

קונטרס

הבינוני

**פרשת
תרומה
תשפ"ג**

שנה ה'
חוברת כ"א
גליון 241

שיעורי

**הרב שמעון
שפיצער שליט"א**

תשפ"ג חוברת כ"א גליון 241

קול הבינוני

718.686.8300 ארה"ב:

0204.586.2115 בריטניה:

03.300.0223 בלגיה:

072.257.7726 ארץ ישראל:

שמעו ותחי נפשכם!

האזינו למאות שיעורים השווים לכל נפש הנאמרים מדי יום ביומו בכל מקצועות התורה והחסידות מסודרים להפליא ומלאים כל טוב

להצטרף לקבלת
השיעורים או החוברות
באימייל ולשלוח הערות:

Tel. 718.387.1122 E.Y. 03.3096216 ·
Email. Info@MachonHavineini.com

מפתח העניינים

מדור אמונה ובטחון שיעור קפ"א

יום שלישי פרשת משפטים כ"ג שבט תשפ"ג

הבאת השכינה לעולם על-ידי עסק הפרנסה והטרדות הגשמיות ה

קח צנצנת אחת ותן שמה מלוא העומר מן | ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם | מקום להשראת השכינה נבנה בדם וזיע | אבוא אליך וברכתך | מחזקים את בדיק הבית | פנה זיוו פנה הדרו | מקום להשראת השכינה | הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין | מצוות צריכות כוונה | אשר קדשנו במצותיו וצונו | עצה לבטל הנוח לו שלא נברא | בכל דרכיך דעהו | חינוך מתוך שמחה של מצוה | הזדמנויות מרובות בעסק הפרנסה | עסק הפרנסה הוא עצמו מצוה | הכל הולך אחר הכוונה | כל הטרדות בכלל הזה | ונשמרתם מאוד לנפשותיכם | אין אדם נפטר מן ההזדמנויות

יום ראשון פרשת תרומה כ"ח שבט תשפ"ג

הדרך להגיע אל הנקודה הפנימית שבנשמה - נעשה ונשמע טז

ויקחו לי תרומה | הדרא קושיא לדוכתה | יהודים של נעשה ונשמע | תומת ישרים תנחם | רז שמלאכי השרת משתמשין בו | קח נא את בנך את יחידיך | המומתים על קידוש ה' אינם מתייסרים | ויוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם | ואחרי כן יצאו ברכוש גדול | טעם החטא ותוצאתו | את המעשה אשר יעשון | עולים לו בחבל | ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם | והכינו את אשר יביאו | לפתוח שערי רצונך | קשרו להם שני כתרים | מתי יבוא לידי ואקיימנה

מדור עיון תפילה שיעור ע"ב

יום רביעי פרשת משפטים כ"ד שבט תשפ"ג

האמונה בתפילה אל ה' והמלחמה עם הקליפה הכפולה כה

לא יהיה לך אלהים אחרים | ליצנותא דעבודה זרה | הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו | ועבדתם את ה' א-להיכם | מתפללים אל א-ל לא יושיע | נראית קרובה ואינה אלא רחוקה | משלם רעה תחת טובה | האנשים מוכים בסנוורים | שני הסתרים - שתי קליפות | כי אתה שומע תפילת כל פה | פנה אל תפילת הערער | ולא תאמין בחיך | צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו | קראתי ואין עונה | כל תפילה נענית תיכף ומיד | חבילות חבילות של ישועות | טרם יקראו ואני אענה | קול דודי דופק פתחי לי

מדור תורה לשמה שיעור ט"ז

יום חמישי פרשת משפטים כ"ה שבט תשפ"ג

לד תכלית מ"ח הקנינים לפתוח בארה של תורה

מעייין גנים באר מים חיים | אברהם אבינו מעצמו למד תורה | מ"ח חפירות בתוך הלב | ארך אפים להצלחה בתורה | יחפור ויחזור ויחפור | ושם נפתח מעייין לו | הארה מן השמים | חפירה על-ידי קבלת יסורים באהבה | חפירה על-ידי לימוד על מנת לעשות | ויאמרו לא נעלה | איזהו תלמיד חכם | איזהו חמור נושא ספרים | למען תלמד כל הימים | עלה נעלה וירשנו אותם | ממדרגה למדרגה תעלינו | כננסים לפנימי דרך חיצון

מדור תורה לשמה שיעור י"ז

יום שני פרשת תרומה כ"ט שבט תשפ"ג

מד קנין התורה רק על-ידי האמונה כי רחבה מצותך מאוד

כי לקח טוב נתתי לכם | אוי לו למי שמשאיר את הקב"ה בחוץ | עד דלא ידע כי קרן עור פניו | תכלית הידיעה שלא נדע | ההבנות החדשות מביישות את הישנות | אתה קדוש ושמך קדוש | עשות ספרים הרבה אין קץ | התשוקה מעידה על הגישה | מי שיש לו מנה רוצה מאתיים | יגיעת התורה כיצד | יגיעה אמיתית מול יגיעה מזויפת | קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא | שנים שהן אחד | כניסה לעולם התורה

מדור אור החיים הק'

ליל שישי פרשת תרומה תשפ"ב

נב נעימות הידיעה שכל אחד קיבל שליחות מיוחדת

ועשו ארון עצי שטים | מחברת הכללות | דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום | איש איש ממלאכתו אשר המה עושים | הסתכלות נכונה על החיים | מאי חזית דדמא דיךך סומק טפי

מדור הילולא דצדיקיא

יום שני פרשת ויקרא ד' אדר ב' תשע"ט

נו הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר יוסף המכונה רבי לייב שרה'ס זיע"א

ויפח באפיו נשמת חיים | המהנה מנכסיו לצדיק | החסידים שהוציאו שכינתא מגלותא | תיקון הנשמה בשוק הסוחרים

מדור אמונה ובטחון

שיעור קפ"א

לזכות אליעזר בן פיגא ומשפחתו
פטרון מדור אמונה ובטחון

לע"נ

הרה"ח ר' יעקב שמואל
בן ר' אלטר אהרן

יום שלישי פרשת משפטים כ"ג שבט תשפ"ג

הבאת השכינה לעולם על-ידי עסק הפרנסה והטרדות הגשמיות

קח צנצנת אחת ותן שמה מלוא העומר מן

ובהמשך מבאר ה'מאור עינים' שזהו עומק הצייווי קח צנצנת אחת ותן שמה מלוא העומר מן. כי האדם צריך לעשות כלי לשאוב על ידו את הפרנסה. יעסוק באיזה מסחר וכדומה, ולאחר עשיית הכלי שהוא מקום להשראת השכינה, אזי ותן שמה מלוא העומר מן, היינו שיבין שהלחם שייכנס לתוך הכלי, הוא לחם מן השמים. ואדרבה, בגלל שהקב"ה רוצה להביא לו לחם מן השמים, אשר נקרא שמו מן כי לא ידעו מה הוא, שהוא רוחניות עליון יורד מן השמים, לכן צוה אותו הקב"ה להכין כלי, כי רק כך יוכל המזון הרוחני להיתפס בעולם הזה.

כאילו היו אומרים לו לאדם: "העמד כמין כסא של אליהו או כמין כוס של אליהו בליל הסדר". העמד מצב, כלי, לבוש, כי הקב"ה רוצה לשכון כאן. השכינה רוצה להכנס בתוכך ולפרנס אותך. זהו

ב'מאור עינים' פרשת בשלח על הפסוק "קח צנצנת אחת ותן שמה מלוא העומר מן" מובאים יסודות נחוצים בסוגיות שאנו לומדים. הוא כותב שם בלשוננו: "הן אמת נודע מה שאמר הכתוב (משלי לא, יד) ממרחק תביא לחמה, והוא ענין כי השכינה כביכול מצמצמת את עצמה ליתן מזונותיהם של ישראל על ידי איזה סיבה מהסיבות". פירוש: אשת חיל עולה על השכינה שמצמצמת את עצמה להביא ממרחק, היינו ממקום גבוה, לחמו של כל אחד ואחד. הקב"ה לא רק נותן עצות ומהלכים לאדם איך לעסוק במסחר וכדומה כדי להשיג פרנסתו, אלא - "השכינה כביכול מתלבשת בתוך אותה הסיבה לזון ולפרנס כל אחד ואחד מ'ישראל לפי מזונו וטבעו".

פרנסה. אין הצלחה בלי ברכה, וברכה קיימת רק באופן זה, כמו שנאמר (יתרו כ, כא): ובכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך.

מקום להשראת השכינה נבנה בדם ויזע

כמו כן **האדם בודק אם עסק הפרנסה שלו באמת מתנהל בישרות**, האם אין שם מעשה רמאות או מעשה הערמה ושקר, **שהרי הוא רוצה שהשכינה תשרה בו**. כשהאדם הולך לבנות בית כנסת, הוא מבין מעצמו, שאם זה ייבנה על מחלוקת או על נקירת עינים או על חיפוש כבוד, השראת השכינה בוודאי לא תהיה שם. בתי הכנסת שמביאים השראת השכינה אמיתית ודביקות בה' ומעוררים יהודים לתשובה, הם בתי כנסיות כאלה שנבנו בדם ודמעות, כי הצדיקים שבנו אותם הבינו שהם צריכים להביא את השכינה לשם.

הנה אפשר לראות שבמקומות הנידחים, במקומות שיש שם מעט מאוד יהודים ומעט מאוד יראת שמים, מצוי מאוד שיהיו שם בתי כנסיות מרהיבות עין המצופות בזהב אופיר. ולא רק בתי כנסיות, אלא גם שאר בנינים. הם לא זקוקים למסירות נפש כדי לבנות בנינים. למה? כי לבנות בנין גשמי לא כל-כך קשה. היצר הרע לא רק שאינו מפריע, אלא לפעמים גם מסייע. כשבונים בית כנסת, זה לא ארבע הקירות. בונים מקום אשר כל יהודי שיבוא לתוכו, יוכל להרגיש את הקב"ה ולהרהר בתשובה, מקום שיהיה בית מקדש מעט, מקום שיתקיים בו יראה יראה בתוך הגלות. על דבר כזה, היצר הרע פועל בכל כוחותיו לעכבו, כי הוא מרגיש שרוצים לגרשו מאכן.

אבוא אליך וברכתיך

אומר ה'מאור עינים' שכך הוא ממש **כשהאדם מעמיד עסק אשר השכינה**

אחד מהדברים שהשכינה עושה. היא מפרנסת את כל אחד ואחד לפי מזונו וטבעו. **ותפקידו של האדם הוא להתבונן בכל עת שהמהלך שעשה הוא רק כדי שהשכינה תוכל להתלבש בו**. וזהו למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר, שיידעו שהייתי נותן במדבר בלי שום התלבשות והתכסות איזה סיבה, לכן **גם עתה שנתלבש ונתכסה באיזה סיבה מן הסיבות, יידעו ויבינו כי זהו הלחם בעצמו שיורד מן השמים**. עד כאן מדברי ה'מאור עינים'.

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

והנה **כשמתבוננים בזה רואים שהמהלך שהאדם מעמיד לפרנסתו**, הוא בבחינת ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. **האדם מכין מקום להשראת השכינה. כמו שהאדם מעמיד בית יהודי**. זכה שכינה שרויה ביניהם. הוא מבין שהבית צריך להיות כשר, נקי וטהור, כדי שהשכינה תוכל לשרות בו, והרי הוא מתפלל ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו. הוא מתפלל שהשכינה באמת תשרה בביתו. אותו דבר **כשהאדם מעמיד מהלך, אם הוא רוצה שבאמת יוכל למשוך פרנסה, הוא מסתכל על כך באופן זה שהוא מעמיד מקום להשראת השכינה**.

כדרך שמברכים את החתן: ה' יעזור שיהיה בנין עדי עד, שיהיה בית שהשכינה שורה בו. כך מברכים את מי שפותח עסק חדש. אכן כן, הוא פתח עסק חדש. ויהי נועם ה' אלוקינו עלינו. אנשים מסתכלים על זה באופן מגושם. ה' יעזור שתכניס הרבה כסף. אפילו כשאנשים מברכים אותו שיצליח או שתהיה לו סייעתא דשמיא, אינם מתכוונים לשמיא, אלא לסייעתא. הם שוכחים לכוון את פירוש המילות. **הברכה צריכה להיות שהשכינה תשרה במקום זה, כי כשהשכינה תשרה בו, ממילא תהיה**

אף כאן, על האדם להבין שעסק הפרנסה הוא מקום שצריך לעשות בו בדק הבית בכל עת. הלא תראה שאפילו בבית המקדש עשו בדק הבית. האומנים נכנסו אפילו לקודש הקדשים כדי לתקנו. בעל עסק שיש לו שכל בקדקדו יודע שבלי זה אין כלום, ולכן הוא מבין שזה חלק מההוצאות השוטפות של המקום. הוא יודע שאין כאן מקום להתחמק או לעגל פינות, כי אם יעשה כן, יישאר בלי כלום. יש שהאדם טוען: "אין לי כסף לזה". שומע! אבל אם כך, סגור את העסק שלך. אם אתה מבין את משמעות הדבר, עליך להעמיד אחראי שיתקן ליקויים כל הזמן. איזה ליקויים? ליקויים של השראת השכינה.

בבית כנסת הוא כך, בחלקיו הגשמיים שלו. וכן הוא במוסד. כל אחד הרי מבין שכל הזמן מתגלים ליקויים רוחניים, וצריך להיות כל הזמן עם יד על הדופק ולתקן מה שצריך לתקן. וכבר יש שצריך לפטר אחד מאנשי הצוות ולהביא אחר טוב ממנו. כל הזמן צריך לתקן ולשפר, האוכל, הבחורים... הכל זקוק כל הזמן לאיש אחראי שיטפל בהם.

הן תראה שכאשר יש אחראי בבית כנסת שדואג שהכל יהיה נקי ומבריק ומתוקן, בסייעתא דשמיא כך יהיה. כמו כן כשמעמידים בעסק איש אחראי שדואג להשראת השכינה של העסק. כאן הגיע עובד חדש, כאן יש אחד שיש לו ירידה. יש כל הזמן חורים שצריך לסתום. היצר הרע אורב ואורב כל הזמן. כשהאדם מבין שזקוקים לכך לא רק כשמעמידים את העסק, אלא כל הזמן, הרי הוא בגדר בא ליטהר שמסייעין אותו.

פנה זיוו פנה הדרו

יתכן שיהיה כלי קודש שפעם היה אצלו השראת השכינה והדבר נפסק. דבר מצוי

מתלבשת בו. ובכן מי שמעמיד עסק, הרי רוצה שתהיה לו סייעתא דשמיא. על כן הוא דואג שגדרי הצניעות במקום זה יהיו מעל ומעבר. הוא הרי מבין מה הוא רוצה כאן. וצריך לציין שיש הרבה שמבינים זאת ומקפידים מאוד על כך. וכך הוא לענין שאר הדברים. סגנון הדיבור במקום זה, סגנון האכילה במקום זה. הוא יודע שהמקום צריך להיות מקום קדוש, כי השכינה צריכה להתלבש בו. מקום שבו האדם עוסק בסיבות לפרנסתו, הוא מקום להשראת השכינה.

והנה יודע שכל אחד מאיסורי לא תעשה מביא סטרא אחרא. הוי אומר: אפילו יהיה המקום כשר למהדרין מצד גדרי הצניעות, אם הוא בנוי על מחלוקת, אין השכינה יכולה לשרות בו. אם יש כעס, אם יש עצבות, וכן הלאה. כל אחד מהדברים האלה הוא סתירה להשראת השכינה. אך כשהאדם מתפלל ומתכוון ברצינות ומבין מה שהוא מחפש ומשפר בכל עת, הוא מצליח באמת לעשותו מקום להשראת השכינה.

מחזקים את בדק הבית

ועוד צריך לשים לב שלא מפני שהעמידו את המקום נכון, מוכרח הדבר שכך הוא ימשיך להתנהל גם הלאה. כי כמו כשבונים בית כנסת, צריך להעמיד איש אחראי שיראה שזה ימשיך להתנהל כמו שצריך. כאן נשבר משהו, כאן נשבר משהו. צריך שמישהו יעשה בדק הבית כל הזמן. אחרת הוא יראה ככל אותם בנינים שהשקיעו בהם הרבה לעשותם עם כל הכבוד והיקר, וכעבור שנים מועטות, הפכו את פניהם כשולי קדרה. כאן נוזל מים וכאן שבור, וכאן המים עולים על גדותיהם. ככה זה נראה כשאין איש אחראי לתקן בכל עת מה שצריך לתקן.

עניים ואביונים. הוא התחיל נכונה, אך סטה מן הדרך והגיע למקום אחר לגמרי. כך הוא לגבי מלמד, וכך הוא לגבי כל שאר הדברים.

מקום להשראת השכינה

כל עסק בין אם זה חנות למכירת בגדים, בין אם זה עסק לתיווך קרקעות, בין אם זה כל עסק אחר, אם זה מקום שאפשר להתפרנס ממנו, הוא יכול להיות מקום להשראת השכינה. צריך להדגיש זאת שוב ושוב. **הסימן לכך שהמקום ראוי להשראת השכינה והשכינה באמת צריכה לשרות בו,** הוא **האם אפשר להרוויח בו כסף.** אם אפשר לעשות בו כסף, פירושו של דבר **שיכול להתקיים דרכו פותח את ידך.** יוצא מן הכלל כשהעסק בנוי לכתחילה על מקור בלתי טהור, כגון על גניבה ורמאות, או על כוחי ועוצם ידי (באופן יסודי), כי אז הוא מקום להשראת הסטרא אחרא. כי יש מציאות שיונקים מהסטרא אחרא. אבל בדרך כלל (כך נקווה) אין העסק בנוי על עבירות, אלא על ישוב העולם. בונים בנינים, מתקנים דברים, מספקים לעולם דברים שיש להם צורך בהם, מספקים להם ענייני חכמה. ובכן, **אם המקום הוא מקום שאפשר לספק בו צרכים לעולם ולהרוויח בו כסף, הרי הוא מקום הראוי להשראת השכינה.** וכאמור, **כל הזמן זוכרים שהלחם בא מן השמים, ומתפללים לה' שממרחק יביא לחמו.**

הבאנו עד כה כמה דוגמאות, שענייני **הממון יהיו מיוסדים על יושר, שהמקום יהיה שמור עם כל גדרי הצניעות, שלא תהיה שם מחלוקת, ושיהיה מקום שמספק צרכים לעולם.** אך בנוסף לכל זה, **צריך האדם להשקיע גם בחלק המחשבה.** ככל שירגיל האדם לחשוב מדי יום פעם אחר

הוא מאוד לדאבוננו. כעין זה יש לפעמים איזו בית מדרש קטן עם קהילה קטנה שהיה פעם מקום נפלא, מקום שהיה אפשר ללמוד בו ולהתפלל, אבל זה התדרדר כי לא היה מי שיזכיר בכל עת שהמקום לא נועד לא לעשיית כסף ולא לכבוד ולא לשום דבר אחר, כי אם להשראת השכינה, וכך זה התחיל להתדרדר. המקום נהפך לעסק שכל מהותו אינה אלא לשאוב כסף וכבוד. אכן יהודים יראים אניני הטעם מתנערים ממקום זה. הם הרי הגיעו לשם רק מפני שחיפשו מקום שאפשר לקבל בו עול מלכות שמים, מקום שאפשר לומר בו קריאת שמע בכוונה, וכיון שהמקום נהפך למשהו אחר, ויסעו משם ויחנו במקום אחר.^א

האדם משמש לפרנסתו כסופר סת"ם. בתחילה עשה את מלאכתו בנאמנות ובישרות ובאופן הנכון ביותר. אך המחירים הרי עולים עם הזמן והנה הוא מגלה שהוא יכול לקחת עבור ספר תורה מחיר כפול. הוא כבר חתם לפני שנה עם מישהו במחיר הישן, ועכשיו הוא מתחמק ממנו כי הוא רוצה את המחיר החדש. כשהוא נכנס לתחום הזה, היה זה מפני שרצה לעסוק במלאכת קודש. אבל מאז הוא התדרדר וכל מטרתו אינה אלא לעשות כסף וזה מה שמוביל אותו. למה הוא כך? כי היצר הרע אורב לכל אחד בלי יוצא מן הכלל. הוא אומר כך: "אתה חושב שאינני יכול לקחת כלי קודש ולבטלו מקדושתו?! אדרבה! יש לי הרבה נסיון בזה. יש לי מחלקה מיוחדת שמטפל במקומות או בעסקים שהוקמו לצורך השראת השכינה ולהפכם לבתי חרושת לכסף וכבוד".

וכך האדם מתחיל במקום טוב וגומר במקום אחר לגמרי. הוא חיפש להטיב עם

א. ראה דברי הגה"ק ה'חידושי הרי"ם' מגור ז"ע 'מאיר עיני הגולה' ח"ב אות תקמז.

מצוות צריכות כוונה

והנה כדי שנוכל לקיים דבר זה יותר טוב, עלינו לדבר על נקודה אחת שלא דיברנו עליה מספיק ואשר יכולה להוות עצה מעשית נפלאה למי שרוצה להתעלות. כלל יש בהלכה שמצוות צריכות כוונה. כשהאדם מתכוון לקיים מצות עשה, יחשוב רגע אחד עובר לעשייתה: רצוני לעשות כך וכך לצאת ידי חובת מצות עשה פלונית. וכגון לפני קריאת שמע, יעצור ויחשוב: אני עומד לקבל עלי עול מלכות שמים כי כך כתוב בתורה שצריך לקרות ק"ש. וכשהוא מתכוון להזכיר יציאת מצרים בפרשה השלישית של ק"ש, יחשוב גם כן: אני עומד להזכיר יציאת מצרים, כי כך צוני ה' להזכיר לעצמי שהוא כל יכול שליט בעליונים בתחתונים והיינו במצרים ארץ סגורה ומסוגרת והקב"ה הוציאנו ממנה. במצות עשה דאורייתא נפסק שהכוונה מעכבת, ואפילו במצוה דרבנן שאינה מעכבת, בוודאי יש שלמות נפלאה כשהוא חושב עובר לקיום המצוה שהוא עושה מה שעושה כדי לקיים מצות ה'.

והנה ה'חרדים' בהקדמת ספרו מביא י"ז תנאים הנצרכים בשביל קיום המצוה בשלמות. **התנאי הראשון הוא לכוון לצאת ידי חובה.** הוא אומר אשר קדשנו במצוותיו וצונו ומבין מה שהוא אומר. זהו התנאי הראשון. והוא פלא והפלא. תנאי זה מגיע עוד לפני חמימות והתלהבות ולפני אהבה ויראה. אהבה ויראה הם כבר התנאי השני והשלישי, כי הם דברים התלויים בלב, וכשהאדם רוצה לקיים את המצוה יותר נכון, הוא צריך קודם כל את המוח ורק לאחר מכן את הלב. **התנאי המינימלי הוא שלא יהיה מתעסק בעלמא, אלא יבין מה הוא עושה.** ונסביר כי הוא נחוץ מאוד. הנה טעמי המצוות אינם מעכבים, אולי לפי

פעם שהוא מכין מקום להשראת השכינה, מקום שיוכל להביא פרנסה לבני ישראל, מקום שבו יקיימו אנשים את כל המצוות עשה והמצוות לא תעשה של העובדים לפרנסתם, כך יוכל באמת להביא את השכינה לשרות שם. מה שאין כן כשהאדם שוכח שהוא רק מכין צנצנת והמזון מגיע מן השמים, כי אז אינו מקשר אל השורש.

הרוצה להחכים ידרים להעשיר יצפין

ה'מאור עינים' מוסיף שזהו מה שאמרו **חז"ל** (ב"ה כה, ב) הרוצה להחכים ידרים. כי הנה נודע כי החכמה בא מדרום, כלומר, מעולם העליון שנקרא דרום. החכמה אף היא באה ממרחק, מהקב"ה. הקב"ה מתלבש במוח האדם שיוכל להרגיש את חכמתו ולפעול על פיה. הרוצה להחכים. הרוצה שהחכמה תשרה בו, הרוצה שיהיה מקום מוכן לחכמה, ידרים. היינו שיזכיר לעצמו בכל עת שיש מקום עליון שנקרא דרום שדרכו הקב"ה משפיע את החכמה, וכך יוכל להחזיק את החכמה אצלו, כי יהיה קשור לשורש. וכך הוא הפירוש במה שאמרו שם הרוצה להעשיר יצפין, כי העושר בא מעולם העליון הנקרא צפון. דרך אותו עולם מגיע שפע של עשירות לעולם. מי שרוצה שהעשירות תבוא לכאן בעולם הזה, יזכור תמיד שהיא באה מצפון.

וכן כל אחד בעסק שלו או במקום העבודה שלו, הוא מזכיר לעצמו תמיד - **אני מכין עכשיו צנצנת והמזון מגיע מן השמים ונופל לתוך הצנצנת.** ואני צריך להזכיר להכניס לתוך הצנצנת מן. איך עושים זאת? על ידי המחשבה שחושבים שהפרנסה באה מהקב"ה שרוצה לשרות בזה העולם.

יתחיל עם כל המצוות בבת אחת, זה לא יהיה יסודי. צריך ללכת לאט. אחרת תהיה לו התעוררות ליומיים ואז יחזור ל'מלומדה' שלו. **צריך לעקור את המלומדה פסיעה אחרי פסיעה.** כמו במלחמה. הוא חושב: **הנני מכוון בהנחת תפילין לקיים מצות בוראי** (אע"פ שאינו חושב את כל מה שכתוב ב'הנני מכוון', שהרי שם כתובים גם הטעמים). אשר קדשנו במצוותיו וצונו להניח תפילין. עכשיו אני מקיים מצוה זו. **בוה הוא מכניס נשמה למצוה.** מדובר בהלכה, במינימום ממש. לכן כותב ה'חרדים' שזהו התנאי הראשון.

עצה לבטל הנוח לו שלא נברא

ראיתי בשם הרבי ר' שמעלקא **מניקלשבורג** זיע"א פירוש נאה¹ הובאו דבריו בספה"ק '**נועם מגדים**' (בלק). שנינו **במסכת עירובין** (יג, ב): שתי שנים ומחצה נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, והללו אומרים: נוח לו לאדם שנברא יותר משלא נברא. נמנו וגמרו: נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, עכשיו שנברא - יפשפש במעשיו. ואמרי לה: ימשמש במעשיו. אמר הרבי ר' שמעלקא: עצה לבטל הנוח שלא נברא משנברא על ידי שיהיה להאדם מחשבת הלב מוקדמת למעשה המצוה, כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ונמצא שיש לו מצוות עשה שתי פעמים רמ"ח, והנה **במהרש"א** (מכות כג, ב) כתב שהטעם שנוח לו שלא נברא משנברא, כי מספר המצוות לא תעשה הוא שס"ה ומספר המצוות עשה

הב"ח יש שלוש מצוות שהטעם בהן מעכב, אכילת הכזית הראשון בסוכה, ציצית ותפילין, כי בהן כתוב למען ידעו דורותיכם, למען תזכרו, למען תהיה תורת ה' בפיך². אבל א"ב, **עוד לפני טעם המצוה, צריך האדם שיידע מה הוא עושה.** הוא אומר: "הגעתי הנה כי הקב"ה צוה אותי לקיים מצוה זו", וכך מתוך מחשבה זו, הוא מקיים את המצוה.

כשהאדם מקיים מצוה בלי כוונה זו, ספק גדול אם הוא יוצא ידי חובה, כי הוא ממש בגדר של מתעסק, וכאילו לא נעשתה המצוה על ידו. זוהי באמת הקליפה של מצות אנשים מלומדה. מדובר בקליפה נוראית. אז הוא כבר צריך להסתמך על חידושו של ה'**חיי אדם**' (כלל סח, ט)³ שבסתר לבו התכוון לקיים מצות ה', אבל זה רק בשביל לתרץ... וכשמתבוננים בזה, הלא זה פשוט ביותר. האדם הרי אינו יודע בכלל שהוא נמצא פה, וכעבור רגע אינו זוכר שעשה את המצוה, ואם כן איך נוכל לומר שקיים את המצוה. אם האדם הולך מתוך מחשבה שהקב"ה צוהו לעשות כך וכך ותיכף הוא מקיים את המצוה, הוא נוכח כאן, ולכן הוא יוצא ידי חובה. מה שאין כן כשאין האדם נוכח כלל וכלל, כי אז שאלה גדולה היא אם הוא בכלל יוצא⁴.

אשר קדשנו במצוותיו וצונו

אכן **האדם צריך להרגיל את עצמו לקיים את המצוות מתוך כוונת פירוש המילות אשר קדשנו במצוותיו וצונו**, אך בשביל **צריך להתחיל בדרך כלל במצוה אחת** ואח"כ לעבור לעוד מצוה, כי אם

1. האחרונים נחלקו בזה, דעת הפרי מגדים, מובא במשנה ברורה סימן כה, טו דאינה אלא לכתחילה, ודעת הבכורי יעקב הל' סוכה סימן תרכה דאף בדיעבד מעכב כוונה זו.
 2. הובא במשנה ברורה סימן ס, י.
 3. ראה שיטה מקובצת ברכות דף יג, א.
 4. מובא בספר 'שמן הטוב' בראשית אות ב.

השאלה, שהם מבינים שהשתדלות פירושה להתנתק מה' ובטחון פירושו להתחבר, כי על כן הם שואלים: "מתי אומרים צאתכם לשלום לריבונו של עולם ומתחילים לעשות למעשה? באיזה שלב ביום עושים זאת? בשלוש ורבע?".

צריך להבין, וכבר דיברנו על זה בעבר, שכאשר האדם לומד קודם התפילה ומתפלל, הוא מביא את השפע ממרחק והוא כבר נמצא קרוב אליו. ואז הקב"ה מעמיס עליו כמה וכמה מצוות דאורייתא כדי שבאמצעותן השפע ימשיך ללכת עוד ולהגיע עד אליו ממש. והשכינה הרי רוצה להמשיך ללכת הלאה. היא רוצה להגיע לעולם הזה, כי זהו הרצון העליון. ועכשיו התפקיד של האדם להמשיך במה שהתחיל וזאת על ידי מצוות העשה שהקב"ה נתן לו.

בכל דרכיך דעהו

והנה כדי להבין איזה מצוות עשה דאורייתא יש בעסק הפרנסה, כדאי להקדים. ב'חמדה גנוזה' (שיחא א') מובא שהגה"ק ה'דברי חיים' מצאנו זיע"א אמר לנכדו בשיחתו עמו: "בעלותך על יצועך בלילה, תכוון לקיים מצות ונשמרתם מאוד לנפשותיכם, כי אם אין האדם ישן בלילה, נפשו נחלשת". כך הרגיל את נכדו, כאומר לו: אם רוצה אתה להיות יהודי כשר, אם רוצה אתה להיות אדם כזה שנאמר עליו נוח לו שנברא, עליך להתחיל לשים לב למצוות שאתה מקיים בחפציי הגשמיים, ואז יהיה לך הרבה יותר פשוט וקל לכוון שהקב"ה נמצא אתך, שהרי אתה מבין איזה מצוות אתה מקיים.

הנה במסכת שבת (קלח, א) מבואר שכאשר מתירים באדם, צריך לומר לו בבירור על איזו עבירה הוא עובר, ובלשון

הוא רק רמ"ח, כך שיש הרבה יותר אפשרויות להיכשל מהאפשרויות לתקן ולהועיל, והרי מנו חכמי הדורות שבכל דיבור יכול האדם להיכשל בכמה וכמה איסורי לא תעשה. האדם חושב שהוא צדיק גדול כי קיים איזו מצוה גדולה, ואינו שם לב שבבת אחת עבר על עשרים וחמש עבירות. אבל עכשיו שהוא מקדים מחשבה למעשה המצוות, הרי הוא כופל את מצוותיו, ומעתה יהיה לו יותר מצוות עשה ומצוות לא תעשה ויהיה נוח לו שנברא משלא נברא. וזהו יפשפש במעשיו, שיתחיל להקדים מחשבת הלב למעשה המצוה.

והנה אולי על פי חשבון זה נראה כאילו נאמר בדרך דרש, אבל על פי האמת ועל פי דרך העבודה, זה מציל את חיי האדם, ובפרט בענין המסחר זה יכול להאיר את האדם. בני אדם אינם רגילים לחשוב שהדבר שהם עוסקים בו לפרנסתם הוא התלבשות השכינה. אפילו כשהם לומדים את ה'מאור עינים', הם עושים זאת כדי לצאת את סדר לימודם בספרי חסידות, ואינם מכניסים את היסוד לתוך עסק הפרנסה שלהם. ומה המעכב לזה? מה מונע מהם לחיות עם המחשבה הזאת? התשובה היא שאינם יודעים איזה מצוות עשה הם מקיימים בשעת מעשה, מצוות עשה דאורייתא ודרבנן, לא אחת ולא שתיים, אלא עשרות. אילו היו יודעים זאת, לא היה אצלם רחוק להבין ולחשוב - "השכינה עכשיו מתלבשת, ועכשיו אני מתקרב אל ה', והקב"ה רוצה שאעסוק בזה, ואני צריך לוודא שהמקום יהיה מקום קדוש". הם היו יכולים להראות על כך באצבע. זה לא היה נחשב אצלם כדבר מופשט.

אנשים שואלים בכל עת: "כמה צריך לבטוח וכמה צריך לעשות השתדלות?". ואתה רואה מהאופן שהם מציגים את

הבת מצוה. יש לך הזדמנות לקיים מצות עשה דאורייתא". בשמחה גדולה אומרים זאת. עוד פעם ועוד פעם ושוב פעם, עד שזה נעשה שגור על לשונם ונהפך לדבר פשוט לדבר ולחשוב ככה.

זוהי הרי דוגמה קלה פשוטה, אך בה אנו רואים שאפילו בדבר כל כך פשוט וקל מצוי מאוד שלא יחנכו נכונה וישכחו להזכיר לבנים ולבנות בכל עת שזהו שמה של המצוה שהם הולכים לקיים עכשיו. אתה יודע כמה זה יכול לרומם את האדם?! זה הרי מכניס את אורו של הקב"ה בלבו באופן כל כך נכון ואמיתי. בלי רעש גדול. יסודי! אמיתי! הרי אתה מקיים מצוה עכשיו, תקיימה בכוונה תחילה לקיים מצוה זו וזו.

הזדמנויות מרובות בעסק הפרנסה

ולענייננו, כשהאדם הולך לעבודת הפרנסה שלו, עליו לזכור שמתגלגלות לו בין האצבעות עשרות מצוות עשה דאורייתא. אנשים חושבים שצריך להגיע לאיזה חידוש אשר מישוהו הוציאו מדיוק בחובת הלבבות. צריך להגיע לדיוקים?! מה עם ואהבת לרעך כמוך שאתה מקיים כאשר אתה עובד לפרנס את בני ביתך? הוא טוען: "מה אעשה? וכי ברירה יש לי? הרי קבלתי על עצמי הכתובה". מה פירוש מה אעשה? אדרבה, תאמר בפוך כל יום כשאתה הולך לעבודתך, שאתה הולך לקיים מצוה עשה דאורייתא של ואהבת לרעך כמוך וכן שאתה עומד לקיים מצוה מן התורה של שארה ... לא יגרע. וכן אם האדם רוצה לפרוע הלוואה. הוא הולך לעסוק באיזו מלאכה קשה כי אינו רוצה להיות לזה רשע ולא ישלם, אין הוא רוצה לעבור על שקר,

הש"ס: משמר משום מאי מתרינן ביה? רבה אמר: משום בורר. רבי זירא אמר: משום מרקד. וביארו הראשונים¹ שכאשר מתרים בו משום עבירה אחרת, אין זה נקרא התראה. צריכים לומר לאדם: "עליך להבין. דבר זה שאתה עושה נקרא כך וכך. בפסוק פלוני כתוב שהקב"ה אוסר לעשותו", ואם האדם אומר אף על פי כן ועושה, רק אז הוא עובר את העבירה.

מדה טובה מרובה לענין קיום המצוות. כשהאדם מקיים מצוה ואינו יודע. הוא אומר ככה: "כתוב בספרים... אחרים אומרים ששיטת ה'חובת הלבבות' שזה דבר נכון..." אין לכך משמעות כל כך. אבל כשתאמר לאדם: "אומר לך בדיוק, זוהי המצוה ועכשיו אתה מקיים מצוה דאורייתא", אזי יהיה לו הרבה יותר קל להבין שזהו המקום שבו מקיימים מצוה זו וזו. הביטוי ישוב העולם אינו מספיק. הוא טוב ונפלא בשביל ההתחלה, אבל האדם צריך להתקדם ממנו בעוד צעד אחד. בכל דבר שהאדם עוסק בו, כשהוא מתרגל בכך, זה מביא לו כל כך הרבה חיות לעשותו נכונה, ומביא לו חיות כי הוא זוכר את שם ה', וזה גורם לכך שהמצוה תיעשה הרבה יותר נכון, הרבה יותר בשלימות.

חינוך מתוך שמחה של מצוה

הנה יש בתים שבהם מחלקים כל הזמן פקודות לילדים - "בוא הנה... תביא אותנו לכאן... תנקה את השולחן... אמרתי לך לשטוף את הכלים..." ויש בתים, הרבה מאוד בתים, שהצליחו להכניס חיות. הללו יאמרו: "יש לך הזדמנות לקיים עכשיו מצוה כיבוד אב ואם. לא, לא, לא, אל תתני לאחותך הקטנה לעשותו. את כבר אחרי

1. ראה תוס' ר"ד שבת שם. וראה עוד רש"י שבועות כ, ב (ד"ה ואזהרתי וד"ה אכלתי). תוס' מו"ק ב, ב (ד"ה משום). ה'מנחת חינוך' מאריך בזה בכמה מצוות מצוה יט, א ועוד.

הגאון **רבי אלחנן וואסערמאן** זצ"ל **בקובץ מאמרים** מבאר שכאשר האדם עושה משהו, הגם שאין ידוע לו באיזו מצוה הוא נכלל, הלא הוא **מקיים רצון ה'**. הוא מבאר שזה היה חטאו של בלעם שהיה נסמך ואומר: "הקב"ה הרי נתן לי רשות. דיברתי אתו, ואמרי לי שאם אני רוצה יכול אני ללכת", וזאת על אף שידע שאין זה רצון ה' שילך. הוא מביא שם שכבר נחלקו **הרמב"ם והרמב"ן** אם המקיים מצות דרבנן נחשב כמקיים מצוה מן התורה משום לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, ואף למאן דאמר שאינו נחשב כמקיים מצוה מן התורה, סוף סוף הוא מתנהג כפי שהקב"ה רוצה שיתנהג.

הכל הולך אחר הכוונה

האדם יושב בעבודתו ומרים סלפון להתקשר לפלוני, או בודק מידע בענין מסוים. הוא יושב עכשיו במשך שעה שלימה ומסדר איזה תיק של אחד מהלקוחות. בכל דבר שהוא עוסק לתת שירות (service) או לתת צרכים לאנשים, זהו המהלך: א. **לתת לאנשים ולקיים בכך מצות גמילות חסדים והלכת בדרכיו ובכל דרכיך דעהו**. ב. **בעצם זה שהוא עוסק בדרך מקובלת למשון פרנסה, הוא מסייע לשכינה לרדת לעולם הזה**. אם האדם מכוון כך, הוא נעשה יהודי עדין ומזוכך. הוא ירגיש זאת בעצמו. זה ישפיע עליו מאוד חזק. הוא יוכל להבין את הפירוש של נוח לו שנברא משנברא באופן הפשוט ביותר. זה משנה את האדם. זה הופך את האדם לאיש עדין. כי זה מונע אותו ממילא מעשיית עבירות שהרי הוא זוכר את הקב"ה. הוא מרגיש את ההזדמנות שיש לו לעשות דברים נכונה. הוא מתרגל בכך שבלכתו לעבודתו הוא מקיים מצוות עשה דאורייתא ודרבנן. הוא אומר לעצמו: "עכשיו תפקידי להיזכר מהדברים האלה",

הוא רוצה לקיים מצות פריעת בעל חוב הנלמד לפי רש"י (כתובות פו, א) מהין צדק שיהיה הן שלך הן, וכן הוא שאר המקורות לפי שאר הראשונים ומכוון לכולם. ואם הוא עובד בין גוים, הרי הוא מקיים מצות ונקדשתי בתוך בני ישראל. וכשיש לו נסיון להונות את חבריו ומתגבר על יצרו, הרי הוא מקיים מצות אל תונו איש את אחיו. וכן הוא מקיים הרבה פעמים מצות השבת אבידה, כגון אם הוא מכבה את האורות במקום העבודה, ואם המקום שלו, הוא מקיים מצות כל תשחית. וכן יש כהנה וכהנה מצוות רבות מאוד, מצוות עשה ומצוות לא תעשה ומצוות דרבנן, שהאדם מקיים. הוא רק צריך לעשות את הדברים נכונה ולכוון לשם מצוה.

עסק הפרנסה הוא עצמו מצוה

אולם כשנתבונן, ה'חובת הלבבות' הרי כותב ברור בסוף הפרק השלישי שהאדם צריך לכוון כמה פעמים ביום שבעצם העבודה הוא מקיים מצות בוראו. ובלשונו: **יִכְנֹן בְּטָרְדַת לְבוֹ וְגוֹפוֹ בְּסִפְהָ מִן הַסְּבוֹת וְהַסְּבוֹב עָלֶיהָ, לְעַמֵּד בְּמִצְוֹת הַבּוֹרָא, שְׂצֻהָ הָאָדָם לְהִתְעַסֵּק בְּסְבוֹת הָעוֹלָם, פְּעֻבוֹדַת הָאָדָמָה וְחִרְיִשְׁתָּהּ וְזִרְעִיתָהּ, כְּמוֹ שְׂכֻתוֹב (בראשית ב, טו): וַיִּקַּח ה' אֶ-לֵהִים אֶת הָאָדָם וַיַּנְחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשָׁמְרָהּ.**

ו'המאור עינים' שהובא לעיל מלמדנו שאפילו אין האדם יודע עדיין איזו מצוה הוא מקיים עכשיו ברגע זה, **בעצם זה שהוא עוסק בדבר שיש בו משום ישוב העולם, הרי הוא מכין מקום לשכינה שתשרה בו**, כי הוא עושה את השלב הבא. הוא התפלל ועכשיו הוא עושה פעולות ראויות כדי שהשכינה תשרה כאן ותבוא פרנסה לעולם, והרי הוא עושה בזה רצון ה'.

הבאת השכינה להתלבש בזה העולם, של הבאת הפתרון, הבאת הישוב בחזרה אלי ובחזרה אל העולם, תראה כמה ההצלחה תאיר לך פנים. לא בכעס ולא בדחיפות ולא בעצלות, כי אם באופן נורמלי. אתה לא מזניח את זה, אתה לא דוחה את זה למחר, אתה לא משוחח עכשיו עם פלוני שעה שלימה על דא ועל הא ורק לאחר מכן נזכר שהתקשרת אליו בשביל איזו מטרה. **אתה**

עוסק עכשיו במצוה. אין זמן מיותר לבזבז. עכשיו אתה מסדר את הענין מתוך רוגע נפלא. אתה מדבר עם פלוני, ואם פלוני הפנה אותך לאיש אחר, אתה מתקשר אל מי שהוא הפנה אותך אליו. אם אינו עונה, אתה מתקשר אליו שוב כעבור זמן קצר. אתה שואל אותו: "מה דעתך? מה השלב הבא שאני צריך לעשות?". רק אם הוא נתקע בקיר לאחר כל מה שעשה, אזי הוא יודע שהוא קיבל פטור מהקב"ה להמשיך לפעול בענין זה. אך כל זמן שלא נתקע בקיר, לא שהוא מתרגז, לא שהוא מתחיל לפעול בפזיזות, אלא הוא יודע שהשכינה רוצה להצטמצם למצב זה, והתפקיד מוטל עליו להכשיר את הקרקע לך.

בכל הדברים האלה, יוכל אח"כ גם למצוא מצות עשה דאורייתא. כשהוא מסדר בדרך משל איזה דבר בבית, הלא הוא מקיים בזה מצות הכרת הטוב ששרשה בדאורייתא. בלבד הוא מתלונן: "למה משגעים אותי עכשיו? יש לי דברים יותר חשובים להתעסק בהם!". יש לך הזדמנות להכיר טובה, יש לך הזדמנות לגמול חסד. כך הוא יכול למצוא חמש שש מצוות עשה דאורייתא ועליו להתרגל לכון אותם.

ונשמרתם מאוד לנפשותיכם

אכן כן, יש אנשים שכאשר עוצרים באור אדום, הם אומרים בפיהם: "אני עכשיו מקיים מצות עשה דאורייתא של ונשמרתם

ואם באמת ייזכר מהם, הוא לא רק יהיה יהודי יותר אמיתי, אלא גם יראה הרבה יותר הצלחה בפרנסתו, כי זה מה שהקב"ה רוצה. הרוצה להעשיר יצפין. זכור מהיכן זה מגיע ומה אתה עושה ותראה כמה סייעתא דשמיא יש לך.

כל הטרדות בכלל הוה

וכאן יש להוסיף הוספה נחוצה מאוד. כל זה נאמר לא רק כשהאדם הולך לעסק פרנסתו, אלא כלשון ה'חובת הלבבות' "וַיִּכְוֶן בְּטָרְדַת לְבוֹ וְגוֹפוֹ בְּסִבָּה מִן הַסְּבוֹת וְהַסְּבוֹב עָלָיָה, לְעֵמֶד בְּמִצְוֹת הַבּוֹרָא". הוי אומר: כל פעם שהאדם צריך לסדר איזה דבר. יש איזה דבר שנתקע לו והוא צריך לפרוץ את המחסום. לאו דוקא שהוא צריך להביא עכשיו כסף. יש לו איזו בעיה שמחכה לפתרון. הוא צריך להתקשר לפלוני, הוא צריך לחפש דרך אחרת כי הדרך הראשונה נחסמה. כל פעם שהאדם עוסק בטרדות, עליו לעשותו באופן שדיבר עליה ה'חובת הלבבות'. הקב"ה רוצה להביא לך את השפע, הוא רוצה להביא לך את ההצלחה, הוא רוצה שהבעיה שלך תבוא אל פתרונה. ובכן, כבר התפללת. אחרת, אין על מה לדבר. עכשיו כשאתה עוסק בסיבוב עליה ואתה משפשף את מצחך וחושב: "מי היה יכול לעזור לי בנידון? למי יש ידיעות בענינים אלה? אינני יודע אפילו למי לפנות". מצד אחד אינך מעורר מהומה של כוחי ועוצם ידי, ומצד שני אינך חושב מתוך עצלות המוח. אכן כן, יש אנשים שמתעצלים לחשוב מי זה שהיה יכול לעזור להם ואז הם הולכים ומתייעצים עם האדם הראשון שהם פוגשים. הקב"ה רוצה שתאמץ את מוחך באופן רצוי ומקובל - אולי אתה מכיר מומחה בדברים אלה.

אם באמת תכוון בשעת הטרדות האלה שאתה עושה עכשיו את השלב הבא של

בהם. היתה לו תכנית שלמה ועכשיו היא מתבלבלת לו... אין שום דרך להשתמש מהדברים האלה...

הטיפשות היא כשהוא קורא לסיבות שהקב"ה מזמין לו בשם יצר הרע, ועל כן הוא חושב שהוא צריך לקיים עם עיקש תתפתל ולטפל בהן באמצעות היצר הרע שלו, היינו לטפל בהן עם כל הטעויות האפשריות, לצעוק על האנשים 'המטרידים אותו' או להתעלם מהם או לדחות לשובע הבא. לא, לא, לא. **הקב"ה נותן לך מצוות עשה לקיים.** הוא מזמין לך מצות השבת אבידה, הוא מזמין לך מצות הכרת הטוב, הוא מזמין לך התאפקות מכעס, הוא מזמין לך התאפקות מלשון הרע. זהו העולם. אם לא תזכיר לעצמך בבוקר לפני שהדברים האלה מתחילים שעליך להחזיק ראש כשיבואו הטרדות האלה שהקב"ה מזמין לך הזדמנויות לקיים מצוות עשה ומצוות לא תעשה, תהיה בוודאי מקבוצת האנשים שעליהם נאמר נוח לו שלא נברא. בכמה רגעים של חשבון הנפש תראה בעצמך שאתה מאלה שנוח להם שלא נבראו. אך כשהאדם מפשפש וממשמש במעשיו, הרי הוא מבין שזהו הסדר לכל אחד שירד לעולם הזה. הקב"ה אומר לו: התפלל, למד, ואני כבר אזמין לך מצוות... **וכשהטרדות יתדבקו על דלתיך, תזכור שזוהי ההזדמנות שלך לכוון שהשכינה צריכה לשרות בתחתונים, זוהי ההזדמנות שלך לכוון לקיים מצוות עשה ומצוות לא תעשה,** ואז תהיה מאלה שנוח להם שנבראו. **אם יתרגל האדם לחיות כן, לא יהיה הדבר חידוש אצלו שאפשר להתרומם ולהתעלות מכל מצבי החיים** בלי יוצא מן הכלל.

מאוד לנפשותיכם". הם התרגלו לחיות כפי שהגה"ק מצאנו זיע"א הורה לנכדו. מתחילים לחיות בעולם מואר, מתחילים לחיות עם הקב"ה, מתחילים לראות שיתכן להיות נוח לו שנברא. כך ראיתי מביאים פירוש נפלא בלשון **חז"ל** "ימשמש במעשיו" אליבא דמהרש"א - קח את המעשים ותמשמש בהם. אותם מעשים שאתה ממילא עושה, תכוון בהם לשם מצוה ותשמח בהם, וכך תשרה עליך השכינה.

תארו לכם כיצד נראה יהודי שעובד באופן כזה לאחר יום עבודה. לא לחינם אמרו **חז"ל** (ברכות ח, א) "גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים". האדם מתהלך כל היום - "עכשיו אני מקיים מצוות עשה זו, ועכשיו מצוות עשה זו". תארו לכם איך הוא נראה בסוף היום כשהוא יושב ולומד בחברותא. איזו תורה לשמה הוא לומד! איזה חשק יש לו ללימוד התורה!

אין אדם נפטר מן ההזדמנויות

ושוב, זה לא רק אצל מי שהולך לעבודה, אלא גם אברך הכולל לגבי טרדותיו. כל אחד ואחד. למי אין טרדות? צריך לשנן זאת שוב ושוב ואפילו מאה פעמים. האדם לא משנה באיזו מסגרת הוא נמצא, מוכרח להתעסק בטרדות העולם. שטות היא לחשוב שיש מי שיכול להשתמש מזה. והוא נעשה ברוגז - "למה מטרידים אותי? הרי חתמתי על חוזה עם הקב"ה שאותי לא יטרידו כי אני רוצה להיות אדם כזה וכזה!". לא, לא. אתה נמצא כאן בעולם הזה? כאן בעולם הזה טורחים אחר הסיבות. הקב"ה מעמיד לך כל הזמן סיבות. הוא מקבל שיחת טלפון מהבית שיש כמה דברים שאינם מסודרים והוא צריך לטפל

יום ראשון פרשת תרומה כ"ח שבט תשפ"ג

הדרך להגיע אל הנקודה הפנימית שבנשמה - נעשה ונשמע

ויקחו לי תרומה

גילוי שכינה זכו, כי אז הבינו היטב את כל הנאמר. הם הבינו שזה קיחה ולא נתינה, הם הבינו מה ריצוי מביא, מה כפרה מביא, ומה כל עבודת הקרבנות מביאה. אבל קודם לכן, כשהקב"ה צוה אותם להביא את תרומתם למשכן, הרי לא ידעו מה זה משכן, כי מעולם לא טעמו זאת, ואם כן הדרא קושיא לדוכתה, כי לכאורה היה צריך לדבר אתם בשפה שהם מבינים.

לסבר את האוון, ראובן מגיע לשמעון ומבקש ממנו כסף. שואל שמעון: "לכסף מה אתה צריך?". עונה ראובן: "זה מאוד נחוץ לי, ואני אומר לך שעוד תראה שזה יהיה לטובתך". שואל שמעון: "איך זה יהיה לטובתך". וראובן עונה שוב: "אל תשאל שאלות. אני אומר לך שתקבל את הכל חזרה ותראה שזה היה לך כדאי. יתברר לך שלא נתת אלא לקחת". נדמה לנו ששמעון כמו רוב בני אדם לא היה מתפתה לפתוח לו את כיסו. בני אדם אינם משחררים את כספם אע"פ שמתארים להם עם כל הצבעים שהולכים לבנות פיתום ורעמסט. הם צריכים לראות דבר בנוי כבר. רק כשמראים לאדם דבר בנוי, רק אז קל לדבר על לבו ולגרום לו לפתוח את כיסו. ולהבדיל בין גשמיות לרוחניות, הרי עדיין לא נבנה המשכן ובני ישראל עדיין לא הרגישו טעמה של השראת השכינה, מדוע אם כן יאמר להם כבר עכשיו ויקחו לי במקום ויתנו לי.

איתא בתנא דבי אליהו (רבה פ"ז): כיון שקיבלו ישראל מלכות שמים בשמחה ואמרו, כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (סוף פרשת משפטים), מיד אמר הקב"ה למשה, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה. וצריך להבין השייכות. ובספר אפריון* כתב בענין זה יסוד גדול. הנה כולם הקשו מדוע אמר ויקחו לי תרומה ולכאורה היה צריך לומר ויתנו לי תרומה. והתשובה המפורסמת היא שבני ישראל לקחו במעשה תרומת המשכן הרבה יותר משנתנו, כי על-ידי הקמת המשכן והשראת השכינה בתחתונים, נתברכו כל מעשה בראשית. וכן שנינו במסכת ר"ה (טז, א) מפני מה אמרה תורה הביאו עומר בפסח? מפני שהפסח זמן תבואה הוא; אמר הקב"ה: הביאו לפני עומר בפסח, כדי שתתברך לכם תבואה שבשדות. ומפני מה אמרה תורה הביאו שתי הלחם בעצרת? מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא; אמר הקב"ה: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן. ומפני מה אמרה תורה נסכו מים בחג? אמר הקב"ה: נסכו לפני מים בחג, כדי שיתברכו לכם גשמי שנה.

הדרא קושיא לדוכתה

אכן השאלה היא: הא תינח לאחר שכבר ראו מה המשכן נתן להם, מה השראת השכינה בעולמם נתנה לו, לאיזו מדרגה של

א. להגאון רבי שלמה גאנצפריד זצ"ל בעל קיצור שו"ע.

יהודים של נעשה ונשמע

מבאר הגר"ש גאנצפריד שזהו הביאור בדברי התנא דבי אליהו. **מאחר שענו ואמרו נעשה ונשמע, יכולים היו להשיג עוד לפני הקמת המשכן שכאשר הם תורמים להקמתו, אינם נותנים אלא לוקחים.** אכן כן, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה. **יהודי של נעשה ונשמע, הוא יהודי כזה שיכול להבין עוד לפני שהוא רואה בעיניו.** זוהי הרי מהותו של נעשה ונשמע. כשהקב"ה הציע להם את התורה, הם לא אמרו: "הבה ונברר אצל היועץ או אצל העורך דין לראות עם כדאי לנו אם לאו ונחזור עם תשובה בעוד כמה שבועות". אומות העולם דיברו כך. כלל ישראל ענו כולם כאחד: "נעשה ונשמע". היתה להם הבנה עמוקה שמה שהקב"ה מציע להם הוא הטוב המושלם ביותר וצריך לקחת אותו בזריזות פתוחות מבלי להתמהמה רגע אחד. ובכן כשהקב"ה בא אליהם עכשיו עם הצעה חדשה לעשות לו משכן, וכי צריך הוא לדבר אתם בשפה ילדותית - "ויתנו לי... אני מתחנן בפניכם, אנא תנו לי"? הלא הם מבינים כבר! הם יהודים של נעשה ונשמע. הם יודעים כבר שכל מה שהקב"ה מציע להם הוא אך ורק כדי להטיב להם, ובענין זה, להביא את כל מה שקיבלו במעמד הר סיני לתוך העולם הזה, ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.

תומת ישרים תנחם

הוא מביא שם אגדת חז"ל הידועה (שבת פח, א): ההוא צדוקי דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא (צדוקי אחד ראה את רבא מעיין בסוגיית לימודו), ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא, וקא מייץ בהו (ואצבעות ידיו היו מונחות תחת רגליו, והיה לוחץ עליהן מבלי לשים לב לכך מרוב טרדת עיונו), וקא מבען אצבעתיה דמא (והיו אצבעותיו נוטפות דם.

כשראה זאת הצדוקי, בטוח היה שהתורה לוחצת עליו וגורמת לו ליסורים, כפי שענינו ראות זה עתה את אצבעותיו נוטפות דם), אמר ליה: עמא פזיזא (עם פזיז הנכם - אנשים אימפולסיביים) דקדמיתו פומייכו לאודנייכו (שהקדמתם אמירת פיהם 'נעשה', לשמיעת אזניכם), אכתי בפחזותייכו קיימיתו (ועדיין אתם עומדים בפחזותכם, כי הנה התורה שקיבלתם על עצמכם גורמת לכך שחייכם יהיו קשים מנשוא) ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו - קבליתו, ואי לא - לא קבליתו (הלא בתחילה היה לכם לשמוע, ואז הייתם באים לידי החלטה, אם אתם יכולים אתם מקבלים עליכם, ואם לא אין אתם מקבלים עליכם). אמר ליה (רבא לאותו צדוקי): אנן דסגינן בשלימותא (אנו שהולכים עם הקב"ה בתום לב), כתיב בן (משלי יא, ג) תומת ישרים תנחם, הנך אינשי דסגן בעלילותא (אבל אתם שהולכים בעלילה), כתיב בהו (שם) וסלף בוגדים ידם. ופירש שם רש"י: אנן דסגינן בשלימותא - **התהלכנו עמו בתום לב** (כלומר, זה שהקדמנו נעשה לנשמע לא הגיע מפזיזות, אלא מכך שהתהלכנו עמו בתום לב), **כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו.**

מבאר הגר"ש גאנצפריד: וזהו שאמר **המדרש כיון שאמרו ישראל נעשה ונשמע והקדימו נעשה לנשמע, וזה מורה דסגינן בשלימותא, ובוטחים בה' מאהבה כי כל אשר יצוה אותם יצוה אותם לטובתם, מיד אמר להם הקב"ה ויקחו לי תרומה, בלשון קיחה, כי יאמינו ג"כ בזה, אשר כל נדבותיהם למשכן וכליו, ראוי לתאר בשם קיחה על שם התכלית.**

אכן כן, פשוט היה להם לבני ישראל שעשיית המשכן היא לטובתם, וכי למענו הוא צריך את המשכן?! הלא פשוט הוא שזה למענם! כל עבודת ה' כך, כל תרי"ג המצוות הן כך, כל המצוות מדברי סופרים

לה שום דבר בעולם חוץ מעשיית רצון ה', אבל זה מוקף בהסתר גדול.

קח נא את בנך את יחידך

נבאר יותר: נקודה עמוקה יש אצל יהודי, נקודת נעשה ונשמע, וכשנקודה זו מתגלית, הוא מרגיש ויודע שכל מה שהקב"ה עושה עמו הוא בבחינת ויקחו לי. אתה לא נותן. אתה מקבל. ניקח לדוגמא את פרשת העקדה. כשהקב"ה ביקש מאברהם אבינו: "קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת וגו' והעלהו לעולה", ידע אברהם אבינו בנקודת נשמתו ש'קח נא' פירושו: "קח אליך. קרבת האלוקים שתזכה לה על-ידי עשיית דבר קשה זה תהיה גדולה ועצומה כל-כך. אתה מקבל את הדבר הטוב ביותר". הנשמה בפנימיותה יודעת זאת. כל פעם שהקב"ה מבקש תן לי משהו... זה לא רק כסף. בתרומות המשכן היו דברים הרבה: זהב כסף נחושת תכלת ארגמן וכו'. פעם הקב"ה מבקש מהאדם שיתן לו את כספו, פעם הוא מבקש ממנו שיתן לו את רצונותיו, ופעם הוא מבקש ממנו שיתן לו את בנו. והיהודי משיב: "אם הקב"ה מבקש, אני נותן לו", ובפנימיותו הוא יודע - "הקב"ה רוצה עכשיו ליתן לי; לא לקחת ממני. ואיך הוא נותן לי? על-ידי שהוא מבקש ממני ליתן לו, כי על-ידי כך אני מתקרב אליו, ואז התורה חודרת בי בתוך הלב, וכשהיא חודרת בתוך הלב, יש לי כל - תענוגי העוה"ב".

המוזמנים על קידוש ה' אינם מתייסרים

כשחלק זה של הנשמה מתגלה, מרגיש זאת האדם ואין לו שום צער. כך נמצא כתוב בשו"ת מהר"ם החדשות (סי' תקיז): "קבלה בידינו, כל מי שמוסר נפשו על קידוש ה', מיד שגמר בנפשו לקדש את ה',

הם כך, כל ההידורים הם כך. כולן לטובתם בני ישראל הם בבחינת ויקחו לי. זה הרי היסוד של נעשה ונשמע. האדם אומר: "מה מעניין אותי איך נראה עכשיו הלבוש? מה אכפת לי אם עכשיו נראה לי שכאשר אעשה כך וכך ארוויח יותר? הרי הקב"ה אומר להיפך והוא הרי יודע יותר טוב מה טובתי".

רז שמלאכי השרת משתמשין בו

כח זה של יהודי להמשיך לעשות את מה שהקב"ה מצווה הגם שאינו קל לו ואע"פ שהוא שרוי במצב קשה, נקרא בפי חז"ל (מסכת שבת ס"ט) סוד. אמר רבי אלעזר: בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן: מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו? זוהי מהותו של המלאך. הוא בטל לגמרי להקב"ה. אני רוצה, אני לא רוצה, נראה לי שהדרך האחרת יותר טובה... מי אני בכלל? יש כאן רצון ה' ואני בטל אליו - נעשה ונשמע. המלאך הרי אין לו יצר הרע, ולכן אין לו גאווה או תאוה שמבלבלת אותו ומספרת לו סיפורים אחרים. יש רק רצון ה'. גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו. עושים רצון ה' בלי חשבונות ובלי פניות. בטלים לתוכנית של הקב"ה, כי יודעים שאין כלום חוץ ממנה.

על זה אמר רבי אלעזר שהיהודי הוא גם כן כך במהותו הפנימית. הן זהו המושג שנקרא סוד. זה דבר אמיתי, אבל אין בני אדם יודעים ממנו. זה מוסתר מעיניהם. הן כך נראה במי שמחזיק סוד על חייו, שהוא חי אתו, הולך לישון אתו וקם אתו, וזה הרבה יותר אמיתי אצלו מכפי שחיינו נראים מבחוץ. מהותו של יהודי היא כמהותו של מלאך. הרי אומר: בפנימיותו הוא יודע את האמת. הנשמה יודעת את האמת שהרי היא באה מתחת כסא הכבוד. היא יודעת שאין

שהיא רוצה למסור את נפשה לה'. עד שבני ישראל יצאו ממצרים, לא היה להם היכולת לפתוח את הדלת הסוגרת על נשמתם. היא היתה נעולה על מסגר ובריח. אמנם האבות הקדושים הצליחו לפתוח אותה במסירות נפש ובגודל מדרגתם, אבל הקב"ה רצה שכל יהודי יוכל לפתוח אותה, ולכן הורידם במצרים, שם היו במצוקה גדולה וממעמקים צעקו אליו, ואז הוציאם והוסר המנעול מעל הדלת, ומאז יכול כל אחד לפתוח את הדלת הסוגרת על נשמתו.

אחרי כן יצאו ברכוש גדול

הקב"ה אמר לאברהם אבינו בברית בין הבתרים: "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה", והבטיח לו: "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול". הוא הבטיח לו שייצאו ממצרים עם רווח. ומהו הרווח? הרווח הוא עצם היציאה ממצרים. הוא אמר לו כך: "ברגע שאוציאם מהמקום שנקרא מצרים, אוציאם גם מהמצאות שנקראת מצרים. אסיר את המנעול, כדי שכל יהודי יוכל לגלות את חלק הנשמה שבו שרוצה להתמסר אלי וחוץ מזה לא אכפת לו מכלום. הוא רוצה לעשות את רצוני ותו לא". מתנה היא מהקב"ה, ועליה אנו מודים - ממצרים גאלתנו ומבית עבדים פדיתנו.

אנו מצווים להזכיר זאת לעצמנו מדי יום ביומו, כי זה נוגע לנו מדי יום ביומו. אנו צריכים לזכור בכל עת שהקב"ה הוציאנו ממצרים ונתן לנו חירות, היינו היכולת להרגיש שאנו רוצים למסור לו את נפשנו. אמנם כן, אנו צריכים בשביל כך להסיר את הקליפה, ואין הדבר קל כל-כך, אבל ברגע שהאדם מסיר את הקליפה, החל מאז הוא מרגיש ששום דבר לא אכפת לו ולא מעניין אותו. הוא מרגיש שקיבל מתנה שהוא יכול למסור את נפשו לה' - "לא כואב לי כשאני

כל מה שיעשו לו סקילה, שריפה, הריגה, תלייה, לא יכאב לו כלום. ותדע שכן הוא, שאין לך אדם בעולם שאם היה נוגע בעצב קטן באש ואינו כואב, ורבים מוסרים עצמם לשריפה ולהריגה על קידוש ה' יתברך ואינם צועקים". וכן כתב השל"ה הק' בתפילה שהביא בשם אחד המדקדקים הדבקים בה': "לימדונו חכמינו ז"ל, המוסר את עצמו בלב שלם לקדושת שמך אז אין מרגיש הצער הגדול".

דבר יסודי הוא המסביר ענין עבודת ה'. כשפנימיות האדם מתגלית, הרי הוא מרגיש שאם הקב"ה מבקש ממנו איזה דבר, אין יותר טוב מזה, וכשהוא אומר לו תן, אינו אלא נותן לו, וכיון שכן, אינו מרגיש שום צער.

יוצא את עמו ישראל מתוכם לחירות עולם

אכן נקודה עמוקה היא בנשמה, ועבודת האדם היא לגלותה. פרשת תרומה הלא באה אחרי פרשיות השובבי"ם. הקב"ה הוריד את בני ישראל למצרים. שם היו עבדים לפרעה ולמצרים ולמדו להיות עבדים במהותם כדברי הרמב"ן, וכל העת האמינו בה' ובהבטחתו, ואף היו מתחזקים באגודה אחת כדאיתא במדרש שמשו רבינו היה מקהיל מהם קהילות קהילות. ועכשיו כשהתפללו מעומק לבם כמו שכתוב בפרשת שמות ויצאו מן הגלות, נתן להם הקב"ה באתערותא דלעילא את מתנת החירות. לאחר שפעלו מה שהוצרכו לפעול בהיותם במצרים, לאחר שליקטו את כל חלקי נשמתם, אמר להם הקב"ה: "עכשיו אני נותן לכם במתנה חירות עולם".

פירושו של דבר שהקב"ה נתן כח לכל יהודי להוריד את הלבושים שיש לו על נשמתו ולגלות את הנקודה שמרגישה

עשרה, בן ארבע עשרה, ורק רוצה להישאר צמוד אליהם כל הזמן. עד שיום אחד הוא נכנס לפנימייה לכמה ימים, ופתאום הוא מתחיל להרגיש שטוב לו שם. הוא מתקשר לאמו ומודיע לה - "נדמה לי שאני נשאר בישיבה גם לשבת". מה קרה לו? מאחר שטעם את טעם הריחוק מהשורש, וירא כי טוב, הוא רוצה להמשיך בכך. כל עוד היה קרוב לשורשו, הרגיש שזהו כל חיותו. עכשיו שהתרחק, הוא כבר נהנה מהריחוק.

והנמשל: **כל עוד אין האדם טועם טעם חטא, הוא חי מקדושה, הוא חי מהקרבה אל הקב"ה.** הוא אינו רוצה שום דבר אחר - "איני רוצה עבירות, איני רוצה תאוות. אני רוצה רק להישאר קרוב אל הקב"ה". וכיון שהוא טועם טעם חטא ומטמטם את לבו, מעתה הוא כבר מדבר אחרת - "אתה יודע מה? כבר נראה אח"כ... באמת רציתי ללמוד עכשיו, אבל הזדמן לי איזה ענין חשוב... תחזור אלי בעוד חצי שעה..." זה מה שקורה כשהאדם מתחיל לשאוב חיות ממקום אחר. הוא מתנתק משורשו ונשמתו מאבדת את עדינותה ואת תשוקתה לחזור אל שורשה.

את המעשה אשר יעשון

ומה עשה הקב"ה כדי להחזיר את האדם אליו? הוא הוריד את התורה לעולם. פירושו של דבר שהגם שהונמכה קומתו של האדם, **הקב"ה שולח לו את תורתו אל המקום שבו הוא נמצא.** הקב"ה אומר: "אלביש את התורה בעשיה, כך שהאדם יוכל לעבוד אותי בתוך עולם העשיה. עם כסף יוכל לעבוד אותי. הן, הן, עם כסף. עם אוכל יוכל לעבוד אותי, עם מעשי מצוה בדברים גשמיים יוכל לעבוד אותי". **מרום אהבתו ליהודי, הוא משפיל את עצמו כל-כך ומביא את תורתו לתוך העשיות הגשמיות.**

נותן צדקה, לא כואב לי כשאני מכניס אורחים, לא כואב לי כשאני בולם את פי בשעת מריבה". **הכאב במצבים האלה הוא כאב הגוף בלבד. הנשמה אינה כואבת.** להיפך, היא מתמלאת תענוג כי היא מקבלת את מזונה. והאדם יכול להרגיש זאת. הוא יכול להרגיש לאחר עשיית הדבר הנכון שרגליו מוגבהות מן הארץ ומדלגות מרוב שמחה. אבל **בשביל זה הוא צריך לעבוד מבעד לגוף.** הגוף אינו רוצה. הוא בא מחמת טענה - "אני לא רוצה. זה מאוד כואב לי". אכן מלחמה גדולה היא. אך צריך לזכור שהקב"ה נתן לנו את היכולת לעבור מבעד לגוף ולהגיע אל הנשמה, וכשנעשה כן, נרגיש שאנו רוצים למסור את נפשינו לה'. הצדיקים דיברו כך תמיד, אך עיקר הנקודה הוא שכל אחד יכול לגעת בזה.

טעם החטא ותוצאתו

קעת נבוא לעצות מעשיות שנתן לנו הקב"ה על-ידי עבדיו הצדיקים בעלי רוח הקודש ונראה איך כל אחד יכול לגעת בזה לפי מדרגתו. זוהי הרי מתנת התורה. הקב"ה יורד אל כל אחד ואומר לו: "בא! אני אעזור לך. מתוך המקום שבו אתה נמצא, מתוך קשייך, תאוותיך, מתוך מדרגתך הנמוכה, משם אעלך.

הנה ב'שפת אמת' פרשה זו מבאר שהסיבה שהנשמה אינה מרגישה ממילא שהיא רוצה להתדבק בשורשה היא מחמת החטא הקדמוני. קודם החטא היה האדם ראשו בשמים וכל רצונו היה אך ורק לעשות רצון קונו, והיצר הרע היה כמי שבא מבחוץ לפתותו, כמו שכתב ב'נפש החיים'. לאחר החטא נעשה בו טמטום הלב ומאז נחלשה התשוקה שבנשמתו לחזור אל שורשה.

משל למה הדבר דומה, לילד שאינו רוצה להתרחק מאמו. הוא כבר בן שלוש

בעולם - "מה נשמע? מה קורה? הכל טוב?". אתה מסתובב במין רועג כאילו אתה נמצא במקום הטבעי שלך. על כן נתתי לך **מצוות מעשיות שהן לפי דרגתך, והן הן הדברים שיכולים להרימך**. אבל **העשיה לבדה לא תספיק להביאך למדרגה גבוהה של מסירות נפש**. על כן **המהלך הוא** (ומובא ב'שפת אמת' בשורה אחת) **שיקיים את המצוה המעשית בהשתוקקות עזה, כי אז המצוה תעלה אותו למעלה למעלה, ותהיה כדוגמת החבל הקשור למעלה ומגיע עד למטה, שהאדם נאחז בו ומטפס בו עד שמגיע למעלה**.

ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם

וכעת נבין שהמשכן הוא דוגמא נפלאה לזה. מביאים זהב, כסף, נחושת, תכלת, ארגמן וכו' והולכים לעשות קרשים ואדנים ויריעות. עשיה שבעשיה. אבל ממה בא המשכן? מנדבות לבם של בני ישראל, מרצונם ותשוקתם. מי שרוצה להביא אותם מצות אנשים מלומדה, זה עדיין לא יפעל עליו שירצה להקריב את עצמו לעולה לה'. הקב"ה עשה תכנית נפלאה לבריאה. הוא נתן לנו מצוות מעשיות. סיבבן במצוות. הרבה להן תורה ומצוות. ואמר לאדם כך: את חלק העשיה של המצוה עשיתי במיוחד בשבילך, כי אני יודע שקשה לך שהרי אתה נמצא כעת בכזה עולם, והחלטתי לתרגם את המצוה לשפתך. אבל **עכשיו אם רצונך שהמצוה הזו תוציא אותך מהבוץ ותרומם אותך** עד שבזמן מן הזמנים תרגיש שאתה רוצה אותי ושאתה מוכן לוותר על דברים שאינם ראויים בשביל זה, **עליך לקיים את המצוות עם תכונת נעשה ונשמע שקיימת אצלך**. ומה היא אותה תכונה? **אותה תכונה מתבטאת על-ידי כך שהאדם חושב על המצוה עובר לעשייתה ומשתוקק אליה ומחליט בלבו לעשותה אע"פ שקשה לו, כי**

ה'שפת אמת' מסביר שם **שהבריאה לכתחילה נבראה באופן כזה שהאדם יוכל לבוא לידי חטא**, והרי מטעם זה ברא הקב"ה את התשובה והקדימה לבריאת העולם. תכלית הבריאה לא היתה שלא יהיו חטאים כלל. הלא תראה שגדולי מנהיגנו, כגון משה רבינו, אהרן הכהן ודוד המלך, נכשלו בחטא לפי מדרגתם. יסוד הדבר הוא שחוזרים בתשובה ורואים את האור דווקא מתוך החושך. ובכן, **המצויאות הזאת של העולם הזה, זקוקה לתורה שנכנסת לתוך העשיה, כי אין האדם נמצא למעלה, אלא למטה**.

עולים לו בחבל

אולם **העשיה לבדה עדיין אינה מספיקה להחזיר את האדם לקדמותו**, היינו לאותם הרגשים ולאותה עדינות ולאותה **שלימות שבה הוא מרגיש מה שהנשמה מרגישה שאינו רוצה שום דבר, רק להיות בצל כנפיו של הקב"ה**. לא מעניין אותו שום דבר בעולם. הוא רוצה למות כדי שיוכל ליהנות מזיו קדושתו יתברך. זה הרי מה שנקרא מסירות נפש, זוהי הכוונה ב'שמע ישראל'. **הוא רוצה את הקב"ה יותר מהגוף שלו עצמו, הוא רוצה את הקב"ה יותר מכל המציאויות מסביב**. זהו הרגש הזך והטהור שהנשמה מרגישה לפני שהיא מתעטפת בלבושים המסתירים אותה. הצדיקים בהיותם קדושים וטהורים, היו מדברים כל העת כך. את הגה"ק **מצאנו** זיע"א היו שומעים באמצע הלילה מתבטא: אני רוצה להיחנק בשביל הקב"ה, אני רוצה להישרף בשביל הקב"ה. זוהי שפת הנשמה. הנשמה מדברת כך תמיד. היא רוצה לחזור, אבל היא כלואה בבית הכלא. הוציאה ממסגר נפשי.

אומר הקב"ה: הרי יודע אני שאתה לא מרגיש ככה ממילא. אתה מסתובב כאן

לפתוח שערי רצון

אכן יש כאן דבר חשוב מאוד שצריך לשים לב אליו. עד כה ידענו שהאדם עובד את הקב"ה בעשיה, ואם הוא רוצה, הוא יכול להוסיף לה הרגש. והאמת שיש דבר יותר עמוק מהרגש ומוח, והוא הרצון. האדם יש לו כלי עשיה, ידיים ורגליים, אשר הם אלה שעושים את החלק האחרון של המצוה. יש לו לב, ויש לו מוח, ויש לו עוד דבר גבוה מכולם - רצונו ותשוקתו. הוא יותר גבוה מכולם, כי הוא שולט על כולם ומפעיל אותם. כשהאדם רוצה משהו, כל החלקים האחרים פועלים להשיגו לו.

ובכן, האדם צריך לעבוד את ה' בעשיה, הוא צריך לעבדו במוחו ובלבו, ומעל הכל הוא צריך לעבדו ברצונו ותשוקתו. הקב"ה רוצה שנשתוקק אליו ונתקרב אליו על-ידי ריצה אליו. הקב"ה רוצה שנעבדו באופן זה, כי זוהי הנקודה של מסירות נפש. כשהאדם מכין את עצמו למצוה, הוא חושב על המצוה שהוא הולך לעשות, הוא חושב שהמצוה צריכה לרומם אותו ויכולה לרומם אותו ויכולה להביאו לידי דביקות בה'. לכן המדרגה הראשונה של קיום המצוה, היא ההלכה של מצוות צריכות כוונה. פשוטו כמשמעו. הוא חושב עובר לעשיית המצוה: "עכשיו אני הולך לקיים מצוה זו וזו".

לפני קידוש בליל שבת קודש, עוצר היהודי ואומר: "הנני מוכן ומזומן לקיים מצות עשה לקדש על היין". והוא מפני שחכמים תיקנו לקדש על היין באמרם זכור זכרהו על היין, וכשהאדם שומע לדבריהם, הוא מקיים מצות עשה ומצות לא תעשה, ועשית ככל אשר יורוך ולא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל. על זה הוא יכול להוסיף. הוא יכול לכוון בדרך משל שעל ידי הקידוש על היין הוא מזכך את עצמו

הוא יודע שזה בבחינת ויקחו לי - "אקבל את אורו של הקב"ה על-ידי המצוה. לפני קיום המצוה עדיין אני מרגיש, אבל נשמתו כבר מרגישה שזהו הדבר הנכון לעשות מצוה זו".

והכינו את אשר יביאו

העצה המעשית לזה היא ההכנה. הכנה למצוה היא כלי נפלא לאדם שיוכל לקיים את המצוה עם רצון ותשוקה. כך הספרים מסבירים. כשהאדם מקיים מצוה, חלק העשיה הוא כבר החלק האחרון, ואז כבר קשה לו לאדם להיות עם רצון ותשוקה. על כן הורו הצדיקים שקודם לעשיית המצוה יכין האדם את עצמו לקראתה. יחשוב עליה. יאמר בלבו: "הקב"ה צוה אותי לעשות כך וכך ואני הולך לקיימה". יתבונן במשמעות המצוה שעל ידה הוא מתקרב אל ה'. כך יתעורר בו רצון ותשוקה לקיימה.

ניקח לדוגמא את שבת קודש. בתורה כתוב שאל השבת נכנסים עם הכנה - והכינו את אשר יביאו. בערב שבת עוזבים כבר את כל עניני החולין ויושבים ומצפים לשבת מלכתא כלשון הרמב"ם. היהודי יושב ומצפה. הוא משתוקק לשבת. הוא רוצה שעכשיו כבר יתקיים כאילו כל מלאכתך עשויה, הוא רוצה שעכשיו כבר יוכל לשיר שירה להקב"ה, והרי הוא משתוקק בכליון עינים שהזמן יחלוף והשבת תיכנס. כשהאדם עוסק בהמתנה למצוה, או לומד בספר חסידי, או בספר שמדבר על טעמי המצוה ויסודותיה, הרי הוא מבין שעומדת לפניו הזדמנות גדולה, ועל כן הוא אומר: "אחשוב על המצוה, אתבונן בה, אשתוקק אליה, אתחבר אליה..." זהו דבר נפלא מאוד, כי זה מעורר את החלקים העמוקים ביותר של האדם...

באדם חכמה בינה ודעת שהן במוחו, ויש מדה אחת שהיא למעלה מהן, והיא מדת הכתר, כמשל הכתר שמונח מעל הראש. כשהאדם עונה ואומר נעשה ונשמע, הוא משתמש עם החכמה ככלי לעורר דבר שהוא גבוה ממנה, כלומר הרצון. הוא רוצה לגעת באותו רצון פנימי, על כן הוא חושב על הקב"ה ומתבונן ומצייר, עד שהרצון הפנימי של נעשה ונשמע מתעורר, ועכשיו הוא עובד את ה' ברצון נפלא ובתשוקה עזה. הנה הוא קיבל עכשיו כתר לראשו.

ה'שפת אמת' מסיים: כתוב שבשבת קודש משה רבינו מחזיר את הכתרים לבני ישראל לאחר שנוטלו מהם בחטא העגל. וביאור הדבר, שבשבת קודש יותר קל לו לאדם להרגיש מה שנשמנו מרגישה תמיד. יותר קל לו להרגיש שהוא רוצה רק את הקב"ה וחוז' מזה לא אכפת לו כלום. בשבת אין עשיה, כי בשבת היהודי עולה וקל לו בהרבה להרגיש את הרגשת נשמנו. כשהאדם מקיים את השבת כראוי - הוא עוזב את הכל מאחוריו ושר ניגוני השתוקקות לה' - הוא מיד מקבל את כתריו. זהו הכתר, שהוא משתוקק לה' ורוצה להתקרב אליו. הדבר הרי קיים אצל היהודי, והראיה שענה בהר סיני נעשה ונשמע, ושאל הקב"ה מי גילה רז זה לבני. הקב"ה ידע את התשובה, אך רצה שאנו נדע. הוא רצה שנדע שהדבר קיים אצלנו מאז ומקדם, אלא שהדלת עליו היתה סגורה במנעול, וכיון שיצאנו ממצרים, הוסר המנעול ויכולים אנו לפתוח את הדלת.

נמצא שפרשת תרומה היא החלק המעשי שבאמצעותו משתמשים עם הנעשה ונשמע הלכה למעשה. בסוף פרשת משפטים אמרנו נעשה ונשמע, אך לא ידענו איך להשתמש עם זה למעשה בעולם שלנו. על זה באה התורה ואומרת: "פשוט מאוד.

ומזכך את הבריאה, אבל העיקר הוא שהוא מרגיל את עצמו לחשוב קודם המצוה דוקא שהוא הולך לקיים מצוה זו וזו - "אני הולך לעשות עכשיו רצון בוראי. אני הולך לקיים מצות זכירת יציאת מצרים שפירושה שהוציאנו מהמצמצומים והקשיים הקיימים בעולם הזה כדי שנוכל להרגיש מה שהנשמה מרגישה".

כל פעם שהאדם חושב באופן זה, הוא מעורר בלבו רצון ותשוקה להקב"ה, וכשהאדם מעורר רצון ותשוקה בלבו, הרי הוא עובד את ה' בחלקים העמוקים שבנפשו. בזה אנו יכולים להבין מה שהצדיקים אמרו לנו שהכנת המצוה גדולה מן המצוה עצמה, כי בעת קיום המצוה בעשיה, מקיים האדם רק את החלק האחרון, והגם שחלק זה נחוץ מאוד ובלעדיו אין כלום, שהרי אליו האדם משתוקק, מכל מקום בתחילה כשהוא משתוקק ומצפה, הוא עובד את ה' בחלק יותר פנימי.

נמצא שאם האדם רוצה להגיע לנקודה זו של נעשה ונשמע שבנשמה, עליו להבין איזו מתנה נתן לו הקב"ה. הקב"ה הכניס את כל מצוות התורה בעשיה, ואמר לאדם: "עכשיו עליך להשתוקק אל המצוות האלה, עליך לחשוב מה המצוות האלה פועלות בשבילך, עליך לחשוב באיזו אהבה השתמשתי כדי לצמצם דברים גבוהים כאלה לעשיות פשוטות. תכניס מחשבות כאלה במוחך, וכך תתחיל להשתוקק אל המצוות ואל גדלותן ומתיקותן". כשהאדם עושה כן, הרי הוא עובד את ה' ברצון ותשוקה.

קשרו להם שני כתרים

הנה חז"ל אמרו שכאשר בני ישראל אמרו נעשה ונשמע המלאכים נתנו שני כתרים על ראשם. ועומק הדבר, כי יש

יבוא לידי ואקיימנו". התכוון לומר: "את כל המצוות הלא עשיתי מתוך כוונה זו. זה מה שרציתי. רציתי למסור את הכל, שהכל יהיה אצלי בבחינת ויקחו לי".

אכן עבודה גדולה היא שכל זה יתקיים בתוך כל אחד ואחד, אבל זה מה שהקב"ה נתן לנו עכשיו. הוא נתן לנו פרשת יתרו, פרשת משפטים ופרשת תרומה, שנביא במעשינו השראת השכינה אמיתית, עד שהאדם ירגיש שבכל מצב שהקב"ה מזמן לו ובכל ציווי שהוא מצוה אותו קח נא את בנך, הוא בעצם נותן לו. הוא נותן לו בלי מעצור - "קח לך עוד קרבת אלוקים, קח לך עוד קרבת אלוקים. הלבושים משתנים, אבל כולם הם כדי ליתן לך. אל תדחה אותם". זהו היסוד שאנו צריכים להוציא מענין נעשה ונשמע ויהי רצון שיקויים בנו הבא ליטהר מסייעין אותו, שנרגיש זאת באמת.

קח את כל המצוות המעשיות ועשה אותן בנדבת לבך. עשה אותן בידיעה שהקב"ה נותן לך הזדמנות להתקרב אליו, עשה אותן בידיעה שהן בבחינת ויקחו לך". אכן הקב"ה מדבר אתנו כאל גדולים ולא כאל ילדים קטנים, ולכן הוא אומר לנו ויקחו לי ולא ויתנו לי. הוא אומר: "הרי אני מדבר אל היהודי שיש לו נשמה של נעשה ונשמע, ואם כן אני מדבר אתו לכתחילה באופן זה".

מתי יבוא לידי ואקיימנה

עכ"פ בזה שהאדם מקשר את רצונו ותשוקתו קודם המצוה אל המצוה עצמה, הוא עולה ומתעלה, וכל-כך תהיה עלייתו, עד שיגיע למדרגה כזו שכאשר ימסור את עצמו להריגה על קידוש שמו יתברך, לא ירגיש שום צער, כי יאמר: "הלא זה מה שרציתי". וכמו שאמר רבי עקיבא בשעה שסרקו את בשרו במסרקות של ברזל: "כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה. אמרתי מתי

מדור עיון תפלה

שיעור ע"ב

לזכות יחזקאל זאב מאיר בן מלכה צפורה
פטרון מדור עיון תפלה

לע"נ

הרה"ח ר' יעקב שמואל

בן ר' אלטר אהרן ז"ל

יום רביעי פרשת משפטים כ"ד שבט תשפ"ג

האמונה בתפילה אל ה' והמלחמה עם הקליפה הכפולה

לא יהיה לך אלהים אחרים

בעשרת הדברות בפסוק "לא יהיה לך אלהים אחרים על פני", פירש רש"י בפירושו השני: "אלהים אחרים, שהם אחרים לעובדיהם, צועקים אליהם ואינן עונין אותם, ודומה כאילו הוא אחר שאינו מכירו מעולם". זוהי מהותה של עבודה זרה. האדם שמח עם האליל ורוקד אתו כל היום ובבוא עת מצוקה, הוא צועק אליו ומתחנן אליו, ואינו עונה לו. אכן לפי זה תמוה מאוד מהו יצרא דעבודה זרה. אם ניכר לכל שאין האליל מושיע, מדוע פונים אליו אנשים?

והנה הפשטות היא שיש קליפה שפועלת על לב האדם וגורמת לו להימשך אחר האליל ושירצה להתפלל אליו אע"פ שאינו מועיל מאומה. ובכן, נחוץ מאוד ללמוד את הסוגיא ולהבינה היטב, כי כל אחד מאתנו יש לו נסיון מענפי העבודה זרה, וצריך להבין שמדובר בקליפה שצריך

להלחם בה, ומדה טובה מרובה, כלומר, הלא אנו רואים שהמתפלל אל הקב"ה, תפילתו מועילה והנה הוא רואה בעיניו כי הקב"ה הוא מלך עוזר ומושיע, ואם כן התמיהה מתעוררת מהכיוון השני איזו טיפשות היא שלא להתפלל אל ה' אותה תמיהה שיש לנו על עובדי עבודה זרה איך יתכן שהם עדיין פונים אל האלילים והרי הם רואים שאינם יכולים להושיע אותם, יש לנו גם על אלו שאינם מתפללים אל ה' איך יתכן שאינם פונים אליו בצרתם ובמקום זה הם פונים לאנשים בשר ודם בתחינה ובבקשה שיעשו להם פרוטקציה? והתשובה בזו כמו בזו היא שמדובר בקליפה. אותה קליפה שמפתה את הגוי לעבוד עבודה זרה, מונעת את היהודי מלהתפלל לה', ועליו להילחם בקליפה זו משני הצדדים.

ליצנותא דעבודה זרה

הנה בירושלמי (ברכות פ"ט ה"א) איתא:

של אדם מתגבר עליו בכל יום, ובפרט **בענין התפילה** שכבר אמרו (ברכות לב, ב) שהיא אחד מהדברים שצריכים חזוק בכל יום, כי הגם שהיא עומדת ברומו של עולם, בני אדם מזלזלין בה (שם ו, ב). ובפשטות **חזוק בכל יום** פירושו שכל יום בקומו בבוקר הגם **שכל עניני הטבע נראים לו קרובים והקב"ה נראה לו רחוק, יעבוד להפכם**, לקרב את הרחוק ולרחק את הקרוב.

ועבדתם את ה' א-להיכם

הנה **בפרשת משפטים** (כג, כה) נאמר: "ועבדתם את ה' א-להיכם וברך את לחמך ואת מימך והסרותי מחלה מקרבך". עבודה זו תפילה, וידוע מכבר פירושו של ה'מאור עיניים' - ועבדתם את ה' א-להיכם הוא לשון רבים, לרמז על תפילה בציבור, וברך את לחמך ואת מימך הוא לשון יחיד, לומר לך **שתפילה בציבור היא סגולה גדולה להביא פרנסה ורפואה וכל הישועות**.

וברמב"ן על אתר כתב: כוונת הכתוב הזה בעבור שרוב עובדי ע"ז יכירו וידעו כי השם הנכבד הוא א-להי הא-להים ואדוני האדונים, ואין כונתם בע"ז, רק יחשבו כי בעבודת ההם תהיה להם הצלחה, כגון שיעבדו השמש בעבור שמצאו לו ממשלת בתבואות (כמו שנאמר ממגד תבואות שמש. השמש מבשלת את הפירות וממתקת אותם), והירח במעיינות ובכל התהומות (הגאות והשפל תלויים בירח), וכן כיוצא בהם בכל צבא השמים (הם אומרים: "בוודאי הקב"ה מנהיג את העולם. מה השאלה?". אבל כשמגיע למעשה, כשאף אחד אינו רואה, הם מרגישים שהם יכולים למשוך אותם לצדם וכך ייטב להם). וכל שכן שיחשבו כי תהיה להם תוספת טובה בעבודת המלאכים, בעבור שהם מכבדים משרתי הא-ל הגדול. ועל כן יאמר הכתוב הזה כי **בעבודת הקב"ה בלבד תהיה להם**

"אמר ר' פנחס בשם רב יהודה בר סימון עבודה זרה נראית קרובה ואינה אלא רחוקה". העבודה זרה נותנת לו הרגשה שהיא קרובה ויש בה תועלת, ולמען האמת, היא רחוקה ואין בה כלום. ומביא שם בירושלמי לשון הפסוק **בישעיה** (מו, ז) ישאווה על כתף יסבלוהו וגו'. הנביא מלעיג על אלה שיוצרים את הפסלים, שבסוף אותם פסלים אינם יכולים להסתדר לבד, כי עץ ואבן הם, ויוצריהם צריכים לשאתם על כתפיהם ולהעבירם ממקום למקום. וממשיך בירושלמי על פי המשך לשון הפסוק שם: "סוף דבר אלוהו עמו בבית והוא צועק עד שימות ולא ישמע ולא יושיע מצרתו".

הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו

ועוד שם: אבל **הקב"ה נראה רחוק ואין קרוב ממנו**. דאמר לוי מהארץ ועד לרקיע מהלך ה' מאות שנה ומרקיע לרקיע מהלך ת"ק שנה ועביו של רקיע ת"ק שנה, וכן לכל רקיע ורקיע וכו' ראה כמה הוא גבוה מעולמו, ואדם נכנס לבית הכנסת ועומד אחורי העמוד ומתפלל בלחישתו והקב"ה מאזין את תפילתו, שנאמר (ש"א, א, יג) וחנה היא מדברת על לבה רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע, והאזין הקב"ה את תפילתה. וכן כל בריותיו, שנאמר (תהילים קב, א) תפילה לעני כי יעטוף, כאדם המשיח באוזן חבירו והוא שומע, וכי יש לך א-לוה קרוב מזה שהוא קרוב לבריותיו כפה לאוזן?!

פירוש: **הקב"ה הרי מלא כל הארץ כבודו**, ולכן **כיון שהאדם מוציא את מילות התפילה מפיו, מיד הן נשמעות לו**, ואינן צריכות ללכת לשום מקום. ומדוע אין האדם קולט זאת? כי יש קליפה מעין כיסוי שמסתיר את האמת הפשוטה הזאת, ולכן **צריך האדם כל יום בקומו בבוקר לעבוד על ידי מחשבה והתבוננות להסיר את הכיסוי**. הן כך אמרו חז"ל (קידושין ל, ב) יצרו

נראית קרובה ואינה אלא רחוקה

וכשמתבוננים מעט, מה הפירוש נראה קרוב? נדבר בדרך משל על המושג דאגה בלב איש ישיחנה. האדם יש לו משא כבד על לבו ורוצה לפורקו. והנה יש שהאדם מרגיש שהוא צריך לעשותו עם איש אחר ולא עם רבונו של עולם. למה? כי הוא מרגיש - "כשאני מדבר עם איש אחר, אני רואה את השינויים בתווי פניו לאור מה שאני אומר, כך שאני רואה איך דבריי מתקבלים אצלו. וכמו כן אני מקבל ממנו הזדהות, כאשר מדי פעם הוא אומר לי: אתה צודק. במצב כזה, אף אני הייתי נוהג ככה. הוא נותן לי הרגשה שהוא שומע לי באמת, הוא לא רק שומע, אלא מבין. מה שאין כן כשאני מדבר עם רבונו של עולם... לא יודע, קשה לי לדבר אל הקיר. אני לא מקבל שום תגובה חזרה".

זה מה שנקרא בלשון הקודש "נראה קרוב ואינו אלא רחוק". כי בעומק הדבר, כשאתה מדבר עם בן אדם, למה אתה מרגיש כאילו אבן נגולה מלבך? כי אתה מרגיש שפלוני הבין אותך באמת. ובכן, **דע לך שהקב"ה הבין אותך הרבה יותר מכפי שפלוני הבין אותך**. כמה שפלוני אומר לך שהוא מבין את רגשותיך, הרי אינו יכול לרדת באמת לעומק דכזוכה של נפש. הוא יכול רק לנסות, אבל אינו יכול להבין את רגשותיך כפי שהקב"ה מבין אותם. **הקב"ה מבין את צערך עד הסוף**.

זאת ועוד, פעמים יש שהאיש המקשיב לך משקר כשהוא אומר שהוא מבין אותך, ופעמים יש שהוא משקר בתנועות ראשו, ואף אתה תוכל לשים לב לכך כשתראה שהתנועות אינן לפי הקצב ושהוא מחייך במקום שצריך לבכות. הוא רק מראה לך פנים כאילו הוא אתך, ולמען האמת אינו אתך כלל וכלל. יש לו את הטרדות שלו.

ההצלחה והשמירה, ועקירת ע"ז (שעליה נצטוו בפסוק הקודם: "לא תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרוס תהרסם ושבט תשבט מצבותיהם") **לא תזיק, אבל תוסיף לכם טובה וברכה**, כי הקב"ה יברך לחמך וגו'.

מתפללים אל א-ל לא יושיע

הנה הרמב"ן מתאר יצר הרע עמוק שנמצא באדם. האדם מצהיר מעל כל במה שהוא מאמין אך ורק בה' אלוקי ישראל, ואפילו רוקד ושר "אחד יחיד ומיוחד" עם כל ההתלהבות. אבל מה? הוא אומר: אם אעשה כך וכך, אוכל להטות קצת את הדבר לצדי. הוא מנסה לגייס לצדו את המלאכים שבביל זה.

לאחרונה נפגשתי עם יהודי שזקוק היה לישועה גדולה. לפי מראהו ולבושו נראה היה היהודי כיהודי מודרני. אך בשיחתו עמי, ראיתי איזה לב טהור יש לו. הוא סיפר לי שנסע לארץ הקודש להתפלל במקומות הקדושים כאשר העיקר הוא להיכנס למקובלים שונים והמגמה היא לראות ממי יצליח לסחוט ישועה בעבור בצע כסף. ואז אמר לי בדברו על עצמו: "זה מראה כמה נמוכים אנחנו שכך אנו מסתכלים על זה". הוא הרגיש שהוא כל-כך נמוך ומרוחק מהקב"ה, שהרי הוא מרגיש שרק אם יפתה את השמש והירח, יצליח לסחוט איזו ישועה, כי מה לעשות? הקב"ה כביכול אינו רואה ואינו שומע וחייבים להשתמש באמצעים אחרים.

הנה כי כן, לב אמיתי מרגיש את האמת. אך כאמור, יש עבודה זרה כזו, והיינו הסתר גדול, קליפה נוראה שגורמת לאדם לחשוב - "הקב"ה כפי הנראה אינו שומע את תפילתי, כי אינו מושיע אותי", ומפני כך הוא פונה לעזרת הנראה קרוב והוא באמת רחוק.

עיני האדם מסתנוורות כי נדמה לו שהוא יכול לשפוך את לבו אצל מי שהוא יכול לראותו בעיניו ושאומר שהוא מבין אותו ועומד לצדו. הלה נראה קרוב, אבל הוא רחוק עד מאוד. הוא אינו יכול להבין אותך, הוא אינו יכול לדעת את העתיד, הוא אינו יכול לתת לך עצה מובטחת. הוא יכול רק לומר לך מה שנראה לו ברגע זה לפי סברת הכרס שלו. אבל שוב, הוא נראה קרוב. למה הוא נראה קרוב? כי הוא מראה לי פנים, כי הוא תומך בי ותמך בי מאז ומקדם. זה מה שנקרא בטחון בעצים ואבנים. זה מה שנקרא להתפלל לאלהים אחרים. צועקים אליהם ואינם עושים.

האנשים מוכים בסנוורים

שאלנו בתחילה **מדוע ממשיכים להתפלל לעבודה זרה** ואינה יכולה להושיע? כעת אנו מבינים **שיש לכן קליפה גדולה. היא נראית קרובה**. נדמה לו שפלוני יכול לעזור לו. ומאחר שמדובר בקליפה, כמה פעמים שנאמר שזה שקר, שוב ילך האדם אחריה. הלא ראתי כבר שזה שקר!!!

הן גם **בהולכים אחר התאוה** כך הוא. הנה אחת מתכונותיה של התאוה היא שלאחר מעשה מרגיש האדם נכשל וחלוש, ריק וחלול, והוא מקיא מזה. מדוע אם כן הוא חוזר על זה שוב? הלא ראתי שאין בזה כלום! **אכן יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום**. ויהי ערב ויהי בוקר יום חדש, עוד פעם. הוא מגיע רענן - "אולי הפעם זה יעבוד".

הן ראתי כבר כמה וכמה פעמים שפלוני מבטיח לך כסף ואין לזה שום כסוי, מדוע אתה חוזר אליו שוב? לא, הוא חוזר אליו, ככלב שב על קיאו. למה? כי יש קליפה. הקליפה מאחזת את העיניים. לא קשה לראות שמדובר באחזת עיניים, אבל התאוה עדיין קיימת, עדיין הוא חוזר.

מה נראה לך? אדם קרוב אצל עצמו. כמה שירצה לטפל בך, הדברים שלו מענינים אותו יותר.

משלם רעה תחת טובה

יותר מזה, פעמים הרבה האדם אומר לך מה שאתה רוצה לשמוע. הוא אינו אומר לך את האמת. הוא מצדיק אותך פעם אחר פעם ואין זה לטובתך כלל וכלל. אין לו ברירה, כי הוא מרגיש - "מה אני יכול להגיד לך?". סוף כל סוף ההוא מכניס אותך יותר עמוק לבור.

ראו נא כמה פעמים יש שהאדם מטובך במחלוקת וצריך שמישהו יתמוך בו ויאמץ את לבו. הולך הוא אצל חבירו וחבירו מצדיק אותו. הוא אומר לו: "אתה צודק מאה אחוז. אסור לך להניח לו. אתה חייב לעמוד על שלך". ובכך הוא רק הורס לו את החיים. מבלי לדבר על המושג של החזקת ידי עוברי עבירה או על המושג של חנופה. באופן מעשי בלבד. כשאחד מקשיב לך ואומר לך אתה צודק, אתה לא מרוויח מזה כלום. הוא רק משפיל אותך יותר בתוך הבור. הלה ממשיך אח"כ בדרכו ואתה הולך וחוזר על טעותך, ואח"כ כשאתה רואה שאף אחד אינו רוצה להשתדך אתך כי יצא שמך לתהילה כבעל קטטה ומריבה, הלה כבר לא נמצא לצדך כדי לעזור לך.

זה כל-כך כואב כי מדובר במעשים שבכל יום. מתעוררת מחלוקת של שלום בית, ומיד המשפחות מתפצלות וכל אחד בטוח שהוא חייב לתמוך בקרוב משפחתו והוא מחזקו ומייעץ לו ומשלם לו להפיק את זממו, ומה? בגלל שהתעורר בך רגשי רחם על בנך או על אחיך, הלכת לשמוע לשון הרע ולספר לשון הרע ולסבב סיבובים, ומה הועלת בכך? הזקת יותר משהועלת...

עדיין הוא בוטח מעט בצורה שעל ידה באה לו פרנסתו. אדם כזה אינו לא ארור ולא ברוך, ומי הוא ברוך? מי שבוטח בה' והיה ה' מבטחו. כלומר, זה שמבקש את פרנסתו מה' ואינו מטווה לו דרך...

כי אתה שומע תפילת כל פה

עכ"פ האדם צריך להבין שיש הסתר על שני הצדדים, וכשהוא מתפלל, עליו לשבור את ההסתר שנותן לו את ההרגשה כביכול אין הקב"ה שומע ומבין אותו. הקב"ה מבין אפילו אנשים שיש להם שטויות והבלים. יש מי שחושב - "אני יכול לדבר עם הקב"ה רק אם אני בן עליה. אם אני עדיין תפוס בשטות שלי, איך אוכל לדבר אתו?". לא נכון! הקב"ה קרוב אלינו בכל מיני קריבות.

בירושלמי שם כתוב שאפילו מי שאין לו שכל חזק ואפילו מי שמדרגת תפילתו אינה גבוהה... הקב"ה קרוב אליך בכל מיני קריבות. בכל מיני קריבות פירושו אפילו ליהודי החלש, אפילו למי שאינו יודע עדיין איך להתפלל. סוף כל סוף אתה מדבר עם הקב"ה ותולה את עצמך בו. וכאמור, האדם צריך קודם כל להבין שמדובר בהסתר ואז להילחם בו יומם ולילה.

כנה אל תפילת הערער

הנה בספר העיקרים (מאמר ד' פרק כ) כתב בענין הפסוק "ועבדתם את ה' א-להיכם" העולה על עבודת התפילה, שכאשר מסתכלים שם בפסוקים, מוצאים רשימה ארוכה של דברים שהאדם נושע בהם כשהוא מתפלל. וברך את לחמך ואת מימך כולל את כל עניני הפרנסה, והסירותי מחלה מקרבך כולל את כל עניני הרפואה,

אכן האיש החכם לומד מזה שמידה טובה מרובה. נראה רחוק ואין קרוב ממנו. הקב"ה קרוב בכל מיני קריבות, כלשון הירושלמי שם: "מי גוי גדול אשר לו א-להים קרובים אלו - קרוב בכל מיני קריבות". ואע"פ שאין האדם מרגיש ורואה שכך הוא, הוא יודע שזה בגלל הסתר, ואינו צריך להרגיש ולראות.

שני הסתרים - שתי קליפות

הנה בפירוש "יפה מראה"^א על הירושלמי שם כתב לבאר שיש שני ענינים של הסתר לגבי תפילה, האחד כלפי החלק שהקב"ה שומע והשני כלפי החלק שהקב"ה מושיע. בעבודה זרה יש שני יסודות "לא ישמע ולא יושיע" כלשון הירושלמי שהובא לעיל. וכן הוא לגבי העבודה זרה שלנו, כי כך הוא ממש גם כשפונים אל אנשים בשר ודם במקום אל הקב"ה. נסיון כפול יש לו לאדם לפנות לבשר ודם. פעם אחת כי הוא סבור שפלוני שומע ומבין אותו, ופעם שניה כי הוא מדמיין שפלוני יעזור לו. הוא בוטח בצורה במקום במקור השפע.

כבר הבאנו בעבר את דברי המלבי"ם על הפסוקים (ירמיה יז, ה-ז): כה אמר ה' ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו ומן ה' יסור לבו, ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו. לכאורה יש לשאול: הלא ארור וברוך שתי קצוות הם, הבוטח באדם הוא ארור והבוטח בה' הוא ברוך, ומי הוא האיש שאינו לא ארור ולא ברוך? השיב המלבי"ם: מי שמבקש את פרנסתו מה' ותוך כדי כך הוא מראה לו דרך כיצד לשלוח לו את פרנסתו, הגם שהוא נקרא בוטח בה', מכל מקום אין ה' מבטחו, כי

א. להגאון ר' שמואל יפה אשכנזי זצ"ל רב הקהילה האשכנזית בקושטא. תלמידו של רבינו שלמה אלקבץ בעל 'לכה דודי'.

רוצה שהאדם יבין שדווקא מפני שאינו ראוי, מתגלה על ידו כי קרוב ה' לכל קוראיו. בכוחו לקדש שם ה', כי בו רואים שהקב"ה מקבל גם את תפילותיהם של החלשים.

ולא תאמין בחיך

עוד נביא מה שכתב הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספר הזכרונות על אחד מפסוקי התוכחה שבפרשת כי תבוא "והיו חיך תלואים לך מנגד ופחדת לילה ויומם ולא תאמין בחיך": ולא תאמין בחיך - לא שלא יאמין בה' יתברך חס ושלוש דיהיב חיי ויהיב מזוני. רק שאחר חורבן רואה חס ושלוש חיי כאילו מופקרים, והיינו שחושב שחס ושלוש העוון גורם העדר ההשגחה, ואינו מאמין בעצמו שהשם יתברך ישיח גם עליו להיטיב לו, וזה גם כן נקרא קטני אמנה.

הוא מבאר שם שיש קליפה על האמונה כי אתה שומע תפילת כל פה. כל אחד בכל מצב ובכל דרגה, כי אתה שומע תפילת כל פה. לא בזה ולא שיקץ ענות עני. הקב"ה אינו ממאס אפילו במי שחלש מאוד. אכן עבודת האדם היא שיחוק את אמונתו בזה, בקרוב ה' לכל קוראיו. עליו להבין שמדובר בקליפה שרוצה לגזול מן האדם את כל הטוב.

צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו

זהו גם צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו. הרשע הוא היצר הרע, מחפש את כל הדרכים להפיל את האדם, ובכך פעמים הרבה האדם זוכר מזה ומשים לב איך היצר הרע מבקש לתפוס אותו ברשתו, אבל פעמים הרבה הוא שוכח. לדוגמא, יש שהאדם קיבל על עצמו בקבלה חזקה לקיים את קביעות העתים שלו חוק ולא יעבור, והנה הוא רואה שצעות לו מניעות שונות ומשונות, ממש מחוץ לדרך הטבע,

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך, הוא ענין הולדת זרע של קיימא, את מספר ימיך אמלא הוא ענין אריכות ימים, את אימתי אשלח לפניך והמותי את כל העם אשר תבוא בהם וגו' הוא ענין הנצחון במלחמה.

אומר שם הספר העיקרים שצריך להוציא מזה הבנה פשוטה. יש מצוות פרטיות ויש מצוות כלליות. המצוות הפרטיות כל אחת יש לה סגולה מיוחדת לענין מסוים, כמו שתמצא בשילוח הקן למען ייטב לך והארכת ימים, ובצדקה למען יברכך ה' א-להיך בכל תבואתך ובכל מעשה ידיך. אך מצוות התפילה הסגולה המיוחדת אשר לה מצד עצמה, הוא ענין כולל, שהיא תועיל לכל הדברים, לרפאות חולים, להציל ממות, לנצח במלחמה.

הוא כותב שם בלשונו: התפילה היא כמו הצרי הכולל שהוא מועיל לכל החליים ולכל הארסים הן חם והן קר, לא כשאר מיני התריא"ק (מרקחות) שהם מועילים לחלאים פרטיים בלבד, יש מהם לארס חם ויש מהם לארס קר בלבד, ולא נמצא אחד מהם מועיל לסם החם והקר ולחליים הפכיים אלא התריא"ק הגדול בלבד. וכן התפילה תועיל לכל הדברים ואפילו לדברים הפכיים, שהרי משה אמר בתפילתו זכור לאברהם וגו' (שמות לב, ג), ואסף אמר אל תזכר לנו עוונות ראשונים וגו' (תהלים עט, ח), נמצא שתועיל אל הזכירה ואל השכחה, ולא נמצא מצוה שתועיל לכל הדברים אלא התפילה.

ומסיים שם שכפי שהתפילה מועילה לכל הענינים, כך היא מועילה לכל מיני האנשים. הא לך שאין צריך שיהיה הצדיק הגדול ביותר. הקב"ה רוצה שהאדם יבין את הקרבה החזקה שיש ביניהם, וכחלק מזה הוא רוצה שיבין שהוא פונה אל תפילת הערער. נקודה חזקה היא מאוד. הקב"ה

ממנו", וכפי שהמפרשים מפרשים שזה עולה על קבלת התפילות. על כן צריך לשים את האצבע על זה וללבנו.

הנה בדרך כלל בני אדם מתייחסים לזה ככה: לפעמים הקב"ה עונה הן, לפעמים הוא עונה לאו. פעמים שהאדם מתפלל ומתרחש ניסא ופעמים הרבה מאוד זה לא קורה. לאו כל יומא מתרחש ניסא. לא כל יום מתרחשים הסיפורים היפים שהדרשנים מספרים אותם. אצלי בכל אופן, יאמר האדם, סיפור כזה מעולם לא קרה. המסקנא שהאדם מגיע אליה היא כזו: "לא בגלל שאני מתפלל מוכרח הדבר שהקב"ה יעזור. הרי אני רואה במציאות שזה לא ככה. אני הרי מתמודד עם הקשיים שלי כבר שמונה שנים ושום דבר לא משתנה... רק לפעמים קורה שלא רק שהקב"ה שומע, אלא הוא גם מקבל את התפילה והדבר נגלה אז לכל. יש שזה קורה על-ידי תפילת הצדיק, יש שזה קורה כשמתפללים במקום קדוש, אבל ברוב הפעמים התפילה אינה מתקבלת... אין זה משחק ילדים - מתפללים ומקבלים. אחרת, היה כל אחד יכול לבקש מה שרוצה..." כך היא התפיסה העמוקה אצל בני אדם. אך מה? האיש המאמין לא נבהל מזה. הוא אומר: "אני לא מאבד את אמונתי בגלל שהקב"ה אינו עונה לי... הקב"ה יודע מה שהוא עושה. הקב"ה יודע שעדיין לא הגיע הזמן..."

כל תפילה נענית תיכף ומיד

אע"פ שבוודאי יש בזה אמת, עם כל זה צריך האדם לזכור שכל תפילה נענית, והרבה יותר מכפי שנוהגים לומר שזה יעזור לדורות אחרים (דמעות הסבתא). **כל תפילה נענית תיכף ומיד, אך אין רואים זאת מחמת ההסתר. וככל שיעבוד האדם להוריד את ההסתר, כך יתגלה לו הדבר ויתברר לו.**

הרי הוא מבין מיד שהיצר הרע עורך מלחמה כנגדו כי אינו שבע רצון בקבלתו. וכן הוא בכל דבר טוב שהאדם מקבל על עצמו ורואה שצצות לו מניעות. מאידך, קיימת גם המלחמה השקטה שמתחוללת מתחת לפני השטח. הן אחד מתכסיסי המלחמה הוא אשר צבאות המדינות משתמשים בו הרבה כנגד מדינות האויב. הם גורמים למדינת האויב לחשוב שאין פניהם למלחמה ובכך להרדים אותה, ואז יפגעו בה מבלי שתשים לב. מלחמה כזו איננה מלחמה יותר קלה, אלא להיפך, מלחמה יותר קשה היא, כי כך אין המדינה ערוכה למלחמה ואינה יודעת כלל שעליה להלחם.

אף כאן, כשהאדם מבין שהיצר הרע נלחם בו, הוא קם להדפו, ואע"פ שאין לו נצחון מוחץ, סוף כל סוף הוא נלחם בו. מה שאין כן כשהיצר הרע מצליח להרדימו, כי אז המצב גרוע ביותר. זה לא שהוא אינו מגיע להתפלל מפני שקם באיחור או מפני שיש לו איזו עבירה גדולה. הוא קם מוקדם, הוא מגיע להתפלל בציבור, הכל הולך כשורה. אבל מה? הוא אינו מבין עד כמה התפילה מועילה, ולכן הוא חולם כל התפילה.

אכן הפסוקים שבתורה סגולתם להוריד כל סוג של הסתר, ולכן כשהאדם לומד את הפסוק ועבדתם את ה' א-להיכם וגו' הוא מתעורר ואומר: "ראה מה כתוב בתורה. הקב"ה שומע תפילת כל פה..."

קראתי ואין עונה

הנה עד עכשיו דיברנו על הקליפה הראשונה שעל התפילה, זו שנותנת לאדם להרגיש שאינו הקב"ה שומע אותו, ועכשיו אל הקליפה השנייה, זו שנותנת לו להרגיש שאין הקב"ה מושיע אותו. בדרך כלל אין קולטים שמדובר בקליפה, אבל הירושלמי אומר מפורש: "נראה רחוק ואין קרוב

איתנה, והוא ממשיך רפואה לחולי עמך ישראל. ולגבי החולה המסוים שהוא מכונן עליו, ראשית כל, **הרי רואים הרבה פעמים** שמצבו של החולה משתפר קצת בתקופות מסוימות ומכאוביו נרגעים, ואיך זה קורה אם לא בהשפעת התפילות. ואף כשיש חשבונות, הרי לך שבפרט אחד מן הפרטים ההסתר יותר חזק, אבל **באופן כללי, הקב"ה עונה תיכף ומיד בכל תפילה שמתפללים אליו**. בברכת רפאנו עצמה הוא עוזר לאדם באלף דברים.

וכן בענין **ברכת ברוך עלינו**. זה כבר עשר שנים שאין לו פרנסה והוא מתפלל כשהוא חושב בלבו - "וכי יש לי משהו אחר לעשות?! הרי כך אמרו **חז"ל** ראה אדם שהתפלל ולא נענה, יחזור ויתפלל". רגע אחד! איך אתה חי בעשר שנים האלה? --- איני יודע אני דוחף את הימים. --- שוב, איך אתה חי? --- ניסים, ממש ניסים. --- אתה סותר את עצמך. אתה אומר שאין הקב"ה עושה לך ותוך כדי אתה מדבר על ניסים, ופתאום אתה נזכר שיש מישהו שהחליט לשלם לך את החשבון במכולת. סוף דבר, **הקב"ה עונה לך בכל עת**.

ולמלשינים אל תהי תקוה וכו' וכל אויבי עמך מהרה יכרתו. רואים זאת בחוש, וכפי שפירשו הללו את ה' כל גוים שבחווהו כל האומים כי גבר עלינו חסדו. הגויים הם אלה שיודעים כמה צרות הם רוצים לחולל לנו וכמה חוסר הצלחה יש להם בזה. למה? כי שובר אויבים ומכניע זדים. וכן בענין שאר הברכות. משען ומבטח לצדיקים מתקיים בכל עת. וכן הברכות על הגאולה נענות בכל עת, כי חוץ ממה שהקב"ה מקרב את הגאולה למעשה על-ידיהן, עוד זאת יש דברים בפנימיות שבאים אל תיקונים עם כל ברכה שמברכים, כך **שהתפילות מתקבלות תמיד**. אתה מתפלל

ניקח דוגמא ממי שמתפלל כל יום אתה חונן לאדם דעת. אין שום סברא בעולם אפילו מבחינה מציאותית שלא יענה תיכף ומיד, בפרט אם הוא כיוון פירוש המילות. **כיון שהאדם מתפלל אתה חונן לאדם דעת, מיד הוא נענה**. מעתה אם ירצה לעשות משהו לאחר התפילה ויזכיר לעצמו שהוא זקוק לדעתו של הקב"ה (אכן כן, עבודה מיוחדת היא שלא לברוח אחרי התפילה ולהסיח את הדעת ממנה, אלא להמשיכה אל תוך כלי המעשה), **יראה בחוש שעולים במוחו עצות ורעיונות יותר אמיתיים וישרים**, כי הוא נענה היום. לא פעם בשבוע, לא פעם ביום, אלא שלוש פעמים ביום, כל פעם שהוא מבקש אתה חונן לאדם דעת, הקב"ה נענה לו. וכן הוא ממש **בענין השיבנו אבינו לתורתך**. אם לא היה מתפלל, לא היה זוכה לאותה סייעתא דשמיא. **בגלל שהתפלל והתכוון לכך ברצינות, נענה היום. וכך בענין כל הבקשות האחרות בברכות שמונה עשרה**. כל התפילות מתקבלות.

הגה"ק בעל התניא זי"ע (אגרת התשובה פ"א) הרי אומר בענין ברכת סלח לנו, שכאשר האדם אומר ברוך אתה ה' חנון המרבה לסלוח, יש בזה הודאה על הסליחה שהקב"ה כבר נתן לו לפני רגע בשעה שאמר סלח לנו, כי התפילה מגיע אל הקב"ה כמפה לאוזן כלשון הירושלמי. אם לא כן תהיה הברכה לבטלה. כך אומר בעל התניא. מדוע אם כן אתה אומר שאין תפילותיך מתקבלות? תפילותיך מתקבלות תמיד תיכף ומיד.

חבילות חבילות של ישועות

ברכת רפאינו. האדם חושב משום מה שתפילתו היא רק על חולה פלוני שיתרפא באופן שיוכל לראותו. לא נכון. **תיכף לתפילתו, הוא נענה**. הוא ממשיך רפואה על עצמו שכל אבריו וגידיו יהיו בבריאות

תבין שקבלת התפילה אין פירושה בהכרח ישועה רבת-רושם.

שמונה עשרה, אתה מסיים ופוסע שלוש פסיעות לאחור, והנה בידך חבילות חבילות של ישועות.

ככל שהאדם יתבונן בזה, יראה זאת יותר ויותר גלוי, כי כשהאדם מוריד את ההסתר מצדו, הקב"ה מוריד את ההסתר מצדו, כפי הכלל של ה' צלך. ואז יראה כמה סייעתא דשמיא יש לו וכמה דברים מסתדרים אצלו. האדם יכול להרגיש שהוא נושע בהרצאה בתשובה. האדם יכול להרגיש שהוא נושע בסלח לנו, כי אחרת לא היה יכול להרגיש טעם במצוה, בשבת וביו"ט. הוא יכול להרגיש בהם טעם רק בגלל שהקב"ה ניקה אותו והסיר ממנו את פגמי העבירות.

טרם יקראו ואני אענה

זהו היסוד של טרם יקראו ואני אענה. אתה לא קולט איזה קרבה יש בינינו. אתה לא קולט שאם רק באת להתפלל, עוד לפני שהתפללת, כבר עניתי לך. כך מובא שם בירושלמי שאחד מגילויי הקרבה הוא מהירות הישועה. כי הנה כשהאדם בא בדרך משל אל מלך בשר ודם שיושיע אותו ועומד בפתח הפלטרין, עד שהוא צועק ועד שהמלך שומע ועד שהוא עונה לו ושולח לו את עזרתו, כבר נפחה נשמתו. אפשר לראות זאת אצל אלה שנפצעים בדרכים, שלפעמים עד שאנשי ההצלה מגיעים, עובר זמן יקר, וכשהם מגיעים, מתברר להם שכבר מאוחר מדי. מדובר סך הכל בשש דקות, אבל הדקות האלה יקרות מדי. אך כלפי ישועת הקב"ה נאמר "אפילו חרב חדה מונחת על צוארו על ימנע עצמו מן הרחמים, כי הקב"ה אומר טרם יקראו ואני אענה. אין אצלו שום עיכוב של זמן. עוד לפני שהאדם מתפלל, הקב"ה כבר מגלגל את העניינים לצורך הישועה.

קול דודי דופק פתחי לי

האדם צריך לעבוד כדי לראות זאת בעיניו, וכיון שהוא עושה כן, הרי הוא מקיים לא יהיה לך אלהים אחרים על פני הקב"ה אומר אנכי ה' א-להיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים - דבר אתי. אני הוא זה. משל למה הדבר דומה, למי שנוקש על הדלת ואנשי הבית שואלים: מי עומד בדלת? והוא משיב: אנכי. פתחו את הדלת ותראו אותי. הקב"ה אומר: **אני מתגלה לך** (אתה נגלית). אבל אתה צריך לפתוח את הדלת (להסיר את הכיסוי) **כדי לראות אותי.** לפני שאתה פותח את הדלת אני נראה לך רחוק מאוד, ובאמת אין קרוב ממני. **התבונן בכך שאני נמצא כאן קרוב אליך** ויחד עם כן **התבונן שכל האלילים הם אלהים אחרים.** לא יהיה לך אלהים אחרים על פני אל תהיה מאלה שעושים שתיים רעות, אותי עוזבים מקור מים חיים, וחוצבים להם בורות בורות נשברים אשר לא יכילו המים. הסר את גאוותך, **התבונן לראות את האמת, שים לב כמה אני עונה לך מדי יום ביומו, וכך תקיים אנכי ולא יהיה לך...**

ואע"פ שאיני רואה זאת... זוהי עבודתי. **עבודתי היא להלחם עם הקליפה שמסתירה ממני את הידיעה שהקב"ה עונה תיכף ומיד** ואף קודם שהאדם מתפלל. יש ששומעים את האדם אומר: "אין לי טעם בתפילה, כי איני רואה שהיא מועילה". ביטוי זה נובע מגאווה או מטיפשות או משתיהן גם יחד. עליך להסיר את הגאווה מלבך לכמה ימים, עליך להפסיק להתלונן, **ואז תוכל להתבונן בישוב הדעת ולראות בחוש עד כמה תפילותיך מועילות.**

מדור תורה לשמה

שיעור ט"ז

לע"נ

הרה"ח ר' יעקב שמואל

בן ר' אלטר אהרן ז"ל

יום חמישי פרשת משפטים כ"ה שבט תשפ"ג

תכלית מ"ח הקנינים לפתוח בארה של תורה

מעיין גנים באר מים חיים

איתא במדרש שיר השירים (רבה ד, ל):
מעין גנים באר מים חיים, אמר רבי יוחנן
ארבעים ושמונה פעמים כתיב בתורה באר
באר, כנגד ארבעים ושמונה דברים שנקנה
בם התורה, הדא הוא דכתיב מעין גנים באר
מים חיים, ונוזלים מן לבנון.

חסיד, אבל למסבר, דהיינו להבין מה
שהתורה צריכה להבינו, מוכרח האדם
מעצמו. כלומר, הסברא שהיא למעלה מן
האותיות, צריכה לבוא מתוך יגיעה. איזו
יגיעה? יגיעה של ביטול להקב"ה, יגיעה
של תפילה ויגיעה של התבוננות.

אברהם אבינו מעצמו למד תורה

הוא מביא על כך לשון המדרש (פרשת
ויגש): "מהיכן למד אברהם את התורה? רבי
לוי אמר מעצמו למד תורה". וכתב: "יש
לנו לדעת כי עד היום תלמיד חכם אמיתי
לומד תורה מעצמו". לא רק אצל אברהם
אבינו היה כך, אלא עד עצם היום הזה הוא
כך. יש שאיננו קולטים זאת. אנו סבורים
שיש שני אופנים של לימוד התורה. עד
קבלת התורה למדו אבותינו מעצמם, ומאז
קבלת התורה, צריך ללמוד פרשת משפטים.
אם תלמד פרשת משפטים - תדע את
התורה, אם לא תלמד - לא תדע. הנה
בוודאי זה אמת שאם אין לומדים פרשת
משפטים, אין יודעים את התורה. אבל זה
שאם לומדים פרשת משפטים, יודעים את

וראיתי בספר עלי שור להגה"צ רבי
שלמה וולבה זצ"ל (ח"ב פ"א) שהביא את
דברי המדרש והרחיב בהם הדיבור, ובתוך
דבריו כתב שצריך לעקור את הטעות
שתורה לומדים מספרים. בוודאי מתחילים
מהספרים. מתחילים ללמוד חומש, משניות,
גמרא והלכה. אבל אח"כ צריך להבין שזה
לא נשאר בספרים. מי שחי עם הטעות
שהתורה תלויה באותיות, כל מה שהוא
יודע יותר ספרים, הוא חושב שהוא יותר
גדול בתורה, שהרי הוא בטוח שהצלחה
בתורה תלויה בכמות המסכתות שמסיימים
או במספר הפעמים שמסיימים את הש"ס.
בוודאי לגרוס צריך מתוך ספר, שהרי צריך
לדעת איך להיות יהודי ולא עם הארץ

התורה, הוא רואה שם באופן ברור ביותר מה הוא צריך לעשות. הוא אמנם צריך ללכת לאט, אבל הוא רואה עכ"פ במה מדובר. למשל, דיברנו בשבוע שעבר על אחד מהקנינים "**אוהב את התוכחות**". חבירו אמר לו או ראה באיזה ספר שהוא לקוי באיזה דבר. **במקום להתעלם מזה** ובמקום לבטל את זה במחי יד, הוא אומר: "**אדרבה! אני רוצה להשתפר. כל החיים אני רוצה להשתפר**". הנה **דבר זה נקרא בוודאי חפירה בתוך לבו**. זה הרי לא נעים. זה לא מהדברים הקלים. זה משהו שצריך לעבוד על כך, ולכן הוא נקרא חפירה, וכשחופרים אזי המים מתחילים לנבוע.

ארץ אפים להצלחה בתורה

דוגמא נוספת היא **ארץ אפים** אשר היא ג"כ ממ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם. הוא מרחם על מישהו כבר בפעם האלף. הוא מראה פנים שוחקות למישהו שאין לו כח אליו. האמת שהגאון **רבי שאול בראך** זצ"ל בספרו "**אבות על בנים**" ביאר על ארץ אפים שהאדם צריך לפתח את מידת הסבלנות גם מבחינה טכנית כדי שיוכל להבין את התורה, כי בתורה יש סוגיות רחבות ועמוקות עם פרטים הרבה, ואם לא יהיה האדם סבלן במהותו, לא יכול לעמוד בזה. הוא **צריך להיות סבלן להמשיך הלאה בסוגיא מבלי להתייאש ולחדור אל העומק**. הוא זקוק למידה זו אפילו כדי להבין סוגיא בבבא בתרא, **וכל שכן להבין סוגיא שקשורה לחסרונותיו ופגמיו אשר הוא עצמו צריך לתקנם**, כי מטבע האדם לאחר שניסה חמש פעמים, שש פעמים, עשר פעמים, עשרים פעמים, הוא נעשה כל-כך ברוגז ואומר: "די! מספיק! אני לא מנסה יותר". הוא שוקע ביאוש, אם כי אינו אוהב לקרוא לזה יאוש. הוא אומר: "זהו זה! את הדבר הזה כבר ניסיתי. הוא לא בשבילי".

התורה, זה לא נכון, כי כמו שאברהם אבינו הוצרך ללמוד מעצמו, כך אנו צריכים ללמוד מעצמנו. הגע עצמך! למה חז"ל מספרים לנו על אברהם אבינו שלמד מעצמו? לכאורה אין זה נוגע לנו. אין זה אלא ללמדנו שאף אנו צריכים לעשות כן.

הוא מבאר שם שהחילוק בינינו לאברהם אבינו הוא, כי הוא הוצרך להשיג בעצמו את כל תרי"ג המצוות, שהרי לא היה לו רב, ואילו אנו כבר יש לנו רב, כי השולחן ערוך לפנינו ויש לנו תורה שבכתב ותורה שבע"פ. **אבל אחרי כל העיון בספרים, אם אין האדם מגיע למסבר מעצמו, עדיין אינו תלמיד חכם**, אלא כעין חמור נושא ספרים הוא. הוא רק קולט ידיעות ופולטם.

מ"ח חפירות בתוך הלב

ואיך יגיע לזה האדם? מבאר הרב וולבה: מאחר שהאדם **מבין שהתורה והנשמה באות מאותו שורש**, מגובה מרומים, ובתכונה אחת נבראו כי אורייתא וישראל חד הוא, הרי הוא **מבין שנשמתו מוכנה לקבלת אור התורה**, ועל כן הוא **לומד ומתפלל ומשתוקק ואז האור מגיע אליו, ואותו אור אינו כתוב מפורש בספרים**. הוא מוסיף שם שעד היום **כאשר האדם לומד ומתפלל להצליח בתורה ומתייגע לקיים מה שכתוב בתורה, התכלית היא שעל-ידי התורה יפתחו מעיינות החכמה בתוך לבו** ויקבל את ההבנה הנצרכת לנשמתו. אכן את ההבנה הזאת אין האדם יכול להשיג בכוחות עצמו. הוא צריך שהקב"ה יתגנו לו. והדרך לזכות לכך היא **על-ידי חפירת באר**, כי כשחופרים באר, מתחיל לנבוע מים. ואיך חופרים באר? **על-ידי כל אחד ממ"ח קניני התורה, כי כל אחד מהם הוא עוד חפירה בתוך לבו**.

כשהאדם עובר על רשימת מ"ח קניני

מה היא שייכת לאמונה, אבל כל הסבר שאנחנו נותנים הוא רק בדרך דוחק או בדרך משל ונמשל. לעומת כן, אצל אברהם אבינו זה היה פשוט כל-כך שהוא הצליח כאשר ביקש להגיע אל האמונה האמיתית בה' להשיג בעצמו את כל תרי"ג העצות.

נמצאנו אומרים שאילו היה האדם לומד את כל מ"ח הדברים לעומק ולרוחב, ממילא היה משיג את כל תרי"ג המצוות ויודע את כל התורה כולה. אך אנו איננו באותה דרגה, ולכן נתן לנו הקב"ה את התורה. **הקב"ה גילה לנו שהגם שאין המדות האלה אימה ויראה וענוה וכו' מתקנות אצלנו, אנו יכולים כבר להתחיל ללמוד ולקיים את התורה, כי אילו היה מחכה לנו שנאמץ את כל מ"ח הקנינים לפני שנתחיל ללמוד את התורה, רע ומר היה לנו, כי היינו שקועים בעבירות רח"ל במקום בקיום המצוות והיינו לגמרי מנותקים ממקור חיינו. לכן הגם שסיבב הקב"ה שהעולם יתגשם יותר ולא נהיה במדרגת אברהם אבינו, הוריד את התורה לעולם כדי שנדע בבירור מה יש לנו לעשות. אך תוך כדי כך אומר הקב"ה לאדם: עכשיו תתחיל להתקדם כדי שתתחיל להבין את התורה מעצמך כאברהם אבינו בשעתו.**

זה מה שאמר המדרש: עליך לדעת שיש מ"ח קניני התורה כנגד מ"ח פעמים שכתוב בתורה באר, **כי כל אחד מקניני התורה חופר בתוך הלב ופותח את הבור, ומעתה תבין שכל כמה שתחפור באמצעותם בלבך, תקבל הבנות חדשות.**

ושם נפתח מעיין לו

כעת נראה שאפילו אנשים פשוטים ערכו מעידים הרבה שהם מרגישים זאת, וכך נבין שאין מדובר כאן בהכרח במדרגות

בעל ארץ אפים אינו נבהל אף לא לאחר מאה פעמים. והאמת שזה נובע מענוה עצומה. הוא אומר: "כבר ניסיתי כל-כך הרבה פעמים... זה לא הולך... אני אומר לך שזה לא הולך..." אך לא. הוא הולך לנוח וכשהוא קם בבוקר הוא אומר: "אנסה שוב". **בשורש יש בזה ענוה עצומה כשהאדם יכול להמשיך לעשות אע"פ שאינו רואה תוצאות** ואע"פ שהוא קצת שבור וקצת ברוגז מדוע אינו מצליח. רוצה היה להצליח.

הנה יסוד זה הוא דוגמא מובהקת לכך שמ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם נקראים חפירות בלבן. **הלב אינו חפץ בכך.** לא נולדים ככה. **אך האדם חופר בלבן חפירה אחר חפירה ומרכך אותו.** וכל אחת מהחפירות האלה **האדם חופר בתוך לבו, מבאר הרב וולבה, שהיא באר מים חיים.** כי **כל עוד שמדות רעות מקננות בלב האדם, מעיין חכמתו סתום, וכל מדה טובה שהוא קונה פותחת את נביעת המים במדת מה,** ואילו היינו זוכים לקיים את כל מ"ח המדות, באר נשמותינו הייתה פתוחה כל-כך שהיינו יכולים ללמוד מעצמנו את כל התורה כולה, וזו הייתה מדרגת אברהם אבינו ע"ה. אברהם אבינו קיים את כל מ"ח המדות ולכן הייתה בארו פתוחה לגמרי והשיג את הכל מעצמו.

יחפור ויחזור ויחפור

כעת הבה ונתבונן. הרי ידוע לנו מה שכתוב בזוה"ק **שתרי"ג המצוות הן תרי"ג עצות להגיע אל האמונה בה', וכל פעם שהאדם מקיים מצוה בכוונה ובאהבה ויראה, זה מביא אותו אל המקום הנכון, זה מביא אותו להיות יהודי אמיתי.** אכן אנחנו כל-כך רחוקים אנו מההבנה האמיתית בתורה, שאיננו מבינים אפילו את השייכות בין הרבה מאוד מהמצוות אל האמונה בה'. אמנם אף אם אנו יכולים להסביר כל מצוה

מעשים הם שבכל יום כל עוד מבינים את משמעות הדבר. הוא אומר: האדם מבין שהקב"ה רוצה שיבין את התורה מעבר לאותיותיה, באופן שיפתח את הספר ויראה שהוא מבין את הכתוב שם בהבנה אחרת לגמרי ממה שהיתה לו עד כה והבנה זו תשפיע על התפילה שלו לאחר מכן. מעשים שבכל יום הוא למי שמבין בערך איך עושים זאת. הוא מרגיש זאת כי זה כבר קרה לו עשרים שלושים פעם. הוא פתח ספר וקיבל הארה נפלאה. ואחרי שהוא כבר מכיר זאת היטב, נותנים לו הגדרה לכך - אתה יודע מה קרה לך עכשיו? נפתחה לך באר. לא ניתן להסביר איך קיבלת אותה הבנה, אי אפשר להסביר למה הרגשת כה מרומם אח"כ. הרי זו לא הפעם הראשונה שעיינת ב'מאור עינים', זו לא הפעם הראשונה שלמדת חומש רש"י, וזו לא הפעם הראשונה שהתפללת ואמרת נשמת. מה קרה לך הפעם שכל-כך התרגשת והתפעלת והתרוממת?

חפירה על-ידי קבלת יסורים באהבה

מלמדים את האדם לבל חשוב שהדברים האלה הם התרגשויות בעלמא - אל תחשוב שמדובר ברוחות חולפות שפעמים שמתעוררים מהן ופעמים לא. אמת נכון הדבר שלפעמים זה קורה ולפעמים לא והרי תמיד יש עליות וירידות, אבל כשהאדם עושה מה שצריך לעשות וחופר חפירה בלבו, הבאר נפתחת. נניח שיש לו לאדם נסיון של קבלת יסורים באהבה אשר היא אחד ממ"ח קניני התורה. כשנתבונן הלא הלכה מפורשת היא בשו"ע חייב אדם לברך על הרעה כשם שהוא מברך על הטובה, וכן היא יסוד גדול באמונה ואהבת את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, כך שקבלת יסורים באהבה

גבוהות. האדם צריך בעיקר להבין מה יש לו לעשות. כשהאדם אינו מבין מה יש לעשות, הדבר מאוד מרוחק ממנו. זה נתפס במוחו כאיזה מושג רחוק, איזו מדרגה, איזה מאמר נעלם בזוה"ק. אבל כשאומרים לאדם: "זה מה שאתה צריך לעשות, אל"ף, ב"ת, גימ"ל", הוא מתחיל לעשות ואז הוא מרגיש מעט, וכיון שהוא מרגיש מעט, הוא מבין על מה מדברים.

אכן דוגמאות רבות יש שבהן האדם עבד קשה לתקן את מדותיו וזכה להבנה נפלאה. הוא הרגיש שהקב"ה חנן אותו בדעת. הנה לפני שבועיים בפרשת בשלח סיפר לי יהודי אחד בגיל הזקנה: נסיון גדול היה לי, נסיון קשה מאוד, והחלטתי להתגבר, ובאמת התגברתי שלא לפי טבעי, ואז התיישבתי ללמוד בחברותא חומש רש"י על פרשת השירה, והנה פלא, את פירוש רש"י על השירה כבר למדתי עשרות פעמים, אך מעולם לא הבנתי אותו כפי שהבנתי אותו עכשיו.

הנה כי כן, הוא עשה דבר שלא היה לו קל, הוא התייגע, הוא עשה חפירה בלבו. מעכשיו זה עובד אחרת, זה נוזל מלבנון. **אנו לא מדברים כאן על דברים טמירים ונשגבים. מדברים כאן על מציאות פשוטה. המעיין נפתח ומקבלים הבנות חדשות.**

הארה מן השמים

כמו כן יש הרבה פעמים כעין מעשה דרבי פרידא. האדם מתבקש ללמד איזה דבר למישהו, כגון לבחור עם מח חלש וכדומה. אין לו חשק לעשות זאת, אבל הוא עושה, הוא לומד אתו ומסביר לו דבר דבור על אפניו, והנה הוא מגלה שנפתח לו באר מים חיים. הוא זוכה להבנה חדשה, ליראה חדשה, לקרבה חדשה.

המדרש, הדברים מתחדדים יותר. כי הנה במדרש מבואר שהלימוד על מנת לעשות הוא רק החפירה בלב אשר ייעודה לפתוח את הבאר כדי שהמים יוכלו לעבור דרכה. נמצא שאם האדם אומר שהוא רוצה ללמוד על מנת לעשות ולהשאר שם, הוא טועה טעות מוחלטת. שואלים אותו: "למה אתה לומד?". והוא משיב: "סתם. אני רוצה לדעת את ההלכות. אני סיימתי עם כל המעשיות והדיבורים החמים. אותם תשאיר למישהו אחר. אותם תמכור כשתשב עם חסידים בשבת אחים או כשתלמד קבלה. אני איני רוצה אלא להיות יהודי. ללמוד על מנת לעשות. לא יותר."

אכן בשיעורים הקודמים על לימוד תורה לשמה ביארנו שאהבה ויראה אף הן בכלל עשייה, ולכן אם אין האדם מכוון בלימודו להגיע לאהבה ויראה, אינו נחשב לומד על מנת לעשות. אך לענייננו, על האדם להבין שהלימוד על מנת לעשות הוא רק סיוע להגיע אל מה שמתחבא מאחורי האותיות. כשהאדם לומד על מנת לעשות, הוא רק כבא ליטרה. הוא יודע שאין לו באמת דרך למשוך אליו נוזלים מן לבנון. איך יתעורר בו יראה אמיתית? היכול להוליד בלבו בכוחות עצמו יראת שמים?! הוא יכול לעשות לעצמו גדרים וסייגים, הוא יכול לעשות השתדלות, אבל שהלב יירא לחטוא, את זאת צריך הקב"ה להאיר. אהבה ויראה הן מדות שהקב"ה מעניק אותן לאדם. האדם רק עושה כלים להכילן. אם הוא מאמין בזה, כשהוא לומד על מנת לעשות, הוא עושה זאת כדי שהקב"ה יעזור שיקרה לו מה שצריך לקרות לו. הוא מאמין בבאר שמתחת ללומד על מנת לעשות. זוהי הדרך הנכונה. מי שכל מטרתו אינה אלא ללמוד על מנת לעשות, ואינו רוצה את מה שמגיע מתחתיו, אפילו כלי אינו עושה ולכן אינו נקרא לומד תורה

היא מדה רחבה מאוד, היא מהנקודות המרכזיות של היהדות, אך על האדם להתבונן שהתורה קוראת לה באר. לא סתם באר, אלא באר של תורה. כך כתוב להדיא במדרש. עליך להבין שיש באר שנמצאת מאחורי קבלת יסורים באהבה. לו יצויר שהיה לך נסיון קשה ואמרת מזמור לתודה במקום להתמרמר. ואע"פ שברגע הראשון התמרמרת והתרגזת, מהר מאוד תפסת את עצמך ושינית את לבך, ואולי גם בלמת את פיך וזוהרת שלא לבוא לידי כעס, אלא להאמין שהקב"ה מנהל את העולם ובוודאי זה טוב בשבילך. פירושו של דבר שחפרת באר. עכשיו תתישב ללמוד ותתפלל לה' שיאיר את עיניך בתורתו ותראה שיש בך באר מים חיים הנוזלים מן לבנון.

הן סיפורים רבים יש על אנשים גדולים מדורות העבר, כמו גם מהדור שלנו, שמוחם היה סתום ולא הבינו את תלמודם, והתפללו בדמעות שליש להשי"ת ונפתחו להם מעיינות החכמה. סיבת הדבר, כי חפרו בלבם בעצם זה שהבינו שאינם יכולים לבד וזקוקים לעזרתו יתברך.

חפירה על-ידי לימוד על מנת לעשות

יותר מפליא מכל הוא מה שאנו רואים שאחד מקניני התורה הוא לומד על מנת לעשות, ולפי המדרש הנ"ל יש בזה הבנה חדשה. הרי למדנו מה שכתב השל"ה הק' שהלומד על מנת לעשות נקרא לומד תורה לשמה, ומנגד הבאנו את דברי הב"ח שאם האדם לומד רק בשביל לדעת הדינים, אינו נקרא לומד תורה לשמה, ואדרבה, לימודו כזה מביא לחורבן הבית, והסברנו ביישוב הדברים שהלומד על מנת לעשות פירושו להגיע אל מה שמעבר לאותיות הכתובות ולא רק לידע הדינים, וכפי שמדויק בדברי השל"ה הק' עצמו. ועכשיו לאור דברי

להשתוקק להיות יותר מרומם?! פעם שמעתי אחד שמחזיק עצמו תלמיד חכם אומר בלהט הוויכוח: "מדוע אומרים החסידים שהאדם צריך להתייגע בשבת למעלה מכוחותיו? בתורה הרי כתוב שהשבת ניתנה למנוחה. מתפללים קצת, אוכלים והולכים לנוח. למען ינוח שורך וחמורך..." אוי לאוזניים שכך שומעות. אכן מי שלומד רק בשביל לדעת את ההלכות, כך הוא מדבר: "אל תבלבל אותי עם כל הדברים האלה. אני רוצה לעשות רק מה שחייבים". מדובר באותם אנשים ששואלים תמיד: "חייבים? מי אומר שחייבים?". זהו הנקרא תורה שלא לשמה. הוא לא מאמין בבאר. זוהי צרה גדולה מאוד.

איזהו תלמיד חכם

והנה הראשון ממ"ח קניני התורה הוא "תלמוד", ושאלו כל המפרשים מה הוצרך לכתבו? הרי פשוט הוא שצריך ללמוד! בכלל, לשבת עם הספר וללמוד הוא הרי הא"ב אשר בלעדו שום דבר לא מתחיל, מדוע אם כן הוא קורא לו קנין? ובספר אבות על בני הנ"ל הוא מפרש: ויש לומר דצריך לידע שלעולם צריך ללמוד ולהיות בבחינת תלמיד, כי רחבה מצותך מאוד ואי אפשר לבוא עד קצהו, וכמו שכתב ה'חות דעת' שנקראו תלמידי חכמים ולא חכמים. הוי אומר: **תלמוד פירושו שיש לו מהות של תלמיד, יש לו את התמימות.** אפשר לראות אנשים בעלי תשובה, אך לא רק, שיש להם את התמימות הזאת. הם מחזיקים את עצמם כאינם יודעים וכל הזמן שואלים לדעת כדת מה יעשו וכיצד יתנהגו. אכן כן, יש להם את הקנין הזה שנקרא תלמוד. יש להם את ההכנעה - "אני לא יודע הכל... הלואי אוכל להתחיל ללמוד..." אפשר לראות כמו כן ילדים פעמים הרבה שהם יודעים שאינם יודעים.

לשמה. אבל מי שמבין שבאמצעות כל מ"ח קניני התורה צריך להגיע למה שמתחתיהם, והיינו שיתעורר בלבו אהבה ויראה אמיתית באופן שלא יוכל לעשות עבירה, ויזכה לקרבה אמיתית אשר הקב"ה מצוה על כך, הוא נקרא לומד תורה לשמה.

זוהי גם כוונת הספרי ששאל על הציווי ואהבת את ה' אלוֹקֶיךָ בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאורך, איך יקיים האדם מצוה זו? וכי מכוּנה הוא שאפשר להפעיל אותה כפי שרוצים?! ואהבת הרי פירושו שהאדם באמת אוהב את ה' ומסכים למסור לו את נפשו באמת. איך יוכל האדם לעשותו בכוח? והשיב שהמהלך הוא והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך ושננתם לבנך - **דבר בתורה, תתמיד בתורה, ואז ממילא תיוולד בלבך אותה אהבה.** הרי שהקב"ה אומר: תלמד את התורה מתוך הבנה שיש באר מתחתיה ושאליה אתה רוצה להגיע. בפסוק הראשון אמרת ואהבת את ה' אלוֹקֶיךָ, ועכשיו אתה מחפש אותה אהבה. על כן אני אומר לך למד תורה במטרה זו, **תשקיע בכל אחד ממ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם מתוך הבנה שהם כלים להביא לך דבר שהוא מעבר אליהם, וכך תגיע אל הקרבה הנכונה.**

ויאמרו לא נעלה

הלימוד על מנת לעשות הבלתי נכון הוא זה שהאדם אינו מאמין במה שצריך להתחולל על-ידי הלימוד על מנת לעשות. הוא אומר: "אל תספר לי סיפורים, אל תביא לי ענינים מספרים עמוקים. אני יודע דבר אחד. אני צריך להיות יהודי, אני רוצה ללמוד, אני רוצה לדעת מה לעשות. כל הדברים האחרים, אל תדבר אתי עליהם. מה, אסור לי לאכול מעדנים?! אני צריך

איזהו חמור נושא ספרים

לעומת כן יכולים לראות אנשים שחיים בטעות מוחלטת. יש ששומעים את האדם אומר לקראת הימים טובים: "אני יודע כבר כל מה שכתוב בספרים בענין הימים טובים. אין מה לחדש לי. בחנוכה יש קליפת יון ויש למטה מעשרה". יש לו את הכל בראש מקובץ כעמיר גורנה ואינך יכול להלהיבו. מה תגיד לו? את ה'קדושת לוי'? הוא כבר יודע אותו בעל פה. הוא עצמו אומר: "אין לי מה לשמוע או לקרוא שיחדש לי איזה דבר בחנוכה. כל הדברים האלה הועילו לי בשחרית ימיי. היום אני מכיר אותם בעל פה..."

מה הכאב של הדיבורים האלה? הכאב הוא כפי שדיברנו בתחילת דברינו. הוא מבין שהתורה היא ספרים שכתובים בהם אותיות, ואותם הרי הוא מכיר כבר. אין מה לחדש. חוץ אם יוציאו לאור עוד חלק ממנהר"ל שהיה גנוז עד כה. מה שקיים הרי קיים כבר. מה אתה הולך לחדש לי? כל זה הוא בגלל שהוא מבין שהתורה היא אותיות. אכן אתה רוצה שאני אגיד לך על מה לעבוד לקראת חנוכה? תעבוד על מ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם. ברשימה של מ"ח הדברים לא כתוב להרבות במקוואות. לא כתוב שזה עוולה, אבל אם תשים את מעייניך במקוואות, באמת לא יהיה לך מה לחדש. מה תעשה? תעשה עוד כמה טבילות?! מה זה יעזור לך? והאמת שבגלל זה אנשים תועים. הם רואים שאינם מתקדמים, כי הם מרגישים שכבר הגיעו אל הסוף. הוא חושב לעצמו - "אולי הדבר היחיד שאני עוד יכול לעשות הוא להתמנות לרבי וללמד אחרים, כי אני כבר הגעתי אל ראש ההר. אני כבר יודע קדושת לוי בע"פ ואני כבר הולך למקוה. לא נשאר לי עוד מה לעשות".

אילו היה מכיר את הבאר שמונח במ"ח קניני התורה, היה אומר: אני יודע בדיוק מה יש לי לעשות. מגיע עכשיו חנוכה? בסדר! אני מתחיל ללמוד שוב. יותר לעבוד על המדות, יותר ענוה, יותר שמחה, וכן הלאה כל הדברים הרשומים שם. הוא היה מבין שלשם הוא רוצה להגיע. הוא חפץ במיעוט תענוג, כי בו נמצא הסוד. והדרך הרי ארוכה מאוד כדי להגיע אל הדברים האלה. ותלמוד הוא הראשון ממ"ח קניני התורה. אכן לך חסר תלמוד. אתה אומר: "אין לי מה ללמוד". אתה מגלה בזה דעתך שאינך מבין מה זה רחבה מצותך מאוד. האדם מוצא את עצמו בבעיה. הוא אומר: "מה אני יכול לעשות? אני כבר יודע את הספר. אני מבטיח לך שאני יודע אותו. אני יכול להבחן עליו בעל פה. אני יכול להגיד לך מראש מה דרשן פלוני הולך לומר". כלפי דרשן פלוני אתה צודק. אך מה אתך? אתה רוצה לקבל את אור החנוכה? עליך לדעת שהסוד של אור החנוכה תלוי בכמה מיעוט תענוג יש לך, כמה מיעוט שחוק יש לך, כמה מיעוט שיחה יש לך. הם בארות חדשות.

גם הסוד של אור השבת קודש הוא כך. זה תלוי במ"ח קניני התורה. זה לא תלוי בשאר הדברים החיצוניים. ככל שיש לו לאדם יותר מקניני התורה, כך הוא זוכה לאור יותר גדול, כי מ"ח קניני התורה הם בארות לדברים יותר עמוקים ופנימיים.

למען תלמד כל הימים

ממשיך שם הגר"ש בראך: וכן פירשתה הכתוב בפרשת ראה למען תלמד ליראה את ה' אלוקיך כל הימים, וצריך ביאור וכי סלקא דעתך שיהיה די אם יהיה לו יראה חצי ימיו?! מה זה ליראה כל הימים, כאילו הוא בא לחדש שגם לאחר שישים צריך ליראה את ה', איזה צד היה לי לומר שלאחר

סוג של חידושים. לא חידושים של על מנת שתעלה לרקייע. יש לו הבנה חדשה מדוע צריך לומר אשרי אחרי שכבר אמר בשחרית פעמיים, יש לו פירוש חדש בסומך ה' לכל הנופלים, הוא גילה איזו מצוה הוא מקיים כשהוא מתפלל שמונה עשרה בכוונה. מוחו נמצא בפעולה. הוא תלמיד - "אני רוצה ללמוד עוד ועוד". גישתו לדברים הוא עם עוד קצת יראה, עוד קצת שמחה.

אלה הם הדברים שהאדם מגיע אליהם כשהוא מבקש להיות יהודי אמיתי ומבין שעליו להגיע ליותר. זוהי הסיבה שהוא אוהב את התוכחות, כי הוא רוצה ללמוד יותר. הוא רוצה לשים לב לעוד דברים שיוכל לתקן. והוא באמת מתחיל להבחין בעוד ועוד דברים שהוא יכול לתקן. זה הפלא ופלא. כמה שהאדם מתקדם, הוא מבחין בעוד ועוד דברים שטעונים תיקון.

ממדרגה למדרגה תעלינו

והנה המהר"ם ש"ק בחידושי אגדות על מסכת אבות כתב שמ"ח הקניינים אינם דומים לכהונה שבה כיון שנעשה האדם בר מצוה, חלים עליו כל דיני כהונה, אלא צריך לטפס על הסולם, עוד קנין ועוד קנין. ובכן המשנה באה ללמדנו שכדי להגיע לתורה לשמה שהיא פסגת חיי האדם, צריך ללכת ממדרגה למדרגה ולא לחטוף בפעם אחת. ולכן חילקם התנא למ"ח דברים כדי ללמדנו שזה צריך להיות מתון מתון.

המהר"ם ש"ק אומר ככה: עכשיו שאתה מבין שצריך לתקן את המידות ולחדור אל החלקים העמוקים שבנפש ולהפך בהם, ובדרך כלל הרי אין מצליחים מיד לתקן את המידות, אלא מנסים שוב ושוב, אתה מבין ממילא שצריך ללכת לאט. הוי אומר: זאת לא שאלה של הן ולא, אלא עבודת החיים היא. אבל האדם ממוקד. הוא יודע בדיוק

שישים אין צריך לירא אותו? ופירשתי דקאי כל הימים על רישיה דקרא למען תלמד, ומה תלמד? יראה. כי לעולם צריך ללמוד ואפילו הגיע לגבורות הוא בבחינת תלמיד, כי יחשוב שכבר למד וכבר יודע, אי אפשר להיות התורה נקנית לו.

שואל האדם: "מה, מה תחדש לי? אני כבר יודע את המגן אברהם בעל פה, אני כבר יודע את הפרי מגדים בעל פה". אכן כן, הוא יודע הכל. יש לו מח חזק. הוא עליו. את כל הספרים החדשים הוא פותח ועובר עליהם בסקירה אחת... נכון, אבל איפה אתה אוחז לגבי האמת? במ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם, בהם האדם יכול להיות היכן הוא עומד. הרי אף הם אינם התכלית. הם רק הכלים להגיע אל הבאר. תלמוד הוא כלי, וכאמור, פירושו שיבין עד כמה הוא רחוק, עד כמה אינו יודע.

עלה נעלה וירשנו אותם

והאמת שזה דבר נעים מאוד. כשהאדם מתבונן בזה, נעים לו מאוד. הוא יודע שמוכנים לו חידושים. לא סתם חידושים, אלא חידושים בקרבת אלוקים. לאחרונה הראה לי אחד ממכריי על יהודי אחר שהוא ג"כ ממכריי, ואמר לי: "אתה רואה את היהודי הזה? הוא כבר נמצא בגיל הזקנה והוא התקדם בשנה האחרונה בלבד יותר מהתקדמותם של בחורים בני עליה במשך כמה שנים בישיבה. אתה רואה איך הוא עולה ועולה מבלי לעצור". ובאיזה דברים הוא מתקדם? אני מכיר אותו יהודי. לא באותם דברים משונים שאנשים תועים נאחזים בהם. לא בהם הוא מתקדם. הוא מתקדם ביראת שמים. הוא הבין עוד דרך בעבודת ה', הוא הבין איך לגשת למנחה בגישה חדשה. אף פעם הוא לא הסתכל כך על מנחה. יש לו ט"ו חידושים במנחה. איזה

צריך להיות במקום ישוב של יהודים אגוד באגודה אחת עם אחים ורעים, וכל זה מעורר את האהבה ויראה בלבו להיות דבוק בה, אבל התכלית היא שיהיה לו אהבה ויראה בכל עת ובכל מקום ולא יהיה הדבר מוגבל אצלו רק למצב מסוים.

לכן ראינו גם שמענו על אנשים גדולים שעשו דברים הרבה כדי לעורר את לבם. הם לא עשו מה שעשו מפני שחשבו שזה מה שצריך להיות, אלא מפני שרצו לעורר את לבם. כך הביא השל"ה הק' (שער האותיות עמק ברכה ס"ג) בענין שתיית יין: ואני מלמד זכות לקדושים אשר בארץ המה, הגבורים אשר מעולם אנשי השם ומשרתיו, ששתו לפעמים הרבה יותר מדאי בסעודות גדולות, בפרט בסעודות מצוה, בודאי היתה כוונתם בזה לשם שמים, כי מתוך משתה היין הוּו מבדחי טובא, ומתוך כך אומרים דברי תורה על השולחן הרבה מאוד וכפליים לתושיה. וכהיא דאמרינן בפרק המוציא (שבת עז, ב) רבי זירא אשכח לרבי יהודה דהוה קאי אפיתחא דבי חמוה, וחזייה דהוה בדיחא דעתיה ואי בעי מיניה כל חללי עלמא הוה אמר ליה כו'. שמע מינה דמתוך שמחה מגלה החכם רזי התורה. והטעם הוא, כי ברבות השמחה יתחזק הכוח השכלי שיש בנפש, ואז הוא יותר מוכן לגלות תעלומות חכמה.

הא לך שכדי לפתוח את הלב, יכולים היו לפעמים לנקוט בצעדים חיצוניים. אכן, כן, בוודאי צריך האדם להיות במדרגה שיוכל לשמוח בשמחה של מצוה בלי שום עזרה חיצונית. אך אוי לו לאדם אם יכול לשמוח רק עם הטיפה המרה. השל"ה הק' התכוון לומר שמי שמחפש את הקב"ה, יכול להיעזר באמצעים חיצוניים. קח למשל את הלומד בחברותא. למה אתה צריך ללמוד בחברותא? הרי אתה דבוק בה!

רב מה הוא מחפש. עוד קצת ענוה, עוד קצת שמחה, וכן הלאה. הוא בודק כל הזמן ברשימת הקניינים ובביאוריהם במפרשי המשנה, ויחד עם כן הוא משקיף על עצמו לראות את חסרונותיו, ובזה הוא מודד את עצמו לראות היכן הוא עומד, האם הוא מתקדם או לא. ושמחה גדולה היא לו, כי מדי פעם יראה שהתקדם קצת במעלה ההר. הוא לא יחשוב שכבר הגיע אל הפסגה, כי אם יחשוב כן, סימן יהיה לו שאפילו לא התחיל. אבל ישים לב להתקדמות, וזה ימלא אותו שמחה גדולה.

הוא מוסיף שם שכאשר בני ישראל יצאו ממצרים, לא רצה הקב"ה לתת להם את התורה מיד, כי מי שרוצה לקבל את התורה מיד, סימן הוא שאינו מבין מהי התורה. לא! זה הולך עם סדר. יש סדר של התנקות, יש סדר של המתנה מ"ט ימים, אשר גם זה שייך למ"ח קניני התורה כידוע. כבר הוצאתיך ממצרים, אבל התורה היא לא דבר של הן ולאן.

נכנסים לפנימי דרך חיצון

ולסיום נאמר שעל האדם לעשות כל מיני טצדקי כדי לאחוז באותם דברים המנויים במשנה, הגם שהם רק טצדקי, וכפי שנבאר. וזה באמת כלול במה שאמרו חז"ל לעולם ילמד תורה שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. הן כך כתב המאור עינים' (על מסכת יומא) שכדי להגיע לאהבת ה' ויראת ה', זקוק האדם תחילה לאהבה חיצונית ויראה חיצונית, כי בתחילה צריך שדברים חיצוניים יעוררו את האהבה ויראה, ואח"כ הקב"ה עוזר שיש יש לו אהבה ויראה בלי הלבושים החיצוניים. לסבר את האוזן: הדין היה נותן שביו"ט יוכל האדם לעמוד לבדו בין עצי היער ולהיות דבוק בה' מתוך שמחת היו"ט. אך בתחילה אין האדם מוכן לזה. לכן הוא

לעלות עוד ועוד. זה מה שאומר המהר"ם שי"ק. **אתה יכול לנקוט בכל מיני אמצעים חיצוניים כדי שיהיו בשבילך התחלה.**

סוף דבר, **כל עוד האדם מבין לאיזה עומק זה צריך לחדור בנפשו, ומבין שמשהו צריך להתחולל בו על-ידי כל הדברים האלה, ומבין שהקב"ה נתן לו את הכלים ללכת לאט ממדרגה למדרגה, והוא משתוקק לזה ומתפלל על זה, הרי הוא בא ליטהר, וכיון שהוא בא ליטהר, בוודאי מסייעין אותו והבאר מתחיל לנבוע נוזלים מן לבנון.**

שב ולמד שש שעות ברציפות. לא! אני לא במדרגה הזאת. אני עדיין צריך שמישהו יקשור אותי למקום. אתה רואה שיש מי שצריך ללמוד דברים קלים המושכים את הלב ויש מי שצריך לערוך סיומים וכן הלאה. מהי תכלית כל אלה? התכלית אינה להישאר אתם. **התכלית היא לעורר את הבאר, כי אם לא יעשה האדם את אלה, לא יוכל לפתוח את הבאר.** כשהתנא מנה את מ"ח הדברים שהתורה נקנית בהם, חוץ מממה שבא להודיע לנו לאיזה עומק צריך להגיע, הוא גם בא הודיע לנו, איזה מאיזה מקום נמוך בסולם צריך להתחיל ומשם

מדור תורה לשמה

שיעור י"ז

לע"נ

הרה"ח ר' יעקב שמואל

בן ר' אלטר אהרן ז"ל

יום שני פרשת תרומה כ"ט שבט תשפ"ג

קנין התורה רק על-ידי האמונה כי רחבה מצותך מאוד

כי לקח טוב נתתי לכם

בדברו אתו. ויש לך מקח שמי שמכרו נמכר עמו. אמר הקב"ה לישראל: מכרתי לכם תורתך, כביכול נמכרתי עמה, שנאמר ויקחו לי תרומה. משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה. ביקש לילך לו לארצו וליטול לאשתו. אמר לו: בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך, אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם, שאיני יכול להניח את בתי. כך אמר הקב"ה לישראל: **נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול**, לומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא **בכל מקום שאתם הולכים, בית אחד עשו לי שאדור בתוכו**, שנאמר ועשו לי מקדש. עכ"ל המדרש.

הנה מסוף דברי המדרש אנו מבינים מה כל זה שייך לפרשת תרומה. המדרש מבאר שהציווי ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם בא מיד לאחר קבלת התורה, כי השאלה נשאלת: איך הדבר יתכן שהקב"ה נתן לנו

בתחילת פרשת תרומה יש מדרש נפלא אשר היו מהצדיקים* שהורו לשומעי לקחם לעיין בו הרבה ולחרוט את דבריו על לוח לבם. וזה לשון **המדרש**: ויקחו לי תרומה, הדא הוא דכתיב (משלי ד, ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזובו. אל תעזובו את המקח שנתתי לכם. יש לך אדם שלוקח מקח, יש בו זהב אין בו כסף, יש בו כסף אין בו זהב. אבל המקח שנתתי לכם, יש בו כסף שנאמר (תהלים יב, ז) אמרות ה' אמרות טהורות כסף צרוף. יש בו זהב שנאמר (שם יט, יא) הנחמדים מזהב ומפז רב. יש אדם לוקח שדות אבל לא כרמים, כרמים ולא שדות. אבל המקח הזה יש בו שדות ויש בו כרמים, שנאמר (שיר השירים ז, יג) שלחך פרדס רמונים. יש לך אדם לוקח מקח ובני אדם אינן יודעין מהו, אבל משכר הסרסור נתוודע מה לקח. כך התורה אין אדם יודע מה היא, אלא משכר שלקח משה שנאמר (שמות לד, כט) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו

א. כן מטו משמיה דהרה"ק ה'בית אהרן' מקארלין ז"ע.

שהמדרש מתכוון לומר בסוף דבריו. נניח שיש לו לאדם מדות בלתי מתקונות או התנהגויות בלתי ראויות, ואינו מהרהר בתשובה קודם הלימוד, ואינו חושב כלל להשתנות, הנה הוא לוקח את חכמת התורה ומממש בה בידי המלוכלכות. הוא מהפך בה ומפלפל בה וכותב חידושים, אך את הקב"ה אינו נותן להיכנס. במדרש אנו רואים שהקב"ה אומר לאדם: "העצה היחידה היא שתכין לי מקום וכך לא תצטרך לדחות אותי החוצה". אבל אם אין האדם עושה משכן לה בתוך נפשו, הרי הוא כאילו לוקח את התורה ואומר לרבונו של עולם: "התורה שלי היא לא שלך. תן לי להשתעשע בה כרצוני".

אכן הקב"ה אומר כך: נתתי לכם את התורה, אבל עכשיו נוצרה בעיה. לאן אני אלך? הרי איני יכול להיפרד מן התורה! ובכן, **המהלך היחיד הוא ועשו לי מקדש ושכנתי בתוך כל אחד ואחד, וכך יהיה טוב לכולם ויתקיים אורייתא קב"ה ישראל חד הוא.** בלי זה תהיה סתירה גדולה, ויהיה האדם דומה כאילו נכנס במעין סכסוך עם הקב"ה לגבי התורה. זה אומר שלי היא וזה אומר שלי היא. כך מבואר במדרש. הדרך היחידה ליישב את הסכסוך, היא ועשו לי מקדש, כי עכשיו אף האדם מודה שהתורה של הקב"ה היא, ואדרבה, הוא מכין מקום אצלו להקב"ה.

עד דלא ידע כי קרן עור פניו

והנה ב'שמח ישראל' הביא דברי המדרש ושאל על הלשון "כך התורה אין אדם יודע מה היא, אלא משכר שלקח משה שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו", מה הוצרך להביא הך דלא ידע ולכאורה די היה לו להביא הלשון כי קרן אור פניו, כי זהו עיקר השכר.

מבאר ה'שמח ישראל' כי אדרבה, עיקר השכר הוא הך דלא ידע. זה שקרן עור פניו,

את התורה? הרי קב"ה והתורה חד הוא ואינו יכול להיפרד ממנה! אכן על זה בא עכשיו הקב"ה ואומר: "תכין עצמך להיות ראוי להשרות את שכנתי בתוכך, כי אז יהיה נפלא מאוד. התורה תהיה אצלך ואף אני אהיה אצלך. אתה לא תצטרך להיפרד מן התורה ואף אני לא אצטרך להיפרד ממנה".

אוי לו למי שמשאיר את הקב"ה בחוץ

נבאר יותר: המדרש מתחיל שבתורה קיימות כל מיני המציאויות, כסף וזהב, שדות וכרמים, וזאת כדי להוכיח שהיא אלוקות. הנה כשאומרים על האדם שהוא כל בו, בדרך כלל אין זה אמת, כי האדם בהיותו בשר ודם, מוגבל מאוד, וכבר שגור בלישנא דאינשי שמי שאומר שהוא כל יכול, סימן הוא שאינו יכול לעשות כלום. על האדם לדעת שהוא בשר ודם ולא יתכן שיוכל לעשות הכל, לא יתכן שיהיה המומחה מספר אחת בכל התחומים. זה לא הולך ככה. לכל אחד יש את השליחות המיוחדת שלו ועליו להזהר שלא לסטות ממנה. לעומת כן, השי"ת הוא כל יכול, ולכן אלוקות מתרחבת עד בלי די. כשהקב"ה אומר שבתורה נמצא הכל, הרי הוא אומר שהתורה היא למעלה מדרך הטבע וכל מה שרק שייך נמצא בה. הענין של רפואה, הענין של דעת, הענין של תשובה. כל דבר הקיים בעולם, הכל נמצא בה. הא לך שהקב"ה הכניס את עצמו בתורה, וכשיש לו לאדם הביטול הנכון לתורה, פניו מאירים.

ובסוף דברי המדרש מבואר שאם האדם אינו מכין אצלו מקום שתוכל לחול בו אלוקות, הוא עושה עוול גדול כלפי הקב"ה, כי הוא לוקח את התורה לעצמו ואומר להקב"ה: "במטותא מינך, הישאר לעמוד בחוץ. מה אעשה שדירתי קטנה ואין לי מקום בשבילך..." הוא לוקח את התורה ומפשיט אותה מהאלוקות שבה. זה מה

שזה הרבה מעבר להשגתי... בני אדם אומרים מדי פעם: "אין לי שום השגה בהש"ת". אך אינם קולטים מה הם אומרים. מאחר שהקב"ה גילה לנו מעט מהנהגותיו, האדם מתרגל לחשוב שיש לו דעה, יש לו הבנה, יש לו שיטה, והוא מתחיל להביע דעות. הדבר הזה הוא חורבן נורא. לא סתם חורבן. הוא מגשם את כל המהות במוחו ומגלה דעתו שאינו יודע על מה מדברים.

מה שהזוהירו **הראשונים** שלא לגשם את המשלים הגשמיים הכתובים בתורה, כגון עיני ה' אלוקיך בה (וכמו"כ הזהירו הספרים שהלומד ספרי קבלה ואינו ראוי לכך, סכנה גדולה היא לו), זה לא רק שלא לגשם בצורות גשמיות ממש, כגון עינים ידים ורגלים. זה הרי פשוט. אפילו אנשים פשוטים מבינים שאסור לעשותו. הכוונה היא גם למי שחושב שיש לו כבר השגה בתורה. הוא כבר מאן דאמר גדול ואומר: "אני יכול לומר לך בדיוק מה התורה אומרת. דעת תורה". זוהירות! אין לנו קצה חוט. האדם מוכרח לחיות עם זה. לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאוד. כל מקום שנוגעים בו. אחד מהיסודות הוא בגישה אל התורה, כי אם אינו ניגש באופן זה, אין הוא עושה מקום להקב"ה. הרי הוא כאומר להקב"ה: "אתה כבר אמרת את מה שיש לך לומר; עכשיו תן לי לומר את מה שיש לי לומר".

ההבנות החדשות מביישות את הישנות

האדם לומד עם ביטול גמור כל-כך, שהוא מבין כל העת שכל מה שלמד ונדמה לו שהבין, בעוד תקופה יצחק מאותה הבנה. אם הוא באמת מתעלה כסדר, ההבנות החדשות מביישות את הראשונות, עד שלא ירצה כלל לזכור את ההבנות הישנות, וכרבי זירא בשעתו שהתענה ארבעים תעניות לאחר שעלה לארץ ישראל כדי לשכוח את התורה שלמד בבבל. עלינו להתקשר קצת

אינו העיקר. **העיקר הוא שלא ידע כי קרן אור פניו.** הוא מבאר שם בארוכה, ותורף דבריו שכאשר האדם מבין שהתורה היא אלוקות, הוא מבין את משמעות הפסוק "לכל תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאוד". **הוא מבין שאין סוף לאף מילה בתורה.** אנו צריכים לחיות עם זה. לא מדובר בדיעה בעלמא, אלא בצורת הגישה אל התורה. **האדם צריך לגשת אל התורה מתוך ידיעה שבכל מה שהוא יודע, עדיין לא נגע,** כי אם הוא סבור שכבר נגע, הוא מזלזל בזה בכבודו של מקום ח"ו. דומה הוא לאותו אדם שירד להתפלל לפני רבי חנינא ואמר בברכת אבות: "הא-ל הגדול הגבור והנורא והאדיר והעוז והיראוי החזק והאמיץ והודאי והנכבד", וכשסיים, אמר לו רבי חנינא: סיימתינהו לכולה שבחי דמרך?! [סיימת לומר את כל שבחי בוראך?!]. התכוון לשאול: "איך יש לך את העוז לתת תוארים להקב"ה?".

תכלית הידיעה שלא נדע

אכן כדאי שנדבר על כך בשפתינו כדי שנבין את הטיפשות שבדבר. תארו לכם שהאדם כותב על הקב"ה: "פה מפיק מרגליות". הרי אין מילים לתאר את עומק טיפשותו. האדם תולה מודעה בלוח המודעות: "לכבוד שבת קודש יגיע אלינו אורחנו הדגול (אתקינו סעודתא דמלכא...)". ומתאר אותו בתארים כפי שמתארים אורח חשוב. יתכן שהיה אסור לאכול אצל אחד כזה... כשהאדם נעמד להתפלל שמונה עשרה ואומר שהוא מבין ויודע מי הוא הקב"ה, אינו ראוי להתפלל שמונה עשרה. סגור את הסידור שלך וצא. זה מה שאמר לו רבי חנינא: "הני תלת דאמרין - אי לאו דאמרינהו משה רבינו באורייתא ואתו אנשי כנסת הגדולה ותקנינהו בתפילה - לא הוינן יכולין למימר להו, ואת אמרת כולי האי ואזלת?!". האדם צריך שיאמר: "איני אומר כלום... לכל הפחות את זאת עלי להבין,

זו לחשוב שהוא כבר משיג את דרכי הנהגת הבורא. אתה קדוש ושמך קדוש. כפי שאתה קדוש, כך שמך קדוש. עד כמה שהדבר נוגע לי לנסות להתדבק בדרכי הקב"ה, אני מבין אותך, אבל לומר שאני כבר יודע ומשיג את האמת?! זהו דבר טיפשי.

וקדושים בכל יום. **אותם בני אדם שמבינים זאת,** אותם בני אדם שאומרים: "אני מבין שגם שמך קדוש", **הם רשאים להללך,** הם רשאים לומר אשרי, הם רשאים לומר הגדול הגיבור והנורא, **כי הם יודעים שהם מוגבלים מאוד.** כשהאדם מבין שהוא מוגבל וכל גישתו היא כזו, הוא רשאי לומר **שירה,** להתפלל וללמוד. אם אינו מבין זאת, יעשה נא טובה לעצמו ולא ילמד ולא יתפלל, כי הוא גם כשהוא אומר הגדול הגיבור והנורא, אינו אומר אותם מכח תקנת אנשי כנסת הגדולה, אלא אומר אותם כיודע ומבין ומשיג. זה מה שכתוב בגמרא וזה מה שכתוב במדרש.

ובכן, **כמו כשהאדם מתפלל ואומר שירות ותשבחות להקב"ה, הוא מבין שמדובר במי שבראו ומחיייהו ושהוא למעלה מהשגתו, כך הוא צריך להבין בכל מה שהוא לומד, שהוא למעלה מהשגתו.** הוא אומר: "כעת מוטל עלי ללמוד ולהבין לפי דרגתי, אבל ברור לי שאני אפילו לא נוגע".

עשות ספרים הרבה אין קץ

כשהאדם עושה כן, הרי הוא לומד תורה בגישה הנכונה, מתוך ביטול וענוה, וממילא הוא זוכה שהקב"ה מאיר לו. מבאר ה'ישמח ישראל' שזוהי כוונת המדרש. מזה שאתה רואה שמשנה רבינו שהיה ענו מכל אדם לא ידע כי קרן עור פניו, אתה יכול להבין מה זו התורה.

זה לשון ה'ישמח ישראל': "כי אם נחשוב בלבנו שאנחנו הקרוצים מחומר

למושג זה. היו צדיקים ששרפו את חידושי תורתם. שנים של עבודה ויגיעה! הם פשוט שרפו אותם. אכן כן, אנו יכולים להתחיל להבין מה שהם הרגישו. **הצדיק המשיך הלאה והגיע להשגות חדשות בתורה, והרגיש - "אסור לומר את מה שאמרת אז."** זה נאמר אז מתוך כזו עם ארצות, מתוך כזה ראש קטן". כמובן שהכל לפי ערך, והלוואי שאנו נשיג אי פעם את מה שהם שרפו. אבל **מה שהם הרגישו, היתה הרגשה שמתעוררת אצל מי שלומד תורה מתוך ידיעה שהיא תורה אלוקית רחבה עד מאוד.**

אתה קדוש ושמך קדוש

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללך סלה. קדוש פירושו מופרש ומובדל. גבוה מהמושגים שלי. אומרים אנו כן: אתה קדוש, ולא רק אתה, אלא גם שמך. שמך פירושו מה שאנו יכולים לקרות את הקב"ה בשמות כדי שנוכל לפנות אליו או לדבר עליו, כגון השמות אדני" והוי"ה, אשר כולם מיוסדים על הנהגותיו השונים. הקב"ה הרי נתן לנו רשות לדעת מעט בענין הנהגותיו, כדי שנוכל ללכת בדרכיו. אבל מי שחושב שהשם אינו קדוש, יש לו טעות גדולה. לא הקב"ה בלבד קדוש, כלומר פרוש ומובדל מהשגתינו, אלא **אף שמו שאותו גילה לנו בתורתו, אף הוא פרוש ומובדל ואין לנו השגה בו.**

הקב"ה גילה לנו את שמו כאשר אמר למשה רבינו: "כה תאמר אל בני ישראל וגו' זה שמי לעולם וזה זכרי לדור דור". וכשגילה להם את שמו, גילה להם את דרכי הנהגתו. הוא נתכוון להודיע להם שהוא נמצא אתם בגלותם כמאמר "אנכי עמו בצרה", ועוד מעט קט יוציאם ממנה, וכך כל פעם שהקב"ה גילה את שמו, כגון חנוך ורחום אני, הוא התכוון לגלות את דרכי הנהגתו. אך על האדם להיזהר שלא לעשות טעות

שישב ולמד שהוא בעל עבירה גמור ועדיין לא התחיל להתקרב אל בוראו, סימן טוב הוא לו. זהו לא ידע כי כרן אור פניו. **התורה מסייעת לאדם להבין שאינו יודע, ואז הוא מקבל תשוקה חזקה להתחבר אל התורה, כי הוא יודע עד כמה הוא רחוק ממנה.** אמור מעתה: אם רואה אדם שאין לו תשוקה לתורה, לא זה גופא הצרה. הצרה היא מה שהוא חושב שהוא כבר יודע הכל, כי אם אין לו תשוקה, סימן הוא שכך הוא חושב. הוא כבר קורא לעצמו תלמיד חכם. והרי בימינו קל מאוד להיקרא הגאון הגדול. צריך לדעת כמה יסודות בלומדות ועוד כמה פרפראות על הפרשה, ודי בכך. **כשהאדם מרגיש שעדיין לא התחיל, זהו סימן טוב.**

מי שיש לו מנה רוצה מאתיים

ועוד הוא ממשך: "וכמשל מי שיש לו מנה וחפץ במאתיים, שהוא דומה בעיניו לעני ואביון שאין לו כלום וחפץ במנה". יש בזה דבר עמוק. **מי שיש לו מנה ורוצה מאתיים, מרגיש כאילו אין לו כלום.** ואדרבה, **ככל שיש לו יותר, כך הוא רוצה יותר.** אם יש לו ארבע מאות, הוא רוצה ארבע מאות, וכן הלאה. זהו היסוד של יש לו מנה רוצה מאתיים. **כמה שיש לו הוא מרגיש שאם היה לו כפול היה יכול להצליח פי כמה וכמה.** "כן זה שיש לו איזו מדרגה, יודע וחושק לעלות למדרגה גבוהה, יותר מזה שאין לו כלום". זה מה שקורה למי שלומד תורה. **הוא מתחיל לראות את האלוקות שבתורה ומתחיל להרגיש שעדיין לא השיג כלום.**

והנה כשהאדם נמצא בתחילת דרכו וקובע לעצמו איזה שיעור בתורה, עדיין אינו מרגיש זאת, כי עדיין לא התחבר לאלוקות שבתורה. כשאתה רואה מי שמחפש היכן הוא יכול להוסיף - הוא רוצה לדחוף עוד איזה לימוד, הוא רוצה לקבוע גם סדר מוסר, הוא מברר מה כדאי לו

ושפלי ערך וקטני דעת מבינים אותה לתכליתה, זהו פגם ובזיון להתורה הקדושה שהיא דברי אלוקים חיים אין סוף ברוך הוא."

הוא מוציא ספר וטוען שזהו הפירוש האמיתי - כזה ראה וקדש. הרי ספר שהאדם כותב, הוא לא יותר מהרגשים שיש לו כאן ועכשיו. תארו לכם מי שיושב בבית הסוהר שלוש שנים על לא עוול בכפיו. ושם בבית הסוהר, הוא כותב את ההרגשים שלו: "עכשיו אני מרגיש כך וכך, עכשיו אני מרגיש קרבת אלוקים..." זהו ספר ראוי, כי סגנון הדברים הוא שהוא ממשיך הלאה את החיים, אך בעודו בבית הסוהר, אלה הם רגשי לבו. כמו כן כשהאדם לומד תורה, ומדי פעם כשנופל לו איזה חידוש, הוא מציין בצד: "בלמדי סוגיא זו, נתחדש לי..." דבר נכון וראוי הוא. הסגנון שמבזה את התורה ופוגם אותה, הוא זה שהאדם קובע מסמרות - "זהו זה. ליבנתי את הנושא, וכך הוא הפירוש. אין לאף אחד רשות להרהר אחריו". אין דבר כזה. אם אתה מסתכל בספריהם של בעלי רוח הקודש, אתה רואה שהם למדו את הפרשה וכל שנה דיברו מה שהקב"ה הכניס להם במוחם. הם הבינו שהתורה אינה מסתיימת אף פעם. הם לא הוציאו ספר לומר שזה כל התורה.

התשוקה מעידה על הגישה

ממשיך הישמח ישראל': "וליקרת מרגליות ואבן טובה אין הכל בקיאים בשומא, כי אינם יודעים ערכה ומהותה וטובה, וכמו כן מי שחננו ה' להרגיש נועם עריבות מתיקות ידידות וקרבת ה', ממילא יודע יותר שאינו יודע ואין ערך וחקר לתבונתו, ואילו אלף שנים יחיה, לא יספיק לעבדו כראוי וכנכון, ותשוקתו וחפצו להשיג יותר."

אכן כן, מי שמרגיש לאחר כמה שעות

יצליחו... עכשיו מדובר בתקופה קשה, אבל אחרי תקופה זו, אני מתיישב ללמוד ויתקיים בי תורה וגדולה במקום אחד". דבר זה יכול אולי להביא את האדם לשבת ליד הגמרא, אבל אינו יכול להביא את התורה אל האדם, כי **התורה יכולה לבוא אל האדם רק לאחר שהוא שובר את גופו ומכניס לשם אלוקות. שבירת הגוף נקראת בלשון התורה ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם.**

כשהאדם נמצא במצב נעים ונינוח, הוא מצליח בכל, ואפילו שיעור בתורה יש לו, בדרך כלל לא נראה אותו שופך את לבו באהבה רבה ובאתה חונן. אין הוא מרגיש שבור ורצוף. להיפך, הוא מרגיש טוב מאוד. הוא אפילו משלם לתלמיד חכם שילמד אתו (כידוע שיש כזה יצר לשלם כסף כדי שיוכל לספר לכולם שהוא לומד עם אחד מגדולי הדור). מצבו נפלא מאוד, אבל אלוקות אין לו. אפשר לשמוע את האדם אומר: "קשה לי מאוד לצמצם את מוחי, אבל אני לכל הפחות יושב בשיעור". זה גם משהו. לא באנו לומר ח"ו שזה לא שווה כלום. אבל הקב"ה רוצה שהתורה תגיע אל האדם, וכדי שזה יקרה, צריך האדם להיות במצב בלתי נעים, כי התורה היא אלוקות, ורק כשהאדם משבר את גאוותו ואת תאוותיו ומתחנן להקב"ה שיאיר את עיניו בתורתו מתוך הכנה שהתורה היא דבר עליון ואין שום דרך לקבל אותו על-ידי כסף וכדומה, כי אם במתנתו יתברך על-ידי אתערותא דלעילא כדרך שבני ישראל זכו לה לאחר שהזדככו במצרים וחיזקו את אמונתם כאשר קפצו לים וענו ואמרו נעשה ונשמע בהר סיני, רק אז הוא זוכה לקבל את התורה.

יגיעה אמיתית מול יגיעה מזויפת

אמנם יתכן יגיעת התורה גם על-ידי יגיעת המוח, זאת כאשר האדם מתחנן לה' על שאינו מבין. הוא רוצה להבין פשט

ללמוד - סימן הוא שכבר התחיל ללמוד. יהודי זה התחיל ללמוד. **אם הוא משתוקק ליותר, והוא מסכים לעשות בשביל זה דברים קשים, כי הוא מרגיש שאין לו מספיק** - הוא מבקש היתר מרבו להוריד קצת משעות העבודה שלו כדי שיוכל להוסיף עוד סדר לימוד - **סימן טוב הוא לו.** הוא התחיל להתחבר אל האלוקות שבתורה, הוא התחיל לטעום את ה'רחבה מצותך מאוד' שבתורה, ובגלל כן קשה לו להסתפק במועט. **אם אין לו לאדם אותה תשוקה שנובעת מהידיעה שאינו יודע, סימן הוא שעדיין לא התחיל.**

ובביאור הלשון ולא ידע כי קרן עור פניו, כתוב שם ב'שמח ישראל': וכמשל מי שיבוא בהיכל המלך ורואה רוב עשרו וגדולתו, אף אם יהיה לו ג"כ עושר מופלג, לא יחשב בעיניו לכולם לעומת עשרו של המלך. וזהו ולא ידע כי קרן עור פניו, כי זה היה בעיניו ללא ואין, **ולא הרגיש כלום מה היא לו מגודל התשוקה והחפיצה לזכות לקרבת ה', ונעשה באמת בטל ומבוטל ולא ידע כלום מקירון עור פניו, והחפיצה והתשוקה הזאת היא מעלת יקרת התורה, היינו אחרי שע"י אור התורה נתגלה לו גנוי המלך ואור שגנו בה, ממילא לא נחשב הקירון עור פניו למאומה.**

יגיעת התורה כיצד

אכן מה שנוגע למעשה לאנשים כערכנו הוא שכאשר הקב"ה אומר לנו שצריך להתייגע בתורה, אל לנו לפרשו באופן המוטעה שהכוונה לסחוט איזה לומדות כათם שחושבים שזוהי יגיעת התורה, לבנות פלפולים של גג על גג. **יגיעת התורה פירושה שאי אפשר לקבל את התורה מתוך מקום נינוח.** הנה כעין זה נוכל לשמוע בני אדם שאומרים: "אם ירצה ה' כשיהיה לי מספיק כסף... כשהעסקים

לפי מדרגתי. דע לך לכל הפחות שזוהי האמת.

הנה **מי שמחפש את האלוקות שבסוגיא בתורה**, אין הוא מחפש לפרסם אותה. הוא **מבקש שהיא תיכנס בתוך לבו. לא שהיא תצא החוצה**. אכן הרבה דרכים יש לו איך להכניסה לתוך לבו, ואחת מהן היא על-ידי העשייה. התורה היא ללמוד וללמד לשמור ולעשות. עשייה. מה הפירוש עשייה? **עשייה פירושה שבמקום להגיד לאחרים מה לעשות, הוא עושה זאת בעצמו**.

בדרך כלל אפשר לראות אנשים רבים שיודעים לומר במצבים בלתי נעימים מה צריך לעשות, אך הם בעצמם אין להם את האומץ לעשותו. "המצב קשה כאן בקהילה... חייבים לגשת לפלוני ולומר לו את האמת בפנים... חייבים לומר לו שאם ימשיך ככה, יסלקו אותו מבית הכנסת..." נו, מי יעשה זאת? לא יודע. צריך לעשות. כולם מסכימים שזה מה שצריך לעשות. אף אחד אינו מוכן להיות מי שעושה זאת.

גם בלימוד התורה כך הוא. האדם לומד איזה ענין ואומר בדיוק מה צריך להיות ואף ליתן לזה הגדרות ברורות. נו! קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא... הרי הסברת כל-כך יפה מה צריך לעשות. לא, אני ממחר עכשיו. או אני צריך לשאול בבית. העשייה משקפת לאדם את מצבו. על ידה הוא יכול להבין האם הוא רוצה להכניס את הקב"ה בתוכו, או שהוא רק רוצה לומר את מה שיש לו לומר.

כשהאדם יושב ולומד, פעמים הרבה אינו אלא כאומר מה שכתוב. הוא אומר יפה מאוד, אבל עדיין לא הכין מקום להקב"ה. ויקחו לי פירושו **שיש לו לאדם לקחת את הקב"ה ולהכניסו בתוכו, זאת על-ידי עשיית דברים קשים**. ואע"פ שעדיין אינו

בתוספות. אבל יגיעה זו היא רק לפעמים יגיעת אמיתית בתורה. היינו רק כשהיא באופן זה, שהוא רוצה לדעת מה הקב"ה מדבר אליו. אבל אם אין זה באופן זה, אלא מפני שהוא רוצה שיוכל לומר ולחדש, אין זה יגיעת התורה, אלא יגיעת המוח בלבד. וכמו כן יש עוד יגיעות שאין להן כל שייכות ליגיעות התורה, ולמשל, מי שיושב על אוצר החכמה ובמקום לפשפש במעשיו, הוא מפשפש למצוא ידיעות מיוחדות, והרי אינו צריך לכתוב את הכל. הוא תופס קטעים שלמים ומדביק, תופס ומדביק. הוא כותב "ואמר הפני יהושע" ומדביק את כל לשונו וכבר יש לו מאמר מכובד, כשבסוף הוא מוסיף ואולי יש לומר באופן אחר.

כשהאדם לומד תורה, הוא צריך לחפש את הקב"ה. יגיעת התורה היא אמירת תהלים קודם הלימוד, יגיעת התורה היא ביטול, וכל כיוצא באלה. וגם בשעה שהוא לומד ואינו מבין את דברי התוספות, הוא מזכיר לעצמו שאינו מבין בגלל העבירות שבידו, וכשישוב בתשובה, יבין אותם לאשורם. זה ברור לו עד מאוד. אי הבנתו אינו נובע מכך שהתוספות לא התבטאו בבהירות עד שיצטרך לעשות שינויי גרסאות, אלא זה **נובע מהעבירות שעשה, ועכשיו הוא מתייגע בתורה כדי להשליך את העבירות למצולות ים. כשהוא עושה כן, הוא מגלה דעתו שהוא מאמין באלוקות שבתורה**. וקדושים בכל יום יהללך סלה. **אדם כזה ראוי ללמוד תורה, כי הוא יודע מה היא**.

קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרונקא

ובכן כדי להתחיל לטפס על הסולם, אנו צריכים לכל הפחות לחיות עם האמת. אל תשנה את האמת בגלל שאתה עדיין לא הגעת לשם. על האדם לומר לעצמו כך: **"עדיין לא הגעתי למדרגה זו לחזור בתשובה באמת, אך עכ"פ אחזור בתשובה**

החלטה נחושה שהוא הולך לקרוע את עצמו בשביל גמילות חסדים. אין זו תכונתו, אבל הוא רוצה ללכת בדרכי ה' ולכן הוא מתחיל לעשות דברים קשים מאוד בשביל אחרים. לא רק כשיש לו סיפוק ולא רק כשיש לו כבוד מזה. הנה אדם כזה, נכנס לעולם אחר לגמרי, עולם של והלכת בדרכיו.

ובכן הכניסה לעולם כזה, בנויה ג"כ על שני היסודות הנ"ל. היסוד הראשון שהוא מבין שכמה שיבין את הענין, יש הרבה יותר, ובאמת יהיו לו כל יום חידושים נפלאים בגמילות חסדים. והיסוד השני שהוא מבין שהוא צריך לחפור בתוך לבו ולעשות דברים הקשים לו באמת. כשיש לו לאדם את שני היסודות האלה, אז הוא נכנס לעולם של גמילות חסדים. ואדם כזה יכול להקרין מאורה של גמילות חסדים על אחרים, כי הוא לא ראה זאת בספר, אלא הוא נמצא במציאות בעולם זה של גמילות חסדים. וכמו כן מתקיים בו ולא ידע כי קרן עור פניו, כי יש לו תמיד חלישות הדעת מדוע לא עשה יותר.

כך הוא לגבי מי שרוצה ליתן חיזוק לאיש אחר, אין הוא יכול לעמוד בחוץ ולומר לו מה שכתוב בספר. הדבר היחיד שהוא יכול הוא לחיות הוא עצמו כך, להיות הוא עצמו מי שמברך על הרעה כשם שמברך על הטובה, ויחד עם כן לדעת שאינו יודע, כי יוכל לחיות כל החיים סוגית חייב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה ולא יגיע אל תכליתה. רק כשהוא מבין שרחבה מצותך מאוד ושהוא עצמו צריך לקיימה באופנים קשים מאוד, אז הוא נכנס לעולם זה, וכיון שהוא נכנס לעולם זה, הוא מקבל את האור ויכול להקרינו לאחרים (כפי שמשא רבינו יכול היה להיות סרסור להעביר את התורה). וכאמור, הוא עצמו אינו יודע, כי קרן עור פניו.

במדרגה גבוהה, עליו לעשות עכ"פ איזה שינוי בינו לבין קונו, שינוי שנובע מכך שהוא רוצה לקיים את מה שהוא לומד.

שנים שהן אחד

עלינו להבין שקנין התורה באופן שהתורה נעשית תורתו ומשפיעה עליו לשנות את מעשיו, קשור ואחוז בידיעה זו שמצוותך רחבה מאוד ושהתורה היא כמים שאין לה סוף. במושכל ראשון הם נראים כשני דברים נפרדים. כאן אומרים לו לאדם ללמוד על מנת לעשות וכאן אומרים לו שיאמין שתמיד אפשר לחדש כי דברי תורה כל זמן שאדם הוגה בהן הוא מוצא בהן טעם. אבל באמת חדא מילתא הם, ויסוד הדבר מבואר כבר במדרש. האמונה שהתורה היא רחבה עד מאוד ואין לה קץ ותכלה, היא האמונה שהתורה היא אלוקות, וכיון שהאדם מאמין שהתורה היא אלוקות, ממילא הוא מבין שהיא לא תוכל למצוא בו אחיזה רק אם ישתנה ויתחיל להתנהג ביראת שמים בין כתיב ביתו מבלי שאף אחד יצטרך לדעת על כך. אחרת, לא תוכל התורה להיכנס בו, כי אם לרחף עליו מלמעלה. האדם אומר לעצמו: "אם רוצה אני לזכות ללמוד אני צריך לקיים לשמור ולעשות. בלי עשייה, אין השגה בתורה. יוכל להתקיים בי ומפליא לעשות קושר דבר רוחני בדבר גשמי, רק כשאכין מקום אצלי לרוחניות".

כניסה לעולם התורה

ומכאן עצה נפלאה למי שרוצה לחיות באחד מעולמות התורה, כגון בעולם של גמילות חסדים. הרי גמילות חסדים היא אור של תורה. אכן יש מי שעושה פעם אחת גמילות חסדים וכבר בטוח שהקב"ה צריך להחזיר לו בריבית. אדם כזה אינו חי בעולם של גמילות חסדים. מאידך, יש מי שקיבל

מדור אור החיים הק'

ליל שישי פרשת תרומה תשפ"ב

נעימות הידיעה שכל אחד קיבל שליחות מיוחדת

(לומד אחד יכול ללמוד לבדו את כל הש"ס ותומך אחד יכול לתמוך לבדו בהרבה לומדים, אבל שכל התורה תתקיים, זה אינו באפשרי על-ידי איש בלבד, כי אם באמצעות כללות ישראל).

מחברת הכללות

הנה יסוד זה יסוד גדול הוא ואתו צריך האדם לגשת אל עבודת היהדות. וביאורו הוא כזה: ידוע שתרי"ג המצוות מכוונות כנגד רמ"ח האברים ושס"ה הגידים, כך שאם חסרה לו לאדם מצוה אחת, חסר לו מקצת מחיותו, והרי הוא דומה למי שאינו רואה באחת מעיניו, שנקרא כלי שבור, וכל שכן אם הוא סומא בשתי עיניו או שהוא סומא באחת מעיניו והוא גם חוגר שהוא שבור לגמרי. ומעתה ישאל כל אחד: אם כן איך יתכן שאין האדם יכול לקיים את כל תרי"ג המצוות? הרי לכל אחד יש רמ"ח אברים ושס"ה גידים, ואם יש כמה מצוות שאין האדם יכול לקיימן, הרי האברים המכוונים כנגד אותן מצוות אינם מקבלים את חיותם.

והתשובה היא שכאשר יתחבר האדם אל כללות ישראל, על-ידי כן ייחשב לו כאילו הוא מקיים את כל המצוות, אף גם אלה שאין בידו לקיימן. ובכוונה ברא הקב"ה תורה כזו שאין יכולים לקיימה לבד, כי כך

ועשו ארון עצי שטים

וְעָשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים (כה, י). כתב האוה"ח הק': טעם שבארון שינה ה' את דברו הטוב מכל הכלים, שבכולם [לא דיבר בלשון נסתר לומר שיעשו אותם הרבים, רק דיבר אל משה בלשון נוכח, וכה] אמר ועשית שולחן ועשית מנורת וגו' ואת המשכן תעשה ועשית את המזבח עצי וגו' (הא לך שהטיל המצוה על משה לבדו ולא על הרבים), וגם בפרטי הארון עצמו גמר אומר בנוכח דכתיב וצפית אותו ויצקת לו ועשית בדי וגו', אולי שרמזו שאין גופה של תורה (המרומו בארון שמחזיק את לוחות הברית) יכול להתקיים אלא בכללות כל ישראל, ואין מציאות בעולם יכול עשות כל עקרי התורה (אין אדם בעולם שיכול לקיים את כל מצוות התורה), וזה לך האות, אם הוא כהן הרי זה אינו מקיים נתינת כ"ד מתנות כהונה ופדיון בכור וכו' ואם הוא ישראל הרי אינו יכול לקיים מצוות עשה שבהקרבת הקרבנות ודיניהם אשר רבו מצוות עשה שבהם, וכן לוי, ובכללות כל ישראל יקיימו כללות עקרי התורה. לזה אמר ועשו לשון רבים, ובשאר פרטי תיקוני הארון אמר לשון יחיד, כי לתקן כלי התורה, שהם לומדיה ועמליה והכנותיה (תומכי התורה), יכולין להתקיים מאדם אחד

מותר לו לשאוב חיות מזה, מותר לו לשמוח מחמת כן. אבל יחד עם כן הוא צריך לזכור שמדובר במצוה אחת מתוך תרי"ג, וכפי שכולם צריכים להגיע אליו, כך הוא צריך להגיע אל כל אחד מישראל, כי לבדו אינו יכול בשום אופן לקיים את כל תרי"ג המצוות.

איש איש ממלאכתו אשר המה עושים

הן ידוע מה שאמר ה'תפארת שלמה' (פרשת צו) בענין כל המחובר לטהור טהור, שכאשר האדם מחובר אל הצדיק, יש לו שייכות למדרגותיו והשגותיו. ושאלו **הצדיקים**: איך הדבר יתכן? איך יתכן שהחיבור עצמו יספיק לו לאדם לגעת במדרגותיו הנעלות? הצדיק הרי זיכך את עצמו ביגיעה אחר יגיעה יום ולילה לא ישבות, והנה מגיע לו יהודי זה ונותן קוויטל עם פדיון וכבר יש לו חלק ונחלה במדרגותיו?! אתמהה. השיבו **הצדיקים**: יש שקשה לו לאדם להיות מחובר לטהור מלהיות טהור בעצמו.

מדובר ביסוד עמוק בדרך העבודה, יסוד שבנוי על כך שיש שני מיני עבודות. יש עבודה שמוטלת על הרב ויש **עבודה שמוטלת על התלמיד, והיא עבודת הביטול וההכנעה**. וכדאיתא **במסכת פסחים** (ק"ז, א) בהא דאמרו שצריך ללמוד מתוך שמחה של מצוה: איני, והאמר רב גידל אמר רב: כל תלמיד חכם היושב לפני רבו ואין שפתותיו נוטפות מר - תכוונה וכו' לא קשיא, הא ברבה, הא בתלמידא. שתי עבודות הן ושתייהן נצרכות. התלמיד זקוק לרב והרב זקוק לתלמיד. היגיעה של ההתחברות לטהור, אינה קיימת אצל הצדיק. הצדיק יש לו יגיעה אחרת. משה רבינו זקוק היה ליהושע ולכלל ישראל, והם זקוקים היו למשה רבינו.

האדם מגיע להכנעה נפלאה בראותו שאינו יכול להסתדר לבדו, אלא זקוק בעל כרחו לאחרים.

דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום

וכשנתבונן בזה, נראה דבר נפלא. כשרוצים לומר לאדם: "אתה צריך להיות בהכנעה וענוה... אינך יכול להסתדר לבד, אינך כל-כך חשוב כמו שחשבת... אף פלוני חשוב..." אפשר לעשות זאת בשתי דרכים. הדרך האחת היא באופן של דיכוי ושבירת הרוח, כגון על-ידי שיזכירו לו את חסרונותיו תוך כדי שיאמרו לו: "הא לך שאינך חשוב כמו שחשבת". אך לא בזו בחר הקב"ה, אלא בדרך אחרת.

נקודה זו שאין האדם יכול לקיים את כל המצוות כי אם על-ידי מחברת הכללות, אינה שוברת את רוחו, אלא להיפך, היא נותנת לכל אחד להבין שלא יתכן שהוא מיותר בעולם. אין דבר כזה. אילו היה מיותר, לא היה נמצא בין החיים. כל מי שנמצא בעולם, יש לו שליחות מיוחדת אשר רק הוא יכול לקיימה, וכל העולם זקוק לו. אין אף אחד בעולם מקצה העולם ועד קצהו שיכול למלאות את מקומו. אחרת, לא היה הקב"ה מביאו לעולם.

הרי שאותה נקודה ממש מבטאת חשיבות נפלאה מחד וענוה עמוקה מאידך. ועל האדם להבין שזוהי הדרך הנכונה לחיות בה, שיסתכל כך הן על עצמו והן על אחרים. נניח שהאדם מקיים מצוה אחת ממצוות התורה בהידור רב באופן שאי-אפשר למצוא כך אצל אחרים, כגון שהוא עוסק הרבה במצות שילוח הקן ומסייע בידי אחרים לקיימה וישועות רבות מתגלגלות מפתחו. מותר לו להכיר בזה,

שהוא מקיים את שליחותו כראוי, והלא יתכן שהוא פוגם בה מעט. רק הקב"ה יודע אם הוא באמת מקיים את שליחותו כראוי.

מאי חזית דדמא דידך סומק טפי

ההסתכלות על אנשים באופן זה היא הסתכלות אמיתית ובריאה, והתורה מזכירה לנו זאת פעם אחר פעם. הן ידועים דברי הגמרא (פסחים כה, ב) שאפילו גדול הדור שאנשים מצווים אותו להרוג איש פשוט ומאיימים עליו שאם לא ימלא אחר הדבר יהרגוהו, אסור לו להרגו, ואם הוא הורגו, הוא עובר על איסור רציחה. ובטעם הדבר איתא שם: "מאי חזית דדמא דידך סומק טפי? דילמא דמא דהווא גברא סומק טפי!". פירושו של דבר: מי אומר לך שאתה יותר חשוב? ננסה לתאר: מצד אחד עומד מנהיגי הדור דוגמת החתם סופר אשר כל העולם תלוי בו, ומצד שני איש פשוט. מהיכי תיתי? איך אתה יודע מי יותר חשוב? הלכה למעשה. זה מאוד מפחיד, אבל זה נעים. נעים לחיות כך, כי כשהאדם חי עם האמת, הוא מרגיש טוב. לא רק בעולם הבא. אתה נמצא בין אנשים ואינך מסתכל על אף אחד ממעלה למטה. אתה רואה את פלוני ישיש לו תכונות קשות או נסיונות קשים, או שהוא לבוש אחרת ממך, ואתה אומר לעצמך: "מה אני יודע? הרי ברור לי שהלה קיבל שליחות אחרת, שהרי אני רואה את המצב שבו הוא שרוי. הוא בחר אותו בעצמו? הוא לא בחר אותו. אם כן מוטב שאסתכל בעצמי ואבדוק אם אני באמת מקיים את שליחותי".

אכן כשהאדם יבדוק את עצמו לראות מה מצבו מבית ומחוץ, מסתבר מאוד שמהר מאוד יגיע למסקנא שמאוד יתכן שפלוני משלים את עצמו עם שליחותו הרבה יותר ממנו, וכך יבוא לידי הכנעה,

מבט זה מסייע לו לאדם לחיות נכונה, היינו שבו בזמן גם יחשיב את עצמו וגם יכנע, ולא יהיה אצלו שום סתירה בין השנים, אלא יהיה לו מקום בלב להכיל את שניהם בבת אחת.

הסתכלות נכונה על החיים

וכפי שזה נוגע לאדם כלפי עצמו, כך הוא נוגע לו כשהוא מסתכל על אחרים. הלא תראה שבעשיית המשכן, כולם הביאו את תרומתם ויחד כולם עשאוהו. דבר זה בא להזכיר לאדם שיסתכל כך על אחרים. אל המשכן ואח"כ אל המקדש הרי באו כל מיני היהודים מכל העדות והחוגים, ואנו מחכים ליום קיבוץ גאולתנו שנשוב ונעלה לרגל בשמחה ורינה, ובכך, על האדם להרגיל את עצמו בידיעה זו. לכל אחד יש שליחות מיוחדת עד מאוד, ורק הקב"ה יודע אם הוא מקיים את שליחותו. האדם בדרך כלל משווה את עצמו לאחרים לפי הכלים שיש לו ובגלל כך הוא מתגאה עליהם. ולמען האמת, אין בכך שום צדק, כי הכלים שהאדם מקבל הוא רק כדי שיוכל לקיים את שליחותו המיוחדת לו. אם שליחותו היא שליחות הזקוקה ליותר שכל, הוא מקבל יותר שכל. אם היא שליחות הזקוקה ליותר כסף, הוא מקבל יותר כסף.

בני אדם חיים בטעות גדולה כאשר עושים השוואות שגויות וקובעים על פי זה מי נקרא יותר חשוב, מי נקרא יותר מוצלח, ולפעמים גם קובעים על פי זה מי נקרא יותר ירא שמים, הגם שאין לזה שום שייכות. אתה רואה שני ילדים שונים זה מזה ואומר: "הוא ילד ירא שמים והוא לא כל-כך". למה? הרי לא בדקת מי מקיים את השליחות שהוטל עליו ומי לא. אם אתה יודע שפלוני קיבל שליחות גדולה, שהרי קיבל כלים נפלאים, עדיין אין לך הוכחה

ברא הקב"ה את בני האדם באופן שדעותיהם אינן שוות, כדי שהבנת התורה תבוא על-ידי כולם ביחד, וככל שהדורות עוברים, יש עוד חידושים ועוד חידושים, ותמיד הניחו לנו חכמים מקום להתגדר בו. לזה יש הבנה, לזה יש סיפור, וכולם צריכים זה לזה. כך רצה הקב"ה. יסוד הוא שמסייע לאדם בכל עניני עבודת ה' שלו.

ומצד שני יהיה מלא שמחה, כי יזכור תמיד שקיבל שליחות מיוחדת. הוא מיוחד וחבירו מיוחד. כולם מיוחדים. אין שום ילד או בחור מיותר. הן כך אנו רואים גם בענין התורה, שאמרו **חז"ל** (תענית ז, א) חרב אל הבדים ונואלו - חרב על שונאיהן של תלמידי חכמים שעוסקין בד בבד בתורה. האדם אינו יכול ללמוד לבד. **בכוונה תחילה**

מדור הילולא דצדיקיא

נלמד לזכות דוד בן פיגא ומשפחתו
פטרון מדור הילולא דצדיקיא

יום שני פרשת ויקרא ד' אדר ב' תשע"ט

הרה"ק רבי אריה לייב ב"ר יוסף המכונה רבי לייב שרה'ס זיע"א

נסתלק לגנזי מרומים ד' אדר ב ה'תקנ"א

שרה לא יגש שום מזיק, ה' ישמרהו ...
ומקובל אצל חסידים שהכוונה לרבי לייב
שרה'ס.

המהנה מנכסיו לצדיק

סיפר האדמו"ר מטאהש זיע"א: דרכו של
רבי לייב שרה'ס היתה לנדוד בין קהילות
ישראל כדי לפרנס את הל"ו צדיקים ולתקן
נשמות ישראל. בבואו פעם בעיר אחת ליד
ברדיטשוב, פגש יהודי אחד. שאל אותו
למעשיו והיהודי השיב שיש לו חנות של
בשמים וכעת הוא בא לכאן על היריד
לקנות סחורה חדשה עבור חנותו. שאל
אותו הצדיק אם הסחורה החדשה נחוצה לו
תיכף ומיד או לא והיהודי השיב שאינה
נחוצה לו תיכף ומיד, כי עדיין חנותו מלאה
מהסחורה הישנה, אלא שבא לקנות סחורה
חדשה בטרם תגמר הישנה. ביקש ממנו
הצדיק שילוה לו את סכום הכסף שהביא

ויפח באפיו נשמת חיים

סיפר האדמו"ר רבי משולם פייש
מטאהש זיע"א^א: רבי לייב שרה'ס נכנס
לגיל המצוות יומיים לאחר הסתלקותו של
האור החיים הק"י^ב, וכשהביאה אותו אמו אל
המגיד הק' ממעזריטש שיאציל עליו
מברכותיו לרגל היכנסו לגיל המצוות, נתן
לו המגיד ל"דורות דרשה" חלק מנשמתו של
האור החיים הק'. והנה בכח זה, פעל הצדיק
כל ימיו גדולות ונצורות והכניע כידוע את
כח הקליפה פעם אחר פעם, בלחמו
מלחמת ה' עם המלכות הרשעה.

ידוע, שבספר "רזיאל המלאך"^ג הנדפס
לראשונה בשנת ה'תס"א, שלושים שנה
קודם לידת רבי לייב שרה'ס (בדף מב, ב
בדפוס ראשון), יש קמיע שכתוב בו: ...
שתפתחו לבו של ליב בן שרה ללמוד תורה
ונביאים וכתובים ותלמוד ... אליך ליב בן

א. מתוך הספר "עבודת עבודה" ליקוט סיפורי מוצאי שבת של האדמו"ר מטאהש זיע"א.
ב. רבי לייב שרה'ס נולד ביום י"ז תמוז ה'ת"צ ונכנס לגיל המצוות ביום י"ז תמוז ה'תק"ג, והאור החיים הק'
נסתלק ביום ט"ו תמוז ה'תק"ג.
ג. ספר קבלה קדום כבר מוזכר בפ"י אבן עזרא (שמות יז).

והפריט לו כרצונו. שילם היהודי לחייט וחזר לעגלה עם רבי לייב שרה'ס.

ויהיה בדרך בעגלה, שאל היהודי את הצדיק מי היה האיש המכובד שישב בבית השני. אמר לו הצדיק: זה היה הרב המגיד רבי מרדכי מטשערנאביל שעוסק גם-כן כמוני בפרנסת הל"ו צדיקים. נתקשר אותו יהודי למגיד מטשערנאביל ונעשה לאחד מחסידיו המובהקים.

לאחר שהאדמו"ר מטאהש זיע"א סיים לספר מעשה זה בסעודת מלוה מלכה, הפטיר: רואים אנו ממעשה זה **כמה גדול שכרו של המהנה את הצדיק**. כי הנה יהודי זה הלווה מעות לצדיק ובשכר זה **זכה לקבל את פירעונו ממקור בלתי טבעי**, ולאחר מכן **זכה לראות אחד מל"ו הצדיקים ולשהות במחיצתו**, ולאחר מכן **זכה לראות את המגיד מטשערנאביל זיע"א ולהתקשר עמו**.

החסידים שהוציאו שכינתא מגלותא

המעשה הבא ראיתי בשם החסיד המפורסם ר' **משה כהן ז"ל**, וכך הווה מעשה: פעם ישבו החסידים בבית מדרשו של רבי לייב שרה'ס ושתו לחיים ושוחחו ביניהם באהבה ואחוהה כמנהגם בקודש. והנה כשראה בעל ה"סעודה" כי נגמרו המשקה והמוזנות, מיהר לביתו והביא עוד. כיון שראו החסידים שעדיין יש משקה ומוזנות, נשאו לשוחח ביניהם בדברי תורה וסיפורי חסידים. כך חזר הדבר על עצמו שוב ושוב, כאשר היהודי מביא עוד ועוד משקה ומוזנות והחסידים ממשיכים בשבת אחים שלהם כאשר אינם שמים לב למחוגי השעון.

השבת אחים התארכה עד לשעות הקטנות של הלילה וכשהתעוררו החסידים לעמוד, כבר היתה השעה שלוש או ארבע

על היריד והבטיח לו שיפרע לו כעבור שלושה חדשים. היהודי הסכים. הוא הושיט לצדיק סכום נכבד של שש מאות רובל והלך ממנו בברכת פרידה...

עברו חלפו כמה חדשים והנה ביום הפירעון נכנס פריץ אחד לחנותו של היהודי וקנה את מה שקנה. ויהי ביוצאו, שכח את ארנקו אשר היה עשוי מעור יקר מאוד והיה שווה הון רב. כשראה היהודי את הארנק, הניחו במקום שמור כדי להשיבו לפריץ כשיחזור לבקר בחנותו. לאחר תקופת זמן מצא היהודי את רבי לייב שרה'ס וניגש אליו לשאלו איה הכסף שהבטיח לפרוע לו. הרים הצדיק את עיניו הקדושות ושאל: "וכי לא השאיר אצלך הפריץ את ארנקו ביום הפירעון?!"

היהודי הבין שהפריץ לא היה סתם פריץ, אלא נסתובב על-ידי הצדיק לפרוע לו את הלוואתו. אז פנה אל היהודי אל הצדיק ואמר שרצונו עז לראות אחד מל"ו הצדיקים נסתרים. אמר לו הצדיק: "הקשית לשאול, אך אם תרצה תוכל להצטרף אלי בנסיעתי ואראך". הצטרף אליו היהודי וכך נסעו עד שהגיעו לכפר קטן. הצדיק עצר את העגלה ליד בית אחד והורה ליהודי להיכנס פנימה ויראה אחד מל"ו הצדיקים.

היהודי נכנס וראה חייט אחד היושב ומתקן בגדים. בידועו שהוא אחד מל"ו הצדיקים, רצה לשהות במחיצתו יותר ויותר. הושיט לו בגד אחד מבגדיו וביקש ממנו שיתקנו לו. כשגמר החייט לתקנו ביקש תמורתו כמה פרוטות. אולם היהודי היה לו רק מטבע גדול. הושיטו לחייט ואמר לו שיקח את כולו. אך החייט סירב ואמר לו שיצא לחפש מי שיכול להחליפו לפרוטות. היהודי יצא והנה מצא בית אחר שישב שם אדם מכובד. שאל אותו אם הוא יכול לפרוט לו את המטבע. הלה השיב "הן"

חריפים אותם קנה קודם לכן בזול. ופרס הצדיק וילון בפינת הביתן מבפנים, כדי שכל הרוצה לשתות את יינו אשר קנה אצלו, יוכל לשתות אותו שם ולא יהיה כשותה בשוק.

והנה ראה האברך איש אחד המסתובב בין הצריפים עם מטבע שחוק בידו ומבקש לקנות בו מעט יין, אך אין אחד רוצה למכור לו יין בטענם שמטבע זה כבר נפסל על-ידי המלכות ואינו שווה מאומה. אולם כשהתקרב אל ביתנו של רבי לייב שרה'ס, נטל הצדיק את המטבע מידו בקוראו בקול: "זהו מטבע טוב", ומזג לו יין לשתיה. הלה נכנס אל אחורי הווילון כדי לשתות, אך לא יצא משם. האברך חיכה לאיש זה שיצא, אך לא... האיש איננו. שאל האברך את הצדיק לפשר הדבר. רגז עליו הצדיק: "הלא התניתי עמך שלא תשאל כלום!" אמר לו האברך: "אפסיק אפוא להתלוות אל הרבי, אך במטותא מיניה שיסביר לי פשרו של מעשה זה".

פתח הצדיק וסיפר: יהודי זה שראית היה בגלגול הקודם קמצן גדול ולא נתן מכספו לצדקה. פעם אחת בלבד נתן צדקה אך היה זה מטבע שחוק שלא היה לו כל שווי. בבואו לעולם העליון וביקשו לדונו על מה שלא נתן צדקה מעודו, עמד וצווח שבאותה פעם נתן מטבע לעני. המקטרגים טענו לעומתו שמטבע זה לא היה שווה מאומה ונתינתה אינה נחשבת לצדקה. היה ביניהם משא ומתן והכריעו הדיינים שיתגלגל בעולם שנית וילך לראות אם מטבע זה יש לו ערך, והיה כי יאמרו עליו שיש לו ערך ושאפשר לקנות בו דבר מה, יבוא על

לפנות בוקר. נמלכו החסידים ואמרו: "מה לנו לשוב לביתנו והלא עוד מעט קט יתחילו להתפלל תפילת שחרית? הבה ונישן כאן על ספסלי בית המדרש ונקום לתפילת השחרית!" אומרים ועושים. עד מהרה נתפסו כל הספסלים ומי שלא התמזל מזלו ישן על הארץ...

השכם בבוקר, רבי לייב שרה'ס נכנס לבית מדרשו לתפילת השחרית והנה הוא רואה מחזה שלא ראה מימיו. עמד והמתין שיתחילו להתעורר. כשהתעורר אחד מהחסידים, שאל אותו: "מאי האי?" הלה עמד בבושת פנים והתחיל להצטדק שהיות והמשקה והמזונות לא תמו, המשיכו לשוחח בדרכי עבודה ובסיפורי צדיקים עד שראו כי נתאחרה השעה והחליטו לנוח בבית המדרש.

ביקש הצדיק לדעת מי הוא האיש שהגיש את המשקה והמזונות. כשניגש אליו היהודי, אמר לו: "טענה גדולה יש לי עליך, הלא גרמת במעשיך להוציא את השכינה מן הגלות בזה הלילה, ומדוע אפוא הנחת לה לשוב אל הגלות?"

תיקון הנשמה בשוק הסוחרים

עוד סיפר האדמו"ר מטאהש זיע"א: מעשה באברך אחד¹ שביקש להתלוות לנסיעותיו של רבי לייב שרה'ס. הסכים רבי לייב שרה'ס אך זאת בתנאי שלא ישאל בשום פנים ואופן שאלות. קיבל עליו האברך את התנאי והתחיל לנסוע עם הצדיק. הגיעו יחד אל השוק אשר היה בו צריפים רבים להשכרה. שכר רבי לייב שרה'ס צריף אחד והתחיל למכור יינות

ד. לפי המסורה היה זה הרה"ק רבי משה דוב בן הרה"ק רבי אהרן שותק מזעליחוב זיע"א. אחר פטירת אביו הקדוש שידך המגיד הקדוש מקאזניץ זיע"א את אמו האלמנה להרה"ק רבי אשר האדמו"ר הזקן מסטאלין זיע"א ונתגדל אצלו. והיה חדב"ן של הרה"ק רבי שלמה מקארלין הי"ד זיע"א, עלה לרה"ק ומנו"כ בעיה"ק טבריא תובב"א.

מטבע טוב ונתתי לו תמורתו מעט יין ישן,
בא על תיקונו ופרח לו אל עולם האמת.
**זכותו של הצדיק יגן עלינו ועל כל
ישראל אמן**

תיקונו. והנה בהסתובבו בין הביתנים
הפזורים כאן, כל עוד היו אומרים לו שאין
המטבע שווה מאומה, לא היה יכול לבוא
על תיקונו, אבל עתה שאמרתיו לו שהוא

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינוני'

ארה"ק

מרכז בעלזא	חדר ארונות, ארון מס 76	ירושלים
מקווה תולדות אהרן	שבטי ישראל 35	
מקוה יד כהן	רח' אוהל יהושע 8	בית שמש
מקווה רחוב דובר שלום	רמה ב'	
מקווה שע'י ביהמ"ד המרכזי	רחוב בן איש חי 10 שכונת חפציבה	
מקווה השכונתי	רחוב הרב גרוסמן רמת אברהם	
ביהמ"ד בית גדליה	רמה ב טל: 053-317-0944	
מקווה קאמארנא	רחוב מרים הנביאה רמה ג' 2	
מקווה תולדות אברהם יצחק	רח' חזון איש	
בית המדרש אמשינאוו	רחוב אביי רמה ד' 1	
בית המדרש הגדול נדבורנה	קרית נדבורנה	בני ברק
חנות 'מול איצקוביץ'	רחוב הרב שך	
מקוה בית פנחס	רחוב יואל	
מקוה ויזניץ	רחוב רבינא	
מקוה בעלזא	רחוב בעלזא 5	
ביהמ"ד זכרון רפאל	רחוב יצחק ניסים פינת עוזיאל	
סופר מילר	רחוב אור החיים	
מרכז מסחרי הרב לנדא	רחוב הרב לנדא 1 קומה 1-	
בית המדרש בית שלום	רחוב בעל הנס רובע ז	אשדוד
בית המדרש בית דוד שאול	רחוב ר' חנינא בן דוסא רובע ז	
בית המדרש בית נפתלי	רחוב יהודה הנשיא רובע ז	
בית מדרש בעלזא מרכזי	רחוב חטיבת הנגב רובע ג	
בית מדרש בעלזא	רחוב אברהם שפירא	
מאפיית אנגל	מרכז מסחרי בעל הנס	
ביהמ"ד בית פנחס	רח' ינאי 12	
היכל שמחה בונים	רחוב האדמור מבעלזא רובע ג	
בית המדרש 'בית אהרן'	רחוב פחד יצחק 5	ביתר עילית
בית המדרש בעלזא	רח' הרצוג 5 חדר ארונות ארון 59	חיפה
ביהמ"ד הגדול סערט ויזניץ	052-762-0720	
שכונת הבעש"ט	052-760-0162	פתח תקוה
מקווה ויזניץ-צמח צדיק	רחוב יונתן בן עוזיאל	אלעד
מקווה קרעטשניף	רחוב נתיבות שלום 2	קריית גת
בית המדרש אמרי חיים וזניץ	רחוב טרפון	מודיעין
ביהמ"ד היכל שמואל אהרן צאנז	מתחם בתי הכנסת ברכפלד	עילית
קיוסק ערב שבת	רחוב האיילות פינת הראם	גבעת זאב
	050-4174-636	צפת

אם ברצונך לקחת חלק בזיכוי הרבים ולפתוח מוקד הפצה למכירת הקונטרס באזור מגוריך, ניתן לפנות למכון הבינוני בכתובת מייל Info@machonhavineini.com

בשורה משמחת

מוקדים להשיג את הקונטרס 'הבינוני'

ארצות הברית		
4615 14th Avenue	ביהמ"ד זכרון מרדכי טאהש	בארא פארק
5302 13th Ave	ביהמ"ד שומרי שבת	
4909 13th Ave	Kosher Discount	
814 Bedford Ave.	סאטמאר בנין בראך	וויליאמסבורג
553 Marcy Ave.	סאטמאר קעסקעיד	
690 Myrtle Ave.	סאטמאר מירטל	
127 wallabout st	ביהמ"ד קראלי	
50 Division Ave	Central Market	
44 Grove Spring Court	ביהמ"ד בית נפתלי בעלזא	לעיקוואוד
153 E 7th St.	ביהמ"ד קארלין סטאלין	
31 Arosa Hl	ביהמ"ד בית נחום - ברוקהיל BrookHill	
547 Park Ave.	ביהמ"ד סקולען	
2 Milano Dr.	ביהמ"ד שמן למנחה ד'נאדפאלא ברוקהיל	
608 E Kennedy Blvd.	ביהמ"ד סאטמאר - קענעדי Kennedy	
610 E County Line Rd	ביהמ"ד ראחמיסטריוקא	
2201 N. Wood Ave.	בית המדרש חסידי קאסאן	לינדן
52 Main Street	ביהמ"ד קארלין סטאלין	מאנסי
845-517-9722		
25 Phyllis Terrace	כולל וויניץ	
Monsey NY		
	ע"י המקוואות	מאנרא
אירופה		
Lange leem straat	בית המדרש אהל משה	אנטווערפן
170A		
Van spangen straat. 6	ביהמ"ד בעלזא מרכזי	
Lamorinierstraat. 118	ביהמ"ד בית אהרן ישיבה ווילרייק	
47 East Bank	בית המדרש סקווירא	אנגליה-לונדון
St Kildas Road	בית מסחר עולם הספר	
1 Belz terrace	ביהמ"ד בעלזא	
18 Hildaville Drive	ביהמ"ד המרכזי	וועסטקליף
105 Hamlet Court Road	ביהמ"ד מילואים לאפוד	

אויב ווילט איהר אנטייל נעמען אין דעם זיכוי הרבים, סיי פארקויפן אין אייער שוהל \
מקוה א.ד.ג. אדער נעמען א חלק אין די הוצאות, ביטע רופט: 718.387.1122

